

አገባቢያን ሌሎች መጽሐፍትን በማገባብ አመሳክረው ወደ እውነቱ እንዲጠጉ አደራ እላለሁ። 506 ግብረ-ጋይል ከአዲተከለዛን ወደከረን የተንቀሳቀሰው ያለአግባብ ሳይሆን በትዕዛዝ የተፈፀመ እንቅስቃሴ እንጂ ለታሪክ ሽሚያ አይደለም። ሻለቃ ጌታቸው የሮም ከእኔ ጋር አብሮ ዘምቶ የሚያዘውን የነበልባል ሻለቃ ጦር አክሱም ላይ ለምን በትና እንደከዳ እንኳ ሳይገለጽ ምንም ስለማያውቀው የ506 ግብረ ጋይል ግዳጅ የታሪክ ሽሚያ ነው ብሎ ጽፏል። አሉባልታ። ቅጥፈት።

የህይወት ምስኪታ ጋብቻ

“ለው አባቱን እና እናቱን ይተዋል! ከሚሰጡ ጋር አንድ ይሆናል።”
፳፭ 5:25-28

“ለው አባቱን እና እናቱን ይተዋል! ከሚሰጡ ጋር ይጣመራል!
ሁሉም አንድ ሲጋ ይሆናሉ።”
፳፭ 2:28

የውትድርና ህይወት በአጠራጣሪ ነገሮች የተሞላ ኑሮ ነው። አብሮህ እየተሳሳቀ የወጣ የበረሃ ጓድህ በእፍታ ውስጥ ከየት እንደተተኮሰች እንኳ በማይታወቅ ተባራሪ ጥይት ከህይወት ወደ ሞት ሲሸጋገር ትመለከታለህ። ያንተም ዕጣ-ፋንታ ያቺን የመሰለች አንዲት ቀን እንደምትጠብቅ ይሰማህና አስረዝሞ ማቀዱን በይደር መተለሙን ትተወዋለህ። በመሰናክሉች የተሞላው የውትድርና ህይወት የየዕለቱ መሰናክል ላይ እንጂ በመጪው የግል ጉዳይህ ላይ እንድታስብ ዕድል አይሰጥህም።

እኔም የገጠመኝ ይሄው ነው። እዚህ እደርሳለሁ ብዬ ላልም በማልቸልበት አኳኒን ከብዙ ጦርነቶችና ከአልፍ ሞቶች እምልጬ አዲስ አበባን በድጋሚ አየኋት። ተእምር ነው የሆነብኝ። ከጥይት ድምፅ፣ ከማጥቃት፣ ከማፈግፈግ፣ ከመማረክና ግዳይ ከመጣል--- እዙሪት ውስጥ የወጣ ሀሳብ ማሰብ የጀመርኩት የሰሜንን አካባቢ እንደለቀቅኩ ነበር።

ጉርምስና ነጉዲል፣ ወጣትነት ሄዷል፣ ጎልማሳነት እየተገባደደ ነው፤ ነገር ግን እራሴን ስፈትሽ የእኔ የምለው ቤትና ትዳር የሌለው እና ሆኖለሁ። ይሄ ሐሳብ እርዳታ ማስተባበሪያና ማቋቋሚያ ኮሚሽን ስለራ ነበር። እንደውም ያኔ መንገድ ጠረጋ ላይም ነበርኩ። ወ/ሪት ሰናይት ሽፈራውን ተዋውቄ ትዳር የመያዝ ዳር ዳርታ ላይ እያለሁ በሥራ መብዛትና ከቦታ ቦታ በመዘዋወር አጥብቄ ሳልይዘው ቀረሁ። ወደ ሰሜን ዕዝ ስዘዋወር እዚያው የህይወት አጠራጣሪት ውስጥ ተዘፍቄ ለራሴ ማሰብ ተስኖኝ ቆየሁ።

አሁን እንደ ሁኔታውና እንደ አካባቢው ማሰብ ጀመርኩ። ለህክምና አዲስ አበባ ውስጥ ስድስት ወራት መቆየት እንዳለብኝ የጦር ጋይሎች ሜዲካል ቦርድ ወስኗል። ስድስት ወር በጣም ረጅም ነው። በውትድርና ህይወት ውስጥ ያን ያህል ሠፊ ጊዜ ግልጥጥ ብሎ ሊታይህ አይችልም። ዛሬ ስታጠቃ! ነገ ስትካላክል ወይም ከነገ ወዲያ--- የተቆጠበች ህይወትህን ለመውሰድ አንዲት ኢምንት አረር የተሳፈረ መልአኩሞት ወደአንተ ሊመጣ ይችላል።

በህክምና ላይ እያለሁ ነው አንድ የማይታሰብ ገጠመኝ ወደ ህይወቴ የመጣው። ከዚህ በፊት ዕርዳታ ማስተባበሪያና ማቋቋሚያ ኮሚሽን እያለሁ የማውቃትን ወ/ሪት ሰናይትን በአጋጣሚ አገኘኋት። ያኔ የያዝኩት እጂ በአጋጣሚ ከእጄ ወጥቶ ሲቆጩኝ የቆየ ነገር ኖሯል። አጋጣሚው እንዲያመልጠኝ አልፈለኩምና ቀጥታ የትዳር ጉዳይ አነሳሁባት።

“እንዴት ነው ኑሮ? ህይወት?”

“ጥሩ ነው” አለችኝ

“አገባሽ? ወለድሽ?”

“እረ እላገባሁም! እንተስ? አገባህ?”

“እንዳውም”

በረጅሙ ተነፈስኩ። ልቤ በጥርጣሬ ተወጥራ ነበር። ብታገባስ? ትዳር ይዛ ቢሆንስ? ግማሽ ጭንቀቱ ተራገፈ። ካላገባች፣ ትዳር ካልያዝች እሷን የእኔ ለማድረግ ሃምሳ ከመቶ ዕድል አለኝ ማለት ነው።

“እና አሁን ምን ታስቢያለሽ?”

“ማለት?”

ትዳር ስለመያዝ?--- አ---” አትፈልገኝ ይሆን? የሚል ጥርጣሬ መጥቶ እላዬ ላይ ሰፈረ። ምን እደርጋለሁ?

“እስኪ ያንተን ንገረኝ”

“እኔማ— እኔማ ቆሜም ተኝቼም የማስበው እሱኑ ሆኗል” ሰናይት መልስ በመስጠት ፋንታ አቀርቅራ ዝም አለች። “ያንችን ንገሪኛ? ብንጋባ ምን ይመስልሻል? ምርጫዬ ነሽ! ምርጫሽ አልሆን ይሆን?”

“እረ እንደሉ አላልኩም...”

ባህላዊ ወ/ት ሰናይት ሽፈራው ኪጋቢቼ ቤት

ከጥቂት የነገር ውጣ ውረዶች በኋላ ተስማማን ለቤተሰቦች ሽማግሌ የምልክበትን ጊዜ ቆርጠን በደስታ ራሴ እየረገጥኩ ዋልኩ። ሽማግሌዎቼን መልምዬ ላኩ። ከ/ል ታደሰ ይገዙ ተጨምረው ጓደኞቼን ላኳቸው። ከሁለት ሳምንት ምልልስ በኋላ የምስራቹን ይዘውልኝ መጡ። ጋብቻችን በሚያዝያ 28 - 1971 ዓ.ም እንዲሆን መቆረጡን ነገሩኝ። ሌላ ሀሳብ ልቤ ላይ ተሰነቀረ። ማን ሊደግስልኝ? ከማን ቤት ልወጣ?

ይሄንን ጭንቀቱን በጣም ለማከብረው ጓደኛዬ ለአቶ ደምሴ መኩሪያና ለባለቤቱ ለወ/ሮ ቀለመወርቅ ዋሴ አካፈልኳቸው። “እኛ እያለን፤ ምን ችግር አለ? አታስብ” አሉኝ። ያልጠበኩት አልነበረም። ከሥጋ ዘመዶቼ በላይ የማከብራቸው በመሆኔ ነው ጭንቀቱን ለእነሱ ያካፈልኩት። በእርግጥም አላሳፈሩኝም። እንደ አባትና እናት ሆነው ደግሰው ድረወኛል። በተለይ ወ/ሮ ቀለመወርቅ አዲስ አበባ ያለውን ቤቷን ዘግታ ለ15 ቀን ሙሉ ከባለቤቷ ተለይታ ደብረዘይት በመቀመጥ የመሰረጊያውን በርበሬና ቅመማ ቅመሞችን በራሷ ወጪ ገዝታና አዘጋጅታ የሠርጉን ቀን ውጤታማና የደመቀ አደረገችው። ወንድሜ አቶ ጌታቸው ገ/መስቀልና ባለቤቱ ወ/ሮ መሠረት በየ አዲስ ሙሽሮች በመሆናቸው የተጠበቀውን ያህል ላይ ታች ባይሉም ደግሰ መዳሩ ላይ የራሳቸውን አስተዋፅኦ አድርገዋል። ሥራ ያልነበራት ታናሽ እህቴ ወ/ሮ

አልማዝ አምባዬም ከወ/ሮ ቀለመ ወርቅ ዋሴ ጋር የተቻላትን ሁሉ አድርጋለች።

በዓለትና እናት ምትክ ሆነው የዳሩኝ አቶ ደምሴ መኩሪያና ባለቤታቸው ወ/ሮ ቀለመወርቅ ዋሴ

ቤቴ ደብረዘይት በመሆኑ አድራ የወጣሁት ከጓደኛዬና ከሚዚዬ ከሻምበል ጌታቸው ወ/ማሪያም ቤት ነው። እንግዲህ በእነዚህ ዘመድ ወዳጅ ጓደኞቼ ድጋፍ ድል ባለ ድግስ ተዳርኩ። መልስ የጠሩኝ በቅርቡ መስከረም 2004 ዓ.ም 60ኛ ዓመታችንን የምናከብረው የኮርስ ጓደኞቼ ናቸው። የኮርስ ጓደኞቼ ለእኔ ከምንም ነጠር በላይ ናቸው።

ጋብቻችን ወ/ሮ ሰናይት ሽፈራው እና ከ/ል አስጢፋኖስ ገቢመስቀል

“አስኪ ያንተን ንገረኝ”

“እኔማ--- እኔማ ቆሜም ተኝቼም የማስበው እሱኑ ሆኗል” ሰናይት መልስ በመስጠት ፋንታ አቀርቅራ ዝም አለች። “ያንችን ንገረኛ? ብንጋባ ምን ይመስልሻል? ምርጫዬ ነሽ፤ ምርጫሽ አልሆን ይሆን?”

“አረ እንደሱ አላልኩም...”

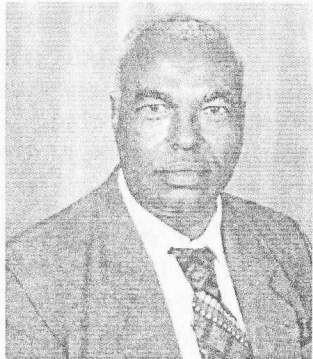

ባለቤቱ ወ/ሮ ሰናይት ሽፈራው ከጋብቻ በፊት

ከጥቂት የነገር ውጣ ውረዶች በኋላ ተስማማን ለቤተሰቦች ሽማግሌ የምልክበትን ጊዜ ቆርጠን በደስታ ጮቤ እየረገጥኩ ዋልኩ። ሽማግሌዎቼን መልምዬ ላኩ። ኮ/ል ታደሰ ይገዙ ተጨምረው ጓደኞቼን ላኳቸው። ከሁለት ሳምንት ምልልስ በኋላ የምስራቹን ይዘውልኝ መጡ። ጋብቻችን በሚያዝያ 28 - 1971 ዓ.ም እንዲሆን መቆረጡን ነገሩኝ። ሌላ ሀሳብ ልቤ ላይ ተሰነቀረ። ማን ሊደግስልኝ? ከማን ቤት ልወጣ?

ይሄንን ጭንቀቴን በጣም ለማክብረው ጓደኛዬ ለአቶ ደምሴ መኩሪያና ለባለቤቱ ለወ/ሮ ቀለመወርቅ ዋሴ አካፈልኳቸው። “እኛ እያለን፤ ምን ችግር አለ? አታስብ” አሉኝ። ያልጠበኩት አልነበረም። ከሥጋ ዘመዶቼ በላይ የማክብራቸው በመሆኔ ነው ጭንቀቴን ለእነሱ ያካፈልኩት። በእርግጥም አላሳፈሩኝም። እንደ አባትና እናት ሆነው ደግሰው ድረወኛል። በተለይ ወ/ሮ ቀለመወርቅ አዲስ አበባ ያለውን ቤቷን ዘግታ ለ15 ቀን ሙሉ ከባለቤቷ ተለይታ ደብረዘይት በመቀመጥ የመሰረጊያውን በርበሬና ቅመማ ቅመሞችን በራሷ ወጪ ገዝታና አዘጋጅታ የሠርጉን ቀን ውጤታማና የደመቀ አደረገችው። ወንድሜ አቶ ጌታቸው ገ/መስቀልና ባለቤቱ ወ/ሮ መሠረት በየነ አዲስ ሙሽሮች በመሆናቸው የተጠበቀውን ያህል ላይ ታች ባይለም ደግሶ መዳሩ ላይ የራሳቸውን አስተዋፅኦ አድርገዋል። ሥራ ያልነበራት ታናሽ እህቴ ወ/ሮ

አልማዝ አምባዩም ከወ/ሮ ቀለመ ወርቅ ዋሴ ጋር የተቻላትን ሁሉ አድርጋለች።

በአባትና እናት ምትክ ሆነው የዳሩኝ አቶ ደምሴ መኩሪያና ባለቤታቸው ወ/ሮ ቀለመወርቅ ዋሴ

ቤቴ ደብረዘይት በመሆኑ አድሬ የወጣሁት ከጓደኛዬና ከሚዚዬ ከሻምበል ጌታቸው ወ/ማሪያም ቤት ነው። እንግዲህ በእነዚህ ዘመድ ወዳጅ ጓደኞቼ ድጋፍ ድል ባለ ድግስ ተዳርኩ። መልስ የጠሩኝ በቅርቡ መስከረም 2004 ዓ.ም 60ኛ ዓመታችንን የምናከብረው የኮርስ ጓደኞቼ ናቸው። የኮርስ ጓደኞቼ ለእኔ ከምንም ነበር በላይ ናቸው።

ጋብቻችን ወ/ሮ ሰናይት ሽፈራው እና ኮ/ል አስጢፋኖስ ገብረመስቀል

ጋብቻ የሰውን ልጅ ህይወት የሚያሟላ ተቋም መሆኑን ያወቁት በመጀመሪያው ወር ነበር። ነገር ግን የወታደር ህይወት ነውና ገና በቅጡ ያላጣጣምኩትን ትዳር ተነጥቶ በ24 ሰዓት ውስጥ ወደ ግንባር እንድመለስ የሚያዝ ደብዳቤ በሰም ተጠቅሶ ከሰሜን ዕዝ ለሆስፒታሉ ይፃፋል። ሆስፒታሉ ህክምናዬን እንዳልጨረሰኩ በመግለፅ መልስ ቢሰጥም “በሰሜን ጦር ግንባር መጥፎ ሁኔታ በመከሰቱ እዚህ ቀላል ሥራ እንሰጠዋለን፤ ባስቸኳይ ይላክ” የሚል ትዕዛዝ ይሰጣል።

የምድር ጦርም ትራንስፖርት አዘጋጅቶ በ24 ሰዓት እንድንቀሳቀስ ያዘዘ። ወደ አስመራ ሄድኩ። ሰጥቂት ጊዜ የዘመቻ መምሪያው የኢንስፒክሽን መምሪያ ኃላፊ ሆኜ ከሠራሁ በኋላ ወደ 506 ግብረ ኃይል ተዘዋወርኩ። ቀደም ሲል ም/አዛዥ በነበርኩበት በዚህ ግብረ ኃይል ውስጥ አዛዥ እንድሆን ተደረገ። 506 ግብረ ኃይል ከናቅፋ በስተቀር አብዛኛውን የኤርትራ አውራጃዎች ከተቃዋሚዎች የሚጠብቅና የሚከላከል ጦር ነበር።

ባለቤቴ በዚህ አጭር ጊዜ ውስጥ ፀንሳ ኖሮ ማርገዟን አበሰረችኝ። “ትዳሪ ተሟላ” በሚል ፈነደቅኩ። ሙሉ እርጉዝ ብትሆንም ከደብረዘይት አዲስ አበባ እየተመላለሰች መስራቷ ሥጋት ሳይፈጥርብኝ አልቀረም። እንደ ሰጋሁትም አንድ ቀን ወደ ደብረዘይት ስትሄድ ቃሊቲ ላይ መንገድ ውስጥ የገባ ትንሽ ልጅ በመኪና ትገጫለች። ልጅ ለረጅም ጊዜ ታም ገና ከቤቱ መውጣቱ ነበር። ከጓደኞቼ ጋር መንገድ ላይ ሲጫወት በመሯሯጥ ላይ ሳለ ነበር ባለቤቴ የምትነዳው መኪና ውስጥ ድንገት የገባው። በአደጋውም ህይወቱ ያልፋል።

በተፈጠረው አደጋ ባለቤቴን ህዝቡ ከቧት በጭንቀት ላይ እንዳለች ሁለት ሰዎች ይደርሳሉ። የአካባቢው ነዋሪና በነዋሪው ተከባሪ የሆኑት እነዚህ ሰዎች ጓደኛዬ ኮ/ል ማም ደነቀና አቶ ኃይሉ ተስፋዬ ናቸው። የገነብለውን ህዝብ በማረጋጋት በራሱ የሚወስደው እርምጃ እንዳይኖር ካደረጉ በኋላ በራሳቸው ዋስትና ነገሩ በሽምግልና እንዲያልቅ ያደርጋሉ። የእነዚህ ሰዎች ድርጊት ለኔ ትልቅ ውለታ ነበር። በተለይ አቶ ሃይሉ ተስፋዬ ለማያውቁት ሰው ጠበቃ ሆነው ባለቤቴን ከአደጋ ከመታደጋቸው በተጨማሪ ዋስ ሆነው ነገሩን በሰላም መጨረሳቸው በላልነታቸውና ርህራሄያቸውን የሚያስገነዝብ ነው። እኔም ለአጭር ጊዜ መጥቼ ባለቤቴን አጽናንቼና በሽምግልና የሚያልቅበትን ሁኔታ አመቻችቼ ነበር ወደ ሥራዬ የተመለስኩት።

ጥር 28 - 1972 የመጀመሪያ ልጄን ቅዱስ እስጢፋኖስን ያገኘሁበት ዕለት ነው። መወለዱ ሲበሰርልኝ እንደ ድሮው ደንብ ጠበንጃ ብተኩስ በወደድኩ ነበር። ደስታዬ ፈነቀለኝ። በነበረው የሥራ ውጥረት ምክንያት ረጅም ፈቃድ ላገኝ አልቻልኩም። አጭር ፈቃድ ተሰጥቶኝ ለሦስት ቀን መጥቼ አይቼው ተመለስኩ።

ከዚህ በኋላ ሰሜን ግንባር ለአንድ ዓመት ከቆየሁኝ በኋላ በ1973 ዓ.ም የጦር ትምህርት ቤት አዛዥ ሆኜ በመመደቤ መጣሁ። እስከ ታህሳስ 19/1974 ዓ.ም ከቆየሁ በኋላ “ለቀይ ኮከብ ዘመቻ” እንደገና ወደ ሰሜን ተመለስኩ። አንዷ አመት የተሟላ የቤተሰብ ፍቅር ያገኘሁባት ነበረች። ሁለተኛው ልጄ ተረገዝ ስለነበር ሰሜን በገባሁ በሦስተኛው ሳምንት የካቲት 9 ቀን 1974 ዓ.ም መወለዱ ተነገረኝ። ሌላ ደስታ! በእናቴ አባት ስም ሰይመው ሽፈራው እስጢፋኖስ አሉት። እኔና የሥራ ባልደረቦቼ እስቸኳይ ሥራ እንድናቀርብ ታዘን ስለነበር እሱን ፈፅሜ ፈቃድ ጠየኩ። ለሦስት ቀን ተፈቅዶልኝ አዲሱን ልጄን አይቼ ደስ ብሎኝ ተመለስኩ።

ከአመት በኋላም ከቤተሰቦቼ ጋር የምቆይበት ምክንያት ገጠመኝ። በ1975 ዓ.ም መጨረሻ በነሐሴ ወር ላይ ወታደራዊ ኮሚሳርያት ሲቋቋም ተመድቤ መጣሁ። በዋናው ወተደራዊ ኮሚሳርያት ጽ/ቤተ በትምህርት፤ በወታደራዊ መረጃና ዘመቻ መምሪያ መኮንንነት ነው የተመደብኩት። ከዚህ ምድብ በኋላ ወደሰሜን ግንባር አልተመለስኩም። ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አዲስ አበባ መግባቴ ከእኔ በላይ ቤተሰቦቼን የተረጋጋ ህይወት እንዲመሩ አስችሏቸዋል። እንደበፊቱ “ምን ዓይነት መርዶ ይመጣ ይሆን?” እያሉ አይጨነቁም። የእናቴ ታላቅ እህት እኔ እየጦርኳቸው ከኛ ጋር ሲኖሩ የዚህን ጭንቀት መንፈስ ያንፀባረቀ ስያሜ ለልጆቼ ሰጥተው እንደነበር ትዝ ይለኛል። እኔህ የ102 ዓመት ዕድሜ ባለፀጋ መነኩሴ ሁለተኛውን ልጄን ሽፈራው እስጢፋኖስን “ሐብታሙ” እያሉ ይጠሩት ነበር። በእሱ ጊዜ ወደ አዲስ አበባ በመዘዋወሪ ነው። የመጀመሪያ ልጄን ቅዱስ እስጢፋኖስን ደግሞ “የኋላ እሸት” ይሉታል። ዘግይቼ ትዳር መመስረቴን በማገናዘብ መሆኑ ነው።

ነሐሴ 25 -1980 ዓ.ም ነው። ቤተሰቡ ውስጥ አንድ የተጓደለ ነገር የተሟላበት ዕለት ነው ማለት እችላለሁ። ለእኔ፤ ለባለቤቴም ሆነ ለወንዶቼ ልጆቼ አንዲት ሴት ልጅ ብትኖርን እያልኩ እመኝ ነበር። ሆኖም ከመጨረሻ ወንድሚ ስድስት ዓመታት ያህል ዘግይታ ሔርሜላ እስጢፋኖስ ተወለደች። ህይወቴ በሁለንተናው እንደተሟላ ያረጋገጥኩት

ይሄኔ ነው። ስለዚህ አኔ ሔርማላን የምጠራት “ሀይወቴ” እያልኩ ነው።
ቤተሰቡ በሙሉ ይሄንን ተከትሎ ሀይወቴ እያለ ይጠራታል።

የመጀመሪያ ልጅን ቅዱስ እስጢፋኖስ

ሁለተኛው ልጅን ሸፈራው እስጢፋኖስ

ሀይወቴ እስጢፋኖስን ባለቤቴን ልናጣ እንችል የነበረበትን
አጋጣሚ ሳስበው ይዘንንኛል። ማዕከላዊ ዕዝ ሆስፒታል ውስጥ ነው።
ባለቤቴን ምጡ አፏፍሟታል። የምጡ ሁኔታ አደገኛ መስሎ የታየን
ቤተሰቦቿ ነርሷን በመለመን ላይ ነበርን። ነርሷ ቀን ሌላ ሆስፒታል
በቋሚነት እየሠራች የማታውን ሽፍት ደግሞ ተጨማሪ ገንዘብ ለማግኘት
ስትል የምታደር ነበረች። ይቺ ነርስ በምጥ የምትጨነት ባለቤቴን እያየች
አዋላጅ ሐኪሞችን ለመጥራት እንቢ አለች።

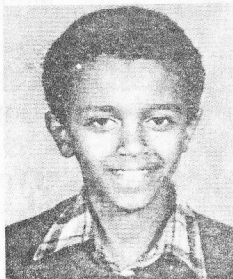
ሦስተኛዋ ልጅን ሔርማላ እስጢፋኖስ

ጧት በሥራ መገቢያ ሠዓት የማህፀን ሐኪሙ ዶ/ር መኮንን
ገ/ሥላሴ ሲገባ ባለቤቴ በአደገኛ ሁኔታ ውስጥ መሆኗን አረጋገጠ።
መጀመሪያ ዕንሱ ሆኗ ውስጥ የጠፋ መስሎት ነበር። በማዳመጫ
ለማረጋገጥ ሲሞክር ሀይወቴ በሀይወት መኖሯን ያውቅና ሁለቱንም
ለማዳን ጥረት ያደርጋል። ሀይወቴ አንገት ላይ እትብት ተጠምጥሞ
ሰላነቃት መልካ ተሰውጦ ነበር የተወለደችው። ዶ/ር መኮንን ገ/ሥላሴ
በጥረቱ የማከብራት ባለቤትንና ሀይወቴ የሆነችውን ልጇን በሀይወት
እንዲኖሩ አደረገልኳል። ባለውለተኛነቱ ከዚህ እስከዚህ የሚባል አይደለም።

የፎቶ ፀሊም የማጥቃት ሙከራና ውድቀት

ከሻዕቢያ መሪዎች ጋር ቅርበትና ትውውቅ የነበረው፤ አንድ
የሻለቃ አዛዥ እጁን በፈቃዱ ይሰጣል። የአባቱን ሥም የማሳስታውሰው
ካሣዬ ወይም ካህላይ የተሰኘው ይሄ የሻዕቢያ ሻለቃ አዛዥ በበረሃ ስሙ
“ወዲቀሺ” በመባል ይታወቃል። ይሄ ሻለቃ አዛዥ በተደረገለት ቃለ
መጠይቅ የኛ ጦር ደርሰበት የማይታወቅ ቦታ እንዳለ ለአብዮታዊ ዘመቻ
ቀዳሚ መመሪያ ይገልጻል። “ሮራ ፀሊም” የተሰኘው ይሄ ቦታ የሻዕቢያ
ሬዲዮ ጣቢያ ያለበት ከመሆኑም በላይ የዕዝ ማዕከልም ነው። ቀዳሚ
መምሪያውም ሻለቃው ይሄን ቦታ ለጦሩ ቢያሳይ ለውለታው ወርታ
የሚከፍለው መሆኑን አስረድቶ ፈቃደኝነቱን ይጠይቀዋል። ሻለቃ አዛዥ
ፈቃደኝነቱን ይገልጻል።

“ሮራ ፀሊም” እንደሰሙ መጥፎ ቦታ ነው። ተራራማና አስቸጋሪ
ከመሆኑም በላይ መንገድ የለለው፤ ጦርም ዘምቶ የማያውቅበት ሥፍራ
ነው። በሰኔ ወር መጀመሪያ 1971 ዓ.ም ላይ በ503 ውስጥ የሚገኝ
ንዑስ ግብረ ኃይል “ሀ” 28ኛ ሚካናይዝድ ብርጊድ ተደርቦለት ወደ ሮራ
ፀሊም እንዲዘምት ይወሰናል። ከምፅዋ በመነሳት በሸኢብና በቀምጪዋ
አድርጎ አፍአበትን ወደ ግራ በመተው በናቅፋና በአልጊና መካከል ሄዶ
በሁለቱም አቅጣጫ የሚወስዱትን መንገዶች በመዝጋትና፤ ከናቅፋ ጀርባ
በርቀት ላይ ወደሚገኘው ወደ ሮራ ፀሊም እንዲዘምትም ንዑስ ግብረ
ኃይሉ ትዕዛዝ ይሰጠዋል። ይሄንን የ503 ግብረ ኃይል ንዑስ ግብረ ኃይል
“ሀ”ን የሚመሩት ከ/ል ሰይፉ ወልዴ ሲሆኑ ተደራቢውን 28ኛ
ሚካናይዝድ ብርጊድ የሚያዙት ሊ/ክ መንገሻ ታደሠ ነበሩ። ከከ/ል ሰይፉ
ወልዴ በተጨማሪ ደግሞ ሌሎች ቀደምት (ሲኒየር) መኮንኖች ተካትተው
እንዲታዘዙ ተደርጓል። አብረው እንዲሄዱ የተደረጉት መኮንኖች የ503
ግብረ ኃይል አዛዥ ከከ/ል ካሣ ገብረማሪያም እና የብሔራዊ ዘመቻ
ቀዳሚ መምሪያ የኢኒስፒክሽን መምሪያ ኃላፊ ከ/ል አይተነው በላይ
ናቸው። ሁለቱም መኮንኖች የማይመለከታቸው ቦታ ላይ ነው የተገኙት።
ከ/ል ካሣ ሁለቱን ንዑስ ግብረ ኃይላቸውን፤ ከ/ል አይተነው ዋነኛ
ኃላፊነታቸውን የኢኒስፒክሽን መምሪያን በመተው ሁለቱም ወደ ሮራ
ፀሊም እንዲዘምቱ ተደርጓል።

የመጀመሪያ ልጃችን ቅዱስ እስጢፋኖስ

ሁለተኛው ልጃችን ሺፈራው እስጢፋኖስ

ህይወቴ እስጢፋኖስን ባለቤቴን ልናጣ እንችል የነበረበትን አጋጣሚ ሳስበው ይዘገንነኛል። ማዕከላዊ ዕዝ ሆስፒታል ውስጥ ነው። ባለቤቴን ምጡ አፋፍሟል። የምጡ ሁኔታ አደገኛ መስሎ የታየን ቤተሰቦቿ ነርሷን በመለመን ላይ ነበርን። ነርሷ ቀን ሌላ ሆስፒታል በቋሚነት እየሠራች የማታውን ሽፍት ደግሞ ተጨማሪ ገንዘብ ለማግኘት ስትል የምታደር ነበረች። ይቺ ነርስ በምጥ የምትጨነቅ ባለቤቴን እያየች አዋላጅ ሐኪሞችን ለመጥራት እንቢ አለች።

ሦስተኛዋ ልጃችን ሔርሚኦ እስጢፋኖስ

ከ/ል ሰይፉ ወልዴ በ“ወዲ ቀሺ” እየተመሩ ለታንኮችቸውና ለመድፎቻቸው መንገድ እየሰሩ ወደ ሮራ ፀሊም ተንቀሳቀሱ። ከሁለቱ ቀደምት መኮንኖቻቸው ጋር በመመካከር ተጉዘው ለግባቸው ጥቂት ርቀት ሲቀራቸው ሁኔታውን ለማየት ከቀዳሚ መመሪያው የዘመቻ መኮንኑና የዘመቻው መምሪያ አማካሪ በሒሊኮተር ይመጣሉ። ጦሩ ያለበት ቦታ ሲያርፉ ለካ ሻዕቢያ ያልተለመደ ነገር ሆኖበት ሁኔታውን ይከታተል ኖሯል። ሒሊኮተር ተበላሽታ ወይም አካባቢው የጦር እንቅስቃሴ በመኖሩ እንደሆነ ጦርጥሯልና ጦሩን ያነቃል። ከየቦታውም ተሰባስቦ ሮራ ፀሊም ላይ ይከትታል። በዚህም የወገን ጦር ሊያደርግ ያለበው ድንገተኛ ያልታሰበ ማጥቃት ሻዕቢያ በመንቃቱ ሊከሸፍ ችሏል።

የሒሊኮተር ማረፍ ያስከተለው ችግር ይሄ ብቻ አልነበረም። ሻዕቢያ አካባቢው ላይ ለረጅም ጊዜ በመኖሩ በሚያውቀው መንገድ፣ በሚያመቸው አቅጣጫ በጦሩ ላይ ማጥቃት እንዲሰነዝር ረድቶታል። እንደዚህ ያለ ምሥጢራዊ ዘመቻ ቁጥጥር ማድረግ የሚገባው በእካል ተገኝቶ ሳይሆን በተመሰጠሩ የሬዲዮ ግንኙነቶች ነበር። የሰህተቱ መዘዝ በተላሉ የማይመዘዝ ሆነ።

ሦስቱ ክሊሶች ጋር በደንገት ተዋገተው መስዋዕትነት የከፈሉት ከገራ ወደ ተኝ ከ/ል ካነ ዝረግርያም ከ/ል ዓይተነው በላይ ከ/ል ሠይፉ ወልዴ

ከብሔራዊ አብዮታዊ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያ በሒሊኮተር የሔዱት የዘመቻ መኮንን ሁኔታውን አይተው ከማበረታታት ይልቅ መጥፎ መጥፎ ነገሮችን ተናግረው ሦስቱን ከፍተኛ መኮንኖች አስቀየሩ። አስተማሪዎቻቸውና በጣም ቀደምት የነበሩትን እነዚህ ከፍተኛ መኮንኖች “መተኛት ፈልጋችሁ ከሆነ ፍራሽ እናምጣችሁ

ወይም በማለት መንፈስ የሚነካ የንቀት ቃል ሰነዝሩ። በዚያ አስጨናቂና አስከፊ በሆነ ቦታ ለታንኮችና ለመድፎች እንዲሁም ለድጋፍ ሰጪ ተሽከርካሪዎች መጠጊያ መንገድ እየሠሩ የሚሄዱ መሆኑን እያዩ መንፈስ የሚነካ አስከፊ ቃል የተናገሩበት ምክንያት ግልፅ አልነበረም። እነዚህ ቀደምት መኮንኖች ያልታረመ ንግግር ያደረገውን መኮንን እንዲቆይ በማድረግ ሄሊኮፕተር በመጣበት አኳኋን እንዲመለስ ማድረግ ይችሉ ነበር። ከዚያ በኋላ ለቤተሰቡም ሆነ ለጠያቂ ጦርነት ላይ ሞተ የሚል ምላሽ መስጠት ስለሚችሉ የፈለጉትን ማድረግ ይችሉ ነበር። ይሄንን የዘመቻ መኮንኑ የተረዳው አይመስልም።

በሒሊኮተር ማረፍ ምክንያት የነቃው ሻዕቢያ ጦሩን ከየአቅጣጫው አሰባስቦ በጦሩ ላይ ከፍተኛ ማጥቃት ሰነዘረ። አዛዥ የድጋፍ ሰጪ መሳሪያዎቻቸውን ሳያስጠጉ፣ ከቦታው አስቸጋሪነት የተነሣ ሜካናይዝድ ብርጌዱም ሙሉ በሙሉ ሊካፈል በማይችልበት ሁኔታ ነበር ማጥቃቱ የተሰነዘረው። በዚህም ከፍተኛ ጉዳት ደረሰ። ከማፈግፈግ ውጭ አማራጭ በመጥፋቱ ጦሩን ወዲ ቀሺ እየመራ ወደተነሱበት እንዲመለሱ አድርጓል።

በዚህ መካከል ከ/ል ካነ ገብረማሪያም፣ ከ/ል አይተነው በላይ፣ ከ/ል ሰይፉ ወልዴ፣ የንዑስ ግብረ ኃይሉ የዘመቻና የመረጃ መኮንኖች፣ አስታፎች እንዲሁም የአየር ኃይል ባልደረባ የነበረው የአየር አስተኳኝን ጨምሮ በመምሪያዎች ውስጥ ይሰሩ የነበሩ ጥቂት አጃቢ ወታደሮች ተመካክረው አንድ ውሳኔ ላይ ይደርሳሉ። በሄሊኮፕተር የመጣው የዘመቻ መኮንን ስለ እኛ የተዛባ መረጃ ለበላይ እካል መስጠቱ ስለማይቀር ብናፈገፍግም ባናፈገፍግም ሞት የትም ይጠብቀናል ይላሉ። የደረሱበት ውሳኔ አስመሸሽ ሆነ። ለዚህም ቃል ተግባብተው እየተዋጉ ታሪካዊ መስዋዕትነት ይከፍላሉ።

ከ/ል አይተነው በዚህ ሁኔታ መስዋዕት ከሆኑ በኋላ እኔ ከአዲስ አበባ ህክምናዬን አቋርጬ እንድመጣ ተደርጎ ኮሎኔል አይተነው በላይ የነበረው የብሔራዊ አብዮታዊ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያ የኢንሽፔክሽን መምሪያ ኃላፊነት ይሰጠኛል። በዚህም እጁን ከሰጠውና ጦሩን ወደ ሮራ ፀሊም እየመራ ከሄደው “ከወዲ ቀሺ” ጋር እንኖሳሁ። ጦሩን እየመራ ይዞ እንደሄደ ማጥቃት ከደረሰም በኋላ እየመራ ተመልሰ ነበር። ከሱ ጋር ባደረሱት ቃለመጠይቅና ውይይት ይሄንን ይነግረኛል።

ጦሩ በመከላከል ውጊያ ላይ እያለም ሆነ በኋላ ሲያፈገፍግ የአየር ኃይል 2ኛ መደብ ተዋጊ አውሮፕላኖች ከፍተኛ ድጋፍ አግኝቷል።

በተለይ ሻዕቢያ የሚያፈገፍገውን ጦር ተከታታሉ እንዳይመታ አስቀርቶታል። የ2ኛው የአየር መደብ አዛዥ ኮ/ል (ሚ/ደ) አምሃ ደስታ የገነፋችን አንዳንድ ነገር የበለጠ አስደንቆኛል። ላለመሸሽ የተማማኝነትን ከፍተኛ መኮንኖች በአየር አስተካኪ አማካኝነት ማግኘት ተችሎ ነበር። 'ወደፊት ይህችን አገር የምትጠቅሙ መኮንኖች ናችሁና እባካችሁ አፈግፍጉ። እኛ ያልተቋረጠ እርዳታ እንሰጣችኋለን ብዬ ለምኛቸው ነበር ይላሉ' ኮ/ል አምሃ ደስታ።

“ምን አሉ?”

“አዛዥና የተቀሩት ሌሎችም እምቢ አሉ። የአየር አስተካኪ የአየር ኃይል ባልደረባ ‘እኛ ላለማፈግፈግ ተማምለናል’ አለኝ። ‘ከአሁን በኋላ አታገኘኝም! ሬዲዮኑንም ሻዕቢያ እንዳይጠቀምበት አበላሽዋለሁ! ደህና ሁን’ ብሎ ሬዲዮኑን በእሩምታ ተኩስ መታው። ሬዲዮኑ ሲመታ ክፍት ስለነበር ድምፅ ሰጠኝ። በዚህም የሬዲዮኑ ግንኙነት ተቋረጠ’ በሚል ስለተከሰተው ሁኔታ በመቆጨት ነገረኝ።

ቀደምት መኮንኖቹ ኮ/ል ካሣ ገ/ማሪያምና ኮ/ል ዓይተነው በላይ ከንዑስ ግብረ ኃይል አዛዥ ከኮ/ል ሰይፉ ወልደ ጋር ባይመደቡ ኖሮ አልህ የመግባት ስሜት ባልኖረ ነበር። በረጋ መንፈስም አቅጣጫ ለውጦ ውጊያው የተለየ መልክ ሲኖረው የሚችልበት ሁኔታም በተፈጠረ ነበር። ታንክና መድፎችም ሆኑ ሌሎች የእርዳታ መሣሪያዎች ጥቅም ላይ ሲውሉ የሚችሉበት ዘዴ በተዘየደ ነበር።

ኮ/ል መንገሻ ታደሠ በርራ ፀሊም ዘመቻ ላይ ተሳታፊ ቢሆኑም ‘ወዲ ቀሺ’ የሰጠኝን ቃሉምልልስ ከዚህ በፊት እንዳልሰሙና እንደማያውቁ ነግረውኛል። ኮ/ል መንገሻ ለስብሰባ ካሉበት ቦታ ተጠርተው የሰሙትን ምስክርነት በፅሁፍ ገልፀውልኛል።

“ቀኑን በትክክል ባሰታውሰውም ነሐሴ 15 - ሐምሌ 18 ቀን 1971 ባሉት ቀናት ባይሆን አይቀርም” በማለት በስብሰባው ላይ የተደረጉትን ምክክሮች በጽሁፍ የሰጡኝ የሚከተለው ነው።

1. ብርሃኖር ደኔራል ገብረክርስቶስ በቢና ከዘመቻ መምሪያው ፖለቲካ ክፍል ከጠረት ጎንጦ ከአንድ የሳቪየት ደኔራል ጋር በሂሊኮትር መጡ።
2. ኩሉኔል ካሣ ገብረማርያምና ኩሉኔል ዓይተነው በላይ ተቀበሏቸው።
3. መልዕክተኛ ወደ እኔ ቀርቦ በድንኳኑ ውስጥ ስብሰባ ስለሚካሄድ በአስተካኪ ይምጡ ተብለዋል ተብዬ ሂድኩ። ሰምታ ሰጥቼ ተቀመጥኩ።

4. ብ/ደ ገብረክርስቶስ በቢ ኩሉኔል ካሣን “እጠቅሳለሁ” “ጌታዬ የተሰጠህ ግዳጅ የአልጊና ናቅፋን መንገድ በክርታ ላይ እንደተመለከተው መንገዱን ዘግተው ሪፖርት እንዲያደርጉ አይደለም ወይ?” ቢሉ ጠየቁቸው። ኩሉኔል ካሣም ሲመልስ “አዎ ትክክል ነው” አለ። ብ/ደ ገብረክርስቶስ መልሰው “ሰምን ሕሰካዬ ሪፖርት አላደረግም? ዘመቻ መምሪያው የሚጠቀሙ አካ የእርስዎን ዘገባ ነው። መንገዱ ባለመዘጋቱ

ሀ. ጠላት የእርስዎን ግዳጅ ለማፈናገፍ ብሉም አጠቃላይ የዘመቻ መምሪያውን የማጥቃት እቅድ ለማክሸፍ ጦሩን ከአልጊና ከናቅፋ ሌሊቱን እያከማች ነው። ችግርም ምንድን ነው? በማለት መልሰው አጥብቀው ጠየቁቸው። ኩሉኔል ካሣም “አዎ እንደታሰበው በፍጥነት ባለመያዝ እኔም አገኛለሁ። ጥብቅ ትፅዝ እሰጣለሁ” በማለት ሲመልሱላቸው ብ/ደ ገብረክርስቶስ በቢ “ጌታዬ ኮ/ል ካሣ እዚህ ከተራራ ጎሳ ሆነው በሬዲዮ የሚሰጡትን ትፅዝ ግብዎን በትክክል ስለማያዩት

- በአስተካኪ በጦሩ መሐል ተገኝተው መንገዱን ዘግተው ዘገባዎን ለዘመቻ መምሪያ እንዲያደርጉ
- ከተራራ ጎሳ የሚገኘውን ኃላፊነት ለ28ኛ ሜካናይዝድ ብርጊድ አዛዥ ይሰጡ
- ኮ/ል መንገሻም በሜካናይዝድ ብርጊድም ግዳጅ ላይ በተጨማሪ የንዑስ ግብረ ኃይሉ የጎሳ ፅዝ መምሪያውን ድጋፍ እየሰጡ የመንገዱ መዘጋት ሲጠናቀቅ መድፎች ተኩሳቸውን ስለሚያቆሙ በፍጥነት ድርጅቱንና ልዩ ልዩ መድፎችን ወደ ባሕር ዳርቻ በማግለል ለዘመቻ መምሪያውና ለግብረ ኃይሉ አዛዥ ሪፖርት እንዲያደርጉ
- የመንገዱ መዘጋት ለጠላት ከፍተኛ ውድቀት ስለሚሆንበት የ28ኛ ሜካናይዝድ ብርጊድ አዛዥ ከዚህ በፊት እንደሚያደርጉት ሁሉ የቅኝት ተግባርም እንዲያጠናክሩ” በማለት ትፅዝ ከሰጡ በኋላ ብ/ደ ገብረክርስቶስ በቢ ጥያቄ ካለ ጠይቁ ብላው ኮ/ል አይተኩ በላይ የሚከተለውን ጥያቄ ለብ/ደ ገብረክርስቶስ በቢ አቀረቡ።

“እኔ የምመራው ጦር የሰዓምና ከእርስዎ ጋር ወደ እስመራ ልመለኩ አሏቸው። ደኔራል ገብረክርስቶስ መልሰው “እርስዎ እኮ በዘመቻ መምሪያውና 1503 ‘ሰ’ ግብረኃይል መካከል አገኛች መኮንን ሆነው እንዲሰሩ ነው የተመደቡት” ቢሏቸው ኮ/ል ዓይተነው

መልሰው “ግዳጁ ግልጽ ነው፤ መንገዱን መዝጋት ስለሆነ የኔ ብቻዬን መገኘት ጠቃሚ አይደለም እና መመለስ አለብኝ በማለት ተከራክሮባቸው። ለኮ/ል ዐይተነው ተጨማሪ አስተያየት እንዲሰጡ የሰጧቸውን ጽኑነት ጋጠሙባቸው። የሰጧቸው ጽኑነትም የሚከተለውን አስተያየት ሰጡ።

በሰጧቸው ሀብረትም ሆነ በአውሮፓ በአሜሪካም የምድር ጦር ሠራዊት በሰፍተኛው መምሪያና በገዛቸው መምሪያዎች አገናኝ መኮንኖች “Liason Officers” ይመደባሉ። ይህም አሠራር አዲስ አመዳደብ ሳይሆን በተለያዩ አርማዎች መካከል አገናኝ መኮንኖች የሚመደቡት ትዕዛዝ ከሚቀበለው የጦር አዛዥ የበለጠ የዘመቻ መምሪያውን አጠቃላይ የውጊያ ዕቅድ ስለሚያውቁ ማብራሪያ በመስጠትና ችግር ቢኖር/በሊከሰት የበለጠ ተሰሚነት ስለሚኖራቸው “የአርሰዎም አመዳደብ ከዚህ የተለየ አይመስለኝም። ስለዚህ ይህን ግዳጅ ተግባራዊ ማድረግ ትልቅ ጋላፊነት አለብዎት” በማለት ተናገሩ።

በድንኳኑ ውስጥ የተደረገው ውይይት ይሄንን ነጠራ የሚመስለው።

እኔ እስከማውቀው ድረስ ዘመቻ መምሪያው በአጠቃላይ ባደረጋቸው ዘመቻዎች ሁሉ አገናኝ መኮንን እየመደበ የፈፀማቸው ውጊያዎች አንድም አልነበሩም። አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ አለመግባባትን ለማስቀረት አገናኝ መኮንን ከንዑስ ግብረ ኃይሉ አዛዥ በማዕረግ የሚበልጥ መሆን አልነበረበትም። የንዑስ ግብረ ኃይሉ አዛዥ እያለ የግብረ ኃይሉ አዛዥ አብዛኛውን ጦር ወደ ጌላ ትቶ መሄድ አልነበረበትም። ዘመቻ መምሪያው ንዑስ ግብረ ኃይሉን በጠንካራ የመምሪያ መኮንኖች አጠናክሮ መላክ ነበረበት። በእኔ እምነት በኤርትራ የመምሪያ መኮንኖች አጠናክሮ መላክ ነበረበት። በእኔ እምነት በኤርትራ ውስጥ ብዙ ያገለገሉ፤ ስለአካባቢው ብዙ የሚያውቁ መኮንኖች እያሉ ስለኤርትራ ምንም የማያውቅ፤ የውጊያ ልምድ የሌለው፤ ገና ተመርቆ የወጣ ም/መቶ አለቃ የንዑስ ግብረ ኃይሉ የዘመቻ መኮንን አድርጎ መመደብና መላክ ስህተት ይመስለኛል።

ንዑስ ግብረ ኃይሉ በሜካናይዝድ ብርጌድና በልዩ ልዩ ክፍሎች የተጠናከረ አንድ ክፍለ ጦር ማለት ነው። ኮ/ል መንገሻ ታደሰን እኔ እስከማውቀው ድረስ ጠንካራ፤ ላመነበት ነገር ሁሉ ወደጌላ የማይል፤ ያላመነበትን ደግሞ በትዕዛዝ ካልሆነ በስተቀር እስከ መጨረሻው የሚከራከር ነው። በተመደበበት በምሥራቅና በሰሜን ጦር ግንባሮች ሁሉ በጣም ጥሩ አመራር የሰጠና ለውጤት ያበቃ መኮንን ነው።

የሚሊሽያው ጥያቄ

ወደ ብሔራዊ አብዮታዊ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያ በአስቸኳይ ተጠርቼ የሄድኩት ከአድሜዩ ገፋ ብዬ ትዳር ከመሰረትሁ ገና አንድ ወር ብቻ ሆኖኝ ነው። ስለሆነም ምን ችግር ቢፈጠር ነው እንዲህ በተጣደፈ ሁኔታ የተጠራሁት ብዬ በጣም ለግቼ ነበር። ቤተሰቤም ባብዙ እንዳጠኝ ትዝ ይለኛል።

እስመራ እንደረሰኩም የተጠራሁበት ምክንያት ተገለጸልኝ። ይኸውም በሮራ ጸሊም ዘመቻ ኮ/ል ዓይተነው በላይ መስዋዕት በመሆናቸው የላላቸውን የኢግኒቲክስን ስራ እንድረኩበ መሆኑ ተነገረኝ። በመሰራት ላይ እያለሁ ከተደናገጠው ቤተሰቤና፤ መስዋዕትነት ከከፈለት መኮንኖች ቤተሰቦች በምስጢር የተያዘውንና እነሱ ግን በጭምጭምታ የሰሙትን እንዳረጋግጥላቸው ደጋግመው ከሚፈልጉኝ በሙሉ ድምጹን በይፋ እስከተነገረ ድረስ አጠፋሁ።

ኮ/ል ካሣ ገብረማርያም፤ ኮ/ል አይተነው በላይ፤ እና ኮ/ል ሠይፋ ወልዴን ጨምሮ ሌሎችም የተሰውበት የሮራ ፀሊም ዘመቻ ብዙ ማጣራት የሚገባቸው ነገሮች አሉበት። ከዘመቻ ቀዳሚ መምሪያ አስተዳደር መኮንን ብዙ የቀዩ መኮንኖችና የባለሌላ ማዕረጎች ጉዳይ እየቀረበልኝ ሳጣራ በመካከል ደግሞ ሌላ ሁኔታ ተፈጠረ። በ2ኛ ክፍለ ጦር ውስጥ በምግብና በደግሞ ምክንያት በሚሊሽያዎችና በመደበኛው ጦር መካከል ቅሬታና አለመግባባት ተፈጠረ። የሚሊሽያው አቋም አደገኛና አሣሣቢ ሆኖ ተገኘ። “አቋማችንን በትግላችን እንመሰርታለን” የሚል በተለይ 84ኛ ሚሊሽያ ብርጌድ ጭርሱኑ አከራፈ። ይሄንን የተመለከተውና አደገኝነቱን የተረዳው የ2ኛ ክፍለ ጦር የፖለቲካ ጋላፊ ሻምበል (ሻለቃ) ድረስ ለብሔራዊ አብዮታዊ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያ ያመለክታል።

የብሔራዊ አብዮታዊ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያ ሁኔታው በሁሉም የሚሊሽያ ጦር ውስጥ ተዛምዶ ጦሩ እርስ በእርሱ መሣሪያ ከማንሣቱና ጉዳት ከመድረሱ በፊት እርምጃ መውሰድ አለበት ይላል። በመሆኑም በእኔ ሰብሳቢነት ኮ/ል ከዘደ ወዳጆን፤ ኮ/ል ደምሴ ታፈሰንና የ2ኛ ክ/ጦር የፖለቲካ ጋላፊ የሆኑትን ሻምበል (ሻለቃ) ድረስ እንድናጣራና

ከመፍትሔ ጋር እንድናቀርብ አስቸኳይ ትዕዛዝ ከዘመቻ መምሪያው ይሰጠናል። ሄሊኮፕተር ታዛልን ከረን ከተማ እንደርሳለን።

በመጀመሪያ ያገኘው የሻለቃ አዛዦችን አስጠርተን ነበር። ስለሁኔታው ከተረዳን በኋላ በከረን ሲኒማ ቤት ውስጥ እንዲሰበሰቡልን መመሪያ ሰጥተነው ሄደ። የሻለቃ አዛዦች የ84ኛ ሚሊሽያ ብርጌድ ጦር ሰብስቦ ይነግራቸዋል።

"ከአስመራ ከብሔራዊ አብዮታዊ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያ ስለተፈጠረው ሁኔታ የሚያጣሩ ከፍተኛ መኮንኖች ስለመጡ ለመመካከር ከረን ሲኒማ ቤት እንድንሰበሰብ ትዕዛዝ ተሰጥቷል። ለጥበቃ የሚቀሩት ቀርተው እኛ እንሄድ" ይላቸዋል። ሚሊሽያዎቹ በማምረር፡-

"እኛ ሲኒማ ቤት የምንሰበሰበው ለመታፈንና መሣሪያችንን ለማስረከብ ነው? አንሄድም! እዚሁ እጥበቃ ቦታችን ድረስ መጥተው ያገጋግሩን" ይላሉ።

የሚሊሽያዎቹ አቋም በሻለቃ አዛዦች በኩል ሲነገረን የመጣነው ሁኔታውን ለማቀዝቀዝ እንጂ ለማባባስ ባለመሆኑ በጥያቄአቸው መሠረት ያሉት ቦታ ድረስ ሄድን። በቀጠሮው ሰዓትም ተሰብስበው ቆዩን። በተለያዩ መሣሪያዎች እንደተከበብን አነጋገርናቸው።

ከሰላምታ በኋላ በሰማነው ሁኔታና በተፈጠረው ቅሬታ በጣም ያዘንን መሆናችንን ገለፅን። "ችግራችሁን አዳምጠን ለላክን የበላይ አካል ለማቅረብና መፍትሔ እንዲፈለግለት ማድረግ እንጂ ለሌላ አልመጣንም። እስኪ ችግራችሁን አንድ በአንድ ግለፅልን" በማለት መድረኩን ሰጠናቸው።

ሚሊሽያዎቹ "ችግራችንና በደላችንን ከመግለፃችን በፊት መፈክር እናሰማ" የሚል ጥያቄ ያቀርባሉ። እኛም የሁኔታውን አዝማሚና አሳሳቢነት በማየት እንፈቅዳለን። መፈክሩ አንድ ነበር። "አቋማችንን በትግላችን እንመሰርታለን!" የሚል። ከመፈክሩ በኋላ ቅሬታቸውንና ጉዳታቸውን ያስከትላሉ።

1. ገፁህ በሶ አያለ የነቀዘ በሶ ይሰጠናል። በዚህም ምክንያት አእምሯችን ነቅሏል (የነቀዘውን በሶ ያሳያሉ)
2. የሚከፈለን አበል ሃያ ብር ብቻ በመሆኑ የምናዘውትረው መጠጥ ጠላ ነው። ስለዚህ በማሸን የሚጠመቁትን ስለማንጠጣ በመደበኛው ጦር "ማነው ጠላ - ጠላ የሚሸተኝ" እየተባልን ይላገጥብናል።

3. ከሴት ጋር ስንጫወት መደበኛ ጦር ከመጣ ሴቶቹን "የሉን ደምዝ (ሃያ ብር) እኔ እስጥሻለሁ" እያለ ይላላቅብናል።

4. መደበኛው ጦር በበዓል ቀን ከብት አርዶ በመብላትና በመጠጣት በአሉን ሲያከብር እኛ በገንዘብ አቅም ምክንያት ይሄን ልናደርግ አልቻልንም። በዓሉን ሌላው ሲበላ እኛ በማሸተት እናከብራለን።

ከላይ የተገለፁትንና ሌሎችንም ብሶቶቻቸውን በዚያው በመፈክራቸው እያጀቡ አሰምተው ጨረሱ። በመጨረሻም "በሦስት ቀን ውስጥ ምግባችንና ደምዛችን ይሻሻልልን" አሉ። "ሁላችንም የምንቆስለውና የምንሞተው ለአንድ አላማ ስለሆነ በሦስት ቀን ውስጥ መልስ እንፈልጋለን"¹⁷ በሚል ጠንክር ያለ አቋም ያዙ። እኛም መልሳችንን አሳውቅን።

"ጥያቄው የእናንተ ብቻ ሳይሆን የመላው የኢትዮጵያ ሚሊሽያ ነው። ስለዚህ እኛ እንዲህ ነው! እንዲህ ይደረጋል ብለን ቃል ገብተንላችሁ እንሄድም። ጥያቄው በብሔራዊ መንግስት ተጠንቶ መልስ የሚሰጥበት ነው" አልን።

የኛን ምላሽ በማየት ሚሊሽያው የአቋም መላላት አላየ። ሦስት ቀን ያሉትን 15 ቀን፣ ከዚያም አንድ ወር፣ በኋላም ሦስት ወር ብለው አራዘሙ። እዚያ ላይ የኛ አቋም ቀናትን በመቀረጥ ከኛ እጅ እንደሚወጣ አድርገን በሆነ ውሳኔ ላይ መደራደሩ አልታየንም።

"በዚህ ቀን ይፈፀምላችኋል ብለን አጉል ተስፋ በመስጠትም ልንዋሻችሁ እንሻም። ጉዳዩ በኛ አቅም የሚፈፀም ባለመሆኑና በኢትዮጵያ ያለ ሚሊሽያ ሁሉ ጥያቄ ስለሆነ የሚጠናውና የሚፈቀደው በማዕከላዊው መንግሥት በኩል ነው። ቶሎ ሊሳካ ወይም ሳይሳካ ይችላል" ብለን አስረዳን።

"እና እናንተ ምን ልታደርጉልን ትችላላችሁ?" የሚልሽያዎቹ ቀጣይ ጥያቄ ነበር።

"በእኛ በኩል ሁኔታውን በቅርበት አይተን የተረዳን ስለሆነ አስቸኳይነቱን በመግለፅ በአፋጣኝ መልስ እንዲሰጥ ሪፖርት እናቀርባለን" አልን።

¹⁷ በዚህን ጊዜ ከመካከላቸው ሃምሳ አለቃ ሆኖ ከሚልሽያነት ወደ መደበኛው ሰራዊት የተዛወረው ባደኛቸው የሆነ ካድሬ መልስ ለመስጠት ሲሞክር አንተ ዝም በል የሚያለክቱክስ ሕግ ዕድገቱን ያሳየው ባንተ ላይ ነው ብለው እንዳይናገር ከላኩት

ጦሩ ከብዙ ክርክር በኋላ ሃሳባችንን ተቀብሎ ካለበው መጥፎ ድርጊት ታግሶ መልሱን መጠበቅ ጀመረ።

ከብርሃኑ ጋር በተነጋገርንበት ዕለት ብዙ ጥያቄ ያቀርቡ የነበሩ 5 እና 6 የሚሆኑ ወጣቶች ማታውኑ ጠፍተው ከሻዕቢያ ጋር ተደባለቁ። በዚህ ሁኔታ ውስጡን የሚያውቁ የሻዕቢያ ወኪሎች ቀስቅሰው ሚልሺያውን እንዳንሳሱት ጠርጥረናል።

ማዕከላዊው መንግሥት የቀረበለትን ሪፖርት መሠረት በማድረግ የሚልሺያው ሁኔታ አሳሳቢ መሆኑን እና የሚያስከትለውን ችግር በመረዳት ሚልሺያው በደሞዝም ሆነ በምግብ ከመደበኛው ጦር ጋር እንዲስተካከል ወሰነ። ውሳኔው ሦስት ወር ባልሞላ ጊዜ ውስጥ በመድረሱ አፋጣኝ ምላሽ ነበር ለማለት ይቻላል። በዚህም በሚልሺያውና መደበኛው ጦር መካከል ሊከሰት ይችል የነበረው መጥፎ አዝማሚያ ተቀረፈ። በመልሱም በኢትዮጵያ የሚገኘው ሚልሺያ ሁሉ ተጠቃሚ ሆነ።

የናቀፋ ውጊያ ማገርሽትና የ508 ግብረ ኃይዕ ማፈገፈግ

በኤርትራ ውስጥ ብዙውን ጊዜ ሻዕቢያ ማጥቃት የሚሰነዘርባቸው ወራት የታወቁ ናቸው። ከጥቅምት እስከ የካቲት ባሉት 5 ወራት ውስጥ ነው። ወራቶቹ በኤርትራ ደጋማው ክፍል ጉም መሸፈን የሚጀምርበት፣ የባህሩ እካባቢና ቆላው የሚቀዘቅዝበት በመሆኑ ነው ለሻዕቢያ ማጥቃት የተመቸው። ናቅፋም ወይራ የሚበቅልባት ወይናደጋነት የሚሰማት እካባቢ ናት።

ናቅፋ ላይ ሻዕቢያና 508 ግብረ ሃይል ለአንድ አመት ያህል ተኩስ ሳይለዋወጡ ቆይተዋል። በዚህ ይመስላል የወገን ጦር አደራጅቶ የሠራውን ምሽጉን እንደቤቱ መቁጠር ጀምሯል። መሣሪያውን ከአጠገቡ ለይቶ፣ ጫማውን አውልቆ ሌሊቱን ዘና ብሎ ያሳልፋል። እንዲያነቃው ከምሽጉ ፊት ለፊት ያጠመደውን ፈንጂ ባለመጠበቁ ሻዕቢያ ሌሊት ፈንጂዎቹን በማውጣት በራሱ መከላከያ ፊት አጥምዷቸዋል። ከጦሩ ፊት ለፊት የሚወጡ አድማጭና አንቂ ሰላዮችም እንዲወጡ ሳይደረግ

በመቆየቱ፣ ከወጡም ነቅተው ባለመጠበቃቸው በዚህ ረጅም ጊዜ ውስጥ ሻዕቢያ የራሱን መሠናዶ ሊያደርግ አልታወቀም።

ሻዕቢያ የራሱን ዝግጅት አድርጎ የማጥቃት ዕቅዱን ካጠናቀቀ በኋላ በሀዳር ወር ሌሊት ማጥቃት ጀመረ። ማጥቃቱ ያልተጠበቀና ድንገተኛ በመሆኑ ጥቂት የጦሩ አባላት በጨለማ መሣሪያቸውንና ጫማቸውን በመተው ከምሽጋቸው ወጥተው ማፈገፈግ ይጀምራሉ። ጥንቁቆቹም ሻዕቢያ ሰብሮ ከገባ በኋላ በጉን በኩል አልፎ ከኋላቸው ማጥቃት ስለጀመረ ሁሉም ከምሽጋቸው ውጭ መዋጋት ያዙ። ሁኔታው ለሻዕቢያ በማድላቱም የክፍለ ጦሮቹና የግብረ ኃይል ጠቅላይ ሠፈሮች ለሻዕቢያ መጠቀሚያ እንዳይሆኑ ማፈራረስና ይዘው ሊንቀሳቀሱ የማይችሉትን የጽሑፍ መረጃዎችን፣ ጥይቶች በማቃጠል ማፈገፈግ ጀመሩ። ጦሩ ከምሽግ ውጭ ሆኖ ለረጅም ጊዜ ለመከላከል ቢሞክርም አግተው። በመሆኑም ብቸኛ አማራጩ እየተዋጋ ማፈገፈግ ሆነ።

እኔ የ508 ግብረ ኃይል አዛዥ ነበርኩ። የብሔራዊ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያው ም/ኃላፊ ሚ/ጀ ኃይለጊዮርጊስ ሀ/ማሪያም ወደ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያው አስጠሩኝና “በኮ/ል (ሚ/ጀ) አስራት ብሩ የሚመራው የ508 ግብረ ኃይል ከሻዕቢያ በተሰነዘረበት ድንገተኛ ማጥቃት ከምሽጉ ወጥተው እየተከላከለ ነው። ምናልባት ያፈገፈገ እንደሆነ አንተ ወደ ኩብኩብ በአስቸኳይ ሄደህ ለሁለት ክፍለ ጦር የሚሆን ምሽግ አስቆፍር። 508 ግብረ ኃይልም ከኩብኩብ እንዳያልፍ አድርግ” የሚል መመሪያ ሰጠኝ።

በመደናገጥና በመገረም ፈዝዝፍ ቀረሁ። ጄኔራሉ ያዘዙኝ እውነትም አልመሰለኝ። ላምን አልቻልኩም። ሁኔታዬን የተረዱት ጄኔራሉ ደጋግመው ትዕዛዝ በመስጠት እውነቱን አረጋገጡልኝ። የጦር ሜዳ ላይ ትዕዛዝ እንቢታ የለበትምና ትዕዛዙን ተቀብሮ ወጣሁ።

“እካፋና ደማውን አከታትሮ በሔሊኮፕተር አልክልሃለሁ” አሉኝ።

በአፋጣኝ ሂሊኮፕተር ጠይቄ ወደ አፍአበት አመራሁ። የ508 ግብረ ኃይል ከኋላ እንዳይቋረጥና የድርጅት ማቀቢያው መንገድ እንዳይዘጋ የ508 ግ/ሃይል እካል ለሆነው ለ31ኛ ብርጌድ ሁኔታውን አስረዳሁ። ከብርጌድ አዛዥ ከሌ/ኮ (ብ/ጀ) ኃይሉ ወ/ሐዋርያት በዚህ ጉዳይ ላይ ካወራን በኋላ ኩብኩብ መተላለፊያ የግራና ቀኝ ኮረብታዎች ላይ ያሉትን ሁለቱን ሻዕቆች እንዲያነቃ ነገርኩት። የ508 ግብረ ኃይልን ሻዕቢያ ስርጎ በመግባት ከኋላ እንዳያጠቃቸው ነቅተው እንዲጠብቁ ትዕዛዝና መመሪያ ሰጠሁ። ከዚያ እኔም ወደ ኩብኩብ ወንዝ ወረድኩ።

ዘመቻ መኩንኔ ሌ/ኮ (ብ/ጄ) ዘውዱ ታደሰ ከአራት አጃቢዎቹ ጋር መንቀሳቀሱን ግንባር ላለው ጦርህ አሳውቅ ብዬ ትዕዛዝ ሰጠሁ። ካሳወቅኳቸው በኋላም ተንቀሳቀስኩ።

ሚ/ጄ ኃይለጊዮርጊስ ሀ/ማሪያም በማግስቱ ቃላቸውን አክብረው በሄሊኮፕተር አካፋና ደማውን ላኩ። እንኳን ምሽግ የሚቆፍር ደማውን ከሄሊኮፕተር የሚያወርድ ሰው አልነበረም። ሌ/ኮ ዘውዱ ታደሰና አጃቢዎቻችን ብቻ ሆነን አካፋውን አወረድን። 31ኛ ብርጌድን ምሽግ ለማስቆፈር የሚቻል አልሆነም። ምክንያቱም የጥበቃ ኃላፊነቱ ይህን እንዲሠራ አይፈቅድለትም ነበር። አንድ ሻለቃ አፍአበትን፤ ሁለቱ ሻለቆች ደግሞ የ508 ግብረ ኃይልን ከኋላ እንዳይቆረጥና የድርጅት መቀበያ መስመሩን ሁለት ኮረብቶች ላይ ግራና ቀኝ ተከፍለው ይጠብቁ ነበር። ጦሩ ጥበቃውን ትቶ ምሽግ ይቆፍር ቢባል እንኳን ሁለት ሻለቆች ብቻ የአንድ ግብረ ኃይል የመከላከያ ወረዳ ለማዘጋጀት አይችሉም - ያውም በአጭር ጊዜ ውስጥ።

ምሽግ የማስቆፈሩ ግዳጅ ከጭንቀት የመነጨ አማራጭ የማጣት ትዕዛዝ እንደተሰጠኝ ገምቴና አምኜ ነበር። ሚ/ጄ ኃይለጊዮርጊስ ሀ/ማሪያም የውጊያ ስልት ጠንቅቀው ከሚያውቁ ጥቂት ጀኔራል መኮንኖቻችን አንዱ መሆናቸውን አውቃለሁ፤ አምናለሁም። ግን ትዕዛዛቸው ግራ የሚያጋባ ሆነብኝ። ለሁለት ቀን ያለበቂ ጥበቃ ሳንሰጣለብ ፈንጠር ፈንጠር ብለን ነበር ኩብኩብ ላይ ያደርገው።

ጦሩ ከምሽጉ ውጪ ሆኖ በሚዋጋበት ጊዜ የዘመቻ ቀዳሚ መምሪያው ከ506 ግብረኃይል ለ84ኛ ሚሊሽያ ብርጌድ አንድ ግዳጅ ይሰጣል። ግዳጁ 508 ግብረ ኃይልን ማፈግፈግ እንዲረዳ ነበር። ይሄንን ጦር በአስቸኳይ ለማንቀሳቀስ ከኩብኩብ ወደከረን ተመልሼ ከዘመቻ ቀዳሚ መምሪያው ጋር ተነጋገርኩ። ቢያንስ አንዱ ሻለቃ በሄሊኮፕተር እንዲንቀሳቀስ ጠይቁ ተፈቀደ። እንደታደሰው በሄሊኮፕተር ከሚያፈገፍ ገው ጦር አጠገብ በማረፍ ተጠቃሉ ገባ። ጀግናው የ84ኛ ሚሊሽያ ብርጌድ አንድ ሻለቃ ብዙ ጀብዱ ፈፀመ። ጦሩ ሲያፈገፍግ አብሮት እንዲያፈገፍግ ያላደረገውን በሌ/ኮ (ኮ/ል) ረጋሳ በየነ የሚመራው አንድ ቢ.ኤም (የአጭር ርቀት ባሌስቲክ ሚሳሌል) ሻለቃ (12 መዚና እያንዳንዱ 40 መድፍ የያዘ) ተከቦ ሲማረክ በተቃረበበት ጊዜ ይህ ባለግዳጅ ሻለቃ በፍጥነት ተንቀሳቅሶ ይደርሳል። በሻዕቢያ ጦር ላይ ማጥቃት በመሰንዘር ተቃዋሚዎችን ማርኮና የሻለቃውን ጦር ከነከባድ መሣሪያው ከሚያፈገፍገው ጦር ጋር ይዞ ወደኋላ ተመልሷል።

ሁለቱ የዚህ ብርጌድ ሻለቆች ከከረን በተሸርካሪ ሲመጡ በየመንገዱ የተቀበሩትን ፈንጂዎች እያወጡ ስለነበረ የደረሱት ዘግይተው ነበር። ጦሩ ማፈግፈጉን አልተረዱም። በኋላ ግን የግብረ ኃይሉን ይዞታ በማጠናከር ረድተዋል።

ኩብኩብ ላይ ጥበቃ ከሚያደርጉት ሻለቆች ውስጥ ጥቂቶቹ ፊት ለፊት ያለው ቁልፍ ቁልፍ ቦታዎች ላይ ሆነው የድርጅት ማቅረቢያ መስመሩን የጣብቁ ነበር። እነዚህ አባሎች የወገን ጦር እያፈገፈገ መሆኑን ተናገሩ። የታንክና የተሸርካሪዎች ድምፅም ወደነሱ እየቀረበ መምጣቱን ገለፁልን።

508 ግብረ ኃይል ማፈግፈጉን ባፈጠነበት ጊዜ የግብረ ኃይሉን የድርጅት መሥመር ለመጠበቅ ከ31ኛ ብርጌድ አምባ ከሚባልና ሌሎች ቁልፍ ቦታዎችን የመከላከያ ይዘው የነበሩትም አባሎች አብረው በማፈግፈግ ከሻለቆቻቸው ጋር ተቀላቀሉ። ጦሩ ማፈግፈጉን እንደቀጠለ የቀዳሚ መምሪያው የዘመቻ መኮንን ኮ/ል ገብረከርስቶስ ቡሊ በሄሊኮፕተር ኩብኩብ ድረስ መጡ። አመጣጣቸው ለእኔ ትዕዛዝ ለመስጠት ነበር። “ጦሩ ኩብኩብ እንዳያልፍ!” የሚል ነበር ትዕዛዛቸው። ይሄ ትዕዛዝ የሚመለከተው 508 ግብረ ኃይል አዛዥ ኮ/ል አሥራት ብሩን ነበር። ይህ ግብረ ኃይል ክፍሌ ስላልሆነ እኔ ማዘዝ አልችልምና ነው።

የ508 ግብረ ኃይል ከምሽጉ ውጪ እንቅልፉን አጥቶ ያለአረፍት ሲዋጋ ከቆየ በኋላ ኩብኩብ ላይ በተበታተነ መልኩ ደረሰ። ኩብኩብን ለማለፍ በሚሞክርበት ጊዜ እኔና ሌ/ኮ (ብ/ጄ) ዘውዱ ታደሰ ሁኔታውን በማስረዳትና በማግባባት እንዲቆም ጣርን። ውሃና ምግብ ኩብኩብ ላይ እንደተዘጋጀላቸው፤ ቁስለኞችም በሄሊኮፕተር እንደሚገለሉ፤ በማስረዳት ጥረት አደረግን። ከብዙ ድካም በኋላ ለማስቆም ተቻለ። ቁስለኞችም በሄሊኮፕተር ተነሱ። የተዘጋጀውም ውሃ ቀረበላቸው ምግብ ግን የራሳቸው ስለነበራቸው አልጠየቁንም።

የ508 ግብረ ኃይል ተካቶ ኩብኩብ ላይ እንደገባ ሲቋረጥ የተወሰነ ጦርና ታንኮችን ከፊታቸው ጥሩ የተኩስ ዕይታ ሊኖራቸው በሚችልበት በኩብኩብ ወንዝ ዳር የመከላከያ ቦታ አስያዝን። “ከእንግዲህ ወዲህ የሚመጡትን የይለፍ ቃል እየጠየቃችሁ ማንነታቸውን አረጋግጣችሁ አሳልፉ። ማንም በቀጥታ እንዳያልፍ” ብዬ ለአንድ ትግሪኛ ተናጋሪ የፖለቲካ ካድሬና ለሌላ አንድ መኮንን መመሪያና ትዕዛዝ ሰጠሁ።

ልክ እንደተጠራጠርኩት ለ2 ሰዓት ያህል የማፈግፈጉ ሁኔታ እንደተቋረጠ መስዋዕትነት ከከፈሉት የወገን ጦር አስከሬን ላይ ልብስ እየገፋፋ ለብሰው ተመሳስለው ተቃረቡ። ማንነታቸውን እንዲገልፁ ሲጠየቁ “እንተ ማንነትህን ግለፅ” ይላሉ። ይሄ በተከላተፈ አማርኛ የተሰጠ መልስ ጥርጣሬ አጫረ። ተመሳሰሉ የመጣው ጦር ጠመንጃውን ሲያዞር መከላከያ ቦታ ይዞ የነበረው የወገን ጦር ይረፈርፋቸዋል። በዚህ አጋጣሚ ተዋጊ አውሮፕላኖች በመምጣታቸው ይደበደቡ ጀመር። ከእኔ ጋር በነበረ አንድ የ508 ግብረ ኃይል የአየር ተኩስ መሪ መኮንን አማካኝነት ድብደባው ተጠናክሮ ቀጠለ።

ተዋጊዎቹ አውሮፕላኖቹ በአየር ላይ እንዳሉ ከፍተኛ የጠላትን እንቅስቃሴ በማየታቸው እዛው አየር ላይ እያሉ ሌሎችንም ተዋጊ አውሮፕላኖች በመጥራት ለሁለት ቀን ያህል አከታታላው ከፍተኛ የአየር ድብደባ በማድረጋቸው ሽዕቢያዎች በመጎዳታቸው ማጥቃታቸውን አቆሙ።

በወቅቱ አፋጣኝ እርምጃ መውሰድ አስፈላጊ መሆኑ አያጠራጥርም። ነገር ግን ከክፍሉ ውጭ በመሆኑ 508 ግብረ ኃይል ለማዘዝ ያዳግተኛል። ይሁንና የ508 ግብረ ኃይል አዛዥ ብቀረበላቸው ሄሊኮፕተር አልፈው አፍአበት የ506 ግብረ ኃይል አካል የሆነው የ31ኛ ብርጌድ ጠቅላይ ሠፈር በማረፋቸው ሁኔታውን መልክ ለማስያዝና ከባለ ችግር ለመዳን የ508 ግብረ ኃይሉን የዘመቻ መኮንን ኮ/ል (ብ/ጄ) ውበቱ ፀጋዬን አስጠርቼ ተመካከርን። ቀጥሎም ሁለቱን የክፍለ ጦር አዛዦች ማለትም የ3ኛ ክፍለ ጦር አዛዥ ኮ/ል (ሚ/ጄ) አብዱላሂ ዑመርንና የ17ኛ ክፍለ ጦር አዛዥን ኮ/ል (ሚ/ጄ) ቁምላቸው ደጄን አስጠራሁ። ስብሰባ ካደረግን በኋላ ሁለቱ ክፍለ ጦሮች ወደ ናቅፋ ከመሄዳቸው በፊት የያዙትን የኩብኩብ ወንዝ መጋጠሚያ ግራና ቀኝ ላይ ይዘው እንዲቆዩና ይዘታቸውንም እንዲያጠናክሩ ተስማማን። በኋላ በዘመቻ መምሪያው ም/ኃላፊ በሚ/ጄ ኃይለ ጊዮርጊስ ሀ/ማርያም ስም 3ኛ ክፍለ ጦር ከኩብኩብ ወንዝ በስተግራ፣ 17ኛ ክፍለ ጦር ቀኝን ይዘው ፊት ለፊታቸው በሚገኙት ቁልፍ ቁልፍ ቦታዎች ላይ አዘግደና አንቲ ጦሮችን እንዲያስይዙ መመሪያና ትዕዛዝ በሰጠሁት መሠረት የመከላከያ መስመራቸውን ያዙ። አካፋና ደማውንም እኩል አከፋፈልኳቸው።

ሦስቱም የ508 ግብረ ኃይል መኮንኖች ቀደም ሲል አብረን በመሥራታችን እናም ቀደምት (ሲኒየር) መኮንን መሆኔን ስለሚያውቁ እንጂ መመሪያ ወይም ትዕዛዝ ከእኔ ለመቀበል ግዴታ አልነበረባቸውም።

ለጋራ ዓላማ የምንሠራ መሆናችንን ተረድተው እንጂ ትዕዛዝ ወይም መመሪያ መቀበል የነበረባቸው ከ508 ግብረ ኃይል አዛዥ ነበር።

ከዚህ በኋላ የ506 ግብረ ኃይል አካል የሆነውን 31ኛ ብርጌድ እና 84ኛ ብርጌድ ልዩ ትዕዛዝ እና መመሪያ እስኪደርሳቸው ድረስ በተደራቢነት አብረው እንዲሠሩ ትዕዛዝ ሰጠሁ። የ508 ግብረ ኃይል ያጋጠመውን ሁኔታ በወሬ አጋናኞች እየተጋነነ እንዳይሰማና ጦሩ እንዳይረበሽ የ506 ግብረ ኃይል የጥበቃ ኃላፊነቶች ወዳሉበት ቦታዎች እየተዟዟርኩ ለማስረዳት ወደከረን ከተማ ተመለስኩ። አላማዬ ሠራዊቱ መካከል ውዥንብር እንዳይፈጠር ለመከላከል ነበር።

የ506 ግብረ ኃይል የጦር ክፍሎች ባሉበት አውራጃዎች እየተዟዟርኩ 508 ግብረ ኃይል ያጋጠመውን ችግር ማስረዳት ጀመርኩ። በዚህ መካከል ነበር 508 ግብረ ኃይል እንደገና በደረሰበት ጥቃት ከኩብኩብ ይዘታውን ለቆ ማፈግፈግ የጀመረው። አሁንም እንደገና 508 በማፈግፈጉ ከብሔራዊ አብዮታዊ ዘመቻ ቀዳሚ መምሪያ ም/ኃላፊ ከሚ/ጄ ኃይለጊዮርጊስ ሀ/ማርያም የትዕዛዝ ቴሌግራም ይደርስኛል። “እንደገና ወደ አፍአበት ተመልሰህ የ508 ግብረ ኃይልን የመልሶ መቋቋምና የመከላከያ ወረዳ ይዞታ እንድትረዳ” ይላል ትዕዛዙ።

የጀመርኩትን ማብራሪያ አቋርጬ የ508 ግብረ ኃይል አዛዥ ወዳሉበት ወደአፍአበት ተንቀሳቀስኩ። መድረሴን በቅድሚያ ለዘመቻ ቀዳሚ መምሪያው፣ በኋላም ለ508 ግብረ ኃይል አዛዥ አላወቅሁ። በተሰጠኝ ትዕዛዝ መሠረት የ508 ግብረ ኃይል መልሶ በሚቋቋምበት ጉዳይ ላይ በማማከርና በመርዳት ቆየሁ። ከጓደኛዬ ይልቅ ቀደም ብዬ አካባቢውን ስለማውቀው ከኩብኩብ እስከ ቀምጬዋና መርሳ ጉልቡብ ከፍተኛና አነስተኛ ጀልባዎች ወደብ ድረስ ያለው የመከላከያ ቦታና ይዞታ በማጠናከር አዛዦችን (የረጅም ጊዜ ጓደኛዬን) በመርዳቱ ለሀሊናዬ እርካታ ሰጥቶኛል። በመጨረሻ ሁሉም ነገር መልክ ከያዘ በኋላ የረጅም ጊዜ ጓደኛዬ “ኃይለጊዮርጊስኮ የላከህ እኔን እንድታጫውት ነው” አለኝ። አያደርጉም አልልም።

ያደረግሁት አርዳታ ሁሉ ከንቱ ሆኖ አጫዋች በመሆኔ በጣም አሳዝናኛል። እሳቸው ቢሉት እንኳን ይሄንን ሊነግረኝ አይገባም ነበር። የ508 ግብረ ኃይል በተደጋጋሚ በማፈግፈጉ ማዕከላዊው መንግስት ከፍተኛ ሥጋት ላይ የወደቀ ይመስለኛል። ሊቀመንበር መንግሥቱ ኃ/ማርያም በቅድሚያ ለ508 ግብረ ኃይል ጦር አከታታላውም ለሌሎቹ ግብረ ኃይሎች ማስፈራሪያ ያለው መልዕክት አስተላለፋ። በቴፕ

ድምፃቸውን አስቀርፀው የላኩት መልዕክት ከዚህ በኋላ የትኛውም ጦር ቢያፈገፍግ የሚወስዱት እርምጃ እንደሚከፋ ይገልጻል። በዛ ባሉ ወጣት ካድሬዎች አማካኝነት ወደተለያዩ የመከላከያ ወረዳዎች የደረሰው መልዕክት ለጦሩ ተደመጠ።

ጦሩ መረጋጋት ሲጀምር የዘመቻ ቀዳሚ መምሪያው አዲስ መዋቅር አፀደቀ። አዲሱ መዋቅር ቀደም ሲል አፍርሶት የነበረውን “ለሜን ዕዝ” ከነሥያሜው ዳግም አምጥቶ አቋቋመው።

ዳግም ስሜን ዕዝ መቋቋም

የሰሜን ዕዝ እንደገና ሲቋቋም የአዛዦች ምደባ ተደረገ። ከ/ል አሥራት ብሩ ብርጋዲየር ጄኔራል ተብለው የሰሜን ዕዝ አዛዥ ሆኑ። ከ/ል (ሜ/ጄ) መስፍን ገብረቃል በኩሉኔልነት ማዕረግ እንዳሉ የሰሜን ዕዝ ም/አዛዥና ኤታማጥር ሹም ሆነው ተሾሙ። ከ/ል (ሜ/ጄ) ቁምላቸው ደጀኔ ከ17ኛ ክፍለ ጦር አዛዥነት የ508 ግብረ ኃይል አዛዥ፣ ከ/ል (ብ/ጄ) ኃይሉ በረዋቅ የ17ኛ ክፍለ ጦር አዛዥ ሆነው ተሾሙ። ከ/ል (ሜ/ጄ) አብዱላሂ ዑመር እዚያው 3ኛ ክ/ጦር ቆዩ።

እኔ ከ/ል አስኪፋናስ ገ/መስቀል የ506 ግብረ ኃይልን በጀት በሙሉ ለሰሜን ዕዝ እንዳስረከብና የ506 ግብረ ኃይልን ያለበጀት በዘመቻና መረጃ ብቻ እንድመራ ትዕዛዝ ደረሰኝ። በማዕረግ በምቀድማቸው እንድታዘዝ ስለተደረገ በድጋሚ አዘንኩ። 506 ግብረ ኃይል በዘመቻና ወታደራዊ መረጃ ብቻ እንድመራ መደረጉን ህሊናዬ አልተቀበለውም። ችግሩን በቅርብ ለማሳይላትና አጠቃላይ አስተዳደሩን በቅርብ ለማልከታተልለት ጦር እንዲሞት ብቻ ለማዘዝ በመመደቤ ነው ህሊናዬ ያልተቀበለው። ይሄንኑ ምክንያቱን አስረድቼ ትዕዛዙ እንዲታረምልኝ ከመፍትሔ ሃሳብ ጋር አመለከትኩ። የቀረበው የመፍትሄ ሐሳብ ግብረ ኃይሉ ፈርሶ ክፍለ ጦሮቹ በቀጥታ ራሳቸውን ችለው ከሰሜን ዕዝ ጋር እየተገናኙ እንዲሠሩ የሚል አዲስ ሃሳብ ነበር።

በመጀመሪያ ሃሳቤን ባለመቀበል ከቆዩ በኋላ የእኔን ያለመለሳለስ ሲመለከቱና ሁኔታውንም ረጋ ብለው ሲያዩት ትዕዛዛቸው ትክክል አለመሆኑን ተረዱ። በቀረበው ሃሳብም ተስማምተው የ506 ግብረ ኃይል ፈርሶ ክፍለ ጦሮቹ በቀጥታ ከሰሜን ዕዝ ጋር እንዲሰሩ ተወሰነ። ሰሜን

ዕዝን እንደገና ለማቋቋም ሲያስቡ በቅድሚያ ስለበጀቱም ማለብ ነበረባቸው። ይህ ባለመሆኑ ግብረ ኃይሉን እንዲፈርስ ሆኗል።

የኤርትራና የትግራይ ዘመቻዎች በሙሉ ውጤት አልባ የሆኑት በአንድ ስህተት ነው። ይኸውም በየግንባሩና መሐል አገር የነበሩትን ልምድ ያላቸው ከፍተኛ መኮንኖችን፣ ለማራቅና ላለማማከር የተማለ ይመስላል። ሁሉንም ዘመቻ የውጊያ ልምድ በሌላቸው እንዲመሩ ከመደረጉም በላይ በተፋጠነ መልኩ እየታቀደ ስለሚሠራ ውጤቱ እንደተጠበቀውና እንደተፈለገው ሳይሆን ቀርቷል።

በዚህ ወቅት እኔ የማዘው 506 ግብረ ኃይል በመፍረሱ ያለ ሥራ ለአራት ወራት ተቀመጥኩ። በዚያ ወቅት የጀመርኩት የህይወት ታሪኬ አንድ መቶ ገፅ ያህል ሞልቶ ነበር። ኮምፒውተር ባለመኖሩ በታይፕራይተር አፅፌ ለልጆቼ ሰጥቻቸው ስለነበር ለአሁኑ ፅሁፌ መሠረት ሆኖኛል። ከዚያ የአራት ወር ያለሥራ መቀመጥ ያተረፍኩት ይሄንን ነው።

ያለሥራ በተቀመጥኩበት ጊዜ ከከ/ል (ሜ/ጄ) ቁምላቸው ደጀኔ በኋላ የ508 ግብረ ኃይል አዛዥ የነበሩት ከ/ል (ሜ/ጄ) አብዱላሂ ዑመር ድንገት ይታመማሉ። ቢታመሙም የሚተካህ ሰው የለንም በማለት ፈቃድ ማጣታቸው ቅሬታ ስለተሰማኝ ታክመው እንዲመጡ ለዕዙ ፈቃደኝነቴን ገልጼ ለ2 ወር ያህል ትዕዛዙን ተረክቤ ሠርቻለሁ። የመልሶ መቋቋምን የረዳሁ በመሆኔና ሁኔታውን ስለማውቀው ችግር አልነበረብኝም። ጦሩንም በየመከላከያ ወረዳው ስገበኝ ቆየሁና ሰጪርስ መኮንኑም ሕክምናቸውን ጨርሰው በመምጣታቸው የገነት ጦር ት/ቤት አዛዥ ሆኜ መመደቤ ተገለጠልኝ።

ገነት ጦር ትምህርት ቤት

ቀደም ብዬ ባዘዝኩት ጦር አጠገብ ያለሥራ መቀመጤ መንፈሴን ነካው። በመሆኑም ከሠራዊቱ እንድሰናበት፣ ካልሆነም ወደ ምሥራቅ ተዛውራ በብርጌድ አዛዥነትም እንድሰራ አመለከትኩ። ብዙ መንፈሴን ከነኩት በኋላ ወደ ገነት ጦር ት/ቤት እንድዛወር ተደረገ። በፈቃደኝነት የረዳሁት ከ/ል አብዱላሂ ዑመር መጥቶ ዕዙኝ ከተረከበኝ

በኋላ ነሐሴ 22 ቀን 1972 ዓ.ም አዲስ አበባ ገባሁ። ሰው ጠንካራ ነው። ያጋጠመውን ችግርና ሥቃይ ቶሎ መርሳት ባይቻል ኖሮ በህይወት መቀጠል ባልቻለ ነበር።

ብዙ ፈተናዎች ቢፈራረቁብኝም ሁሉንም ረስቼ በአዲስ መንፈስ ሥራዬን ለመጀመር በነሐሴ 29 - 1972 ዓ.ም ገነት ጦር ት/ቤት አመለከትኩ። የወቅቱ የጦር ት/ቤት አዛዥ ከነበሩት ክኮ/ል (ብ/ጂ) አስፋው ሲራጎ ሠፊ ገለፃ ተደርጎልኝ ሥራዬን ጀመርኩ።

ሥራዬን ስጀምር ቀላል ሆኖ አላገኘሁትም። በዕቅድና መልክ ባለው ሁኔታ ሥራዬን መጀመር ሲገባኝ ጠረጴዛዬ ላይ የተወሳሰቡ አስተዳደራዊ ችግሮች ተከምረው አገኘሁ። በቀላሉ ሊፈቱና ሊቃኑ የሚችሉ ባይሆኑም እነሱን ወደመፍታት ተሸጋግርኩ። ጊዜው የ1973 ዓ.ም የዘመን መለወጫ አካባቢ ጳጉሜ ውስጥ ነበር፤ ለችግሩ ክብደት የሰጠውም ይህ በዓል ነበር።

እንግዲህ የ41ኛው ዕጩ መኮንኖች ሠልጣኞችና አዲሱ ዓመት ተፋጥጠዋል። በዚህ በዘመን መለወጫ በአል ላይ ሠልጣኞቹ የተሻለ ምግብ ማግኘት ባለመቻላቸው ነው የቅሬታ ፍጥጫው የተፈጠረው። እጩ መኮንኖችን ይመግብ የነበረ አንድ መኮንን በወቅቱ ቁጥጥር ስላልተደረገበት 15 ሺህ ብር ያባክናል። በዚህም ቀደም ብለው በነበሩት የጦር ት/ቤቱ አዛዥ ግለሰቡ ታስሮ ሁኔታው እንዲጣራ በመደረግ ላይ ነው። ይሁንና በት/ቤቱ የምግብ በጀት ላይ የተፈጠረው ክፍተት ሠልጣኞቹን ከበዓሉ ጋር አንዲፋጠጡ አድርጓቸዋል።

መከላከያ ለበዓሉ መርዳት ይችል እንደሆነ ቢጠየቅ ሳይስማማ ይቀራል። ከፍተኛ አይነት አፍጥጦ በመምጣቱ ጉርምርምታ ተፈጠረ። በእርግጥ እጩ መኮንኖቹ ማን እንደበደላቸው ጠንቅቀው ያውቃሉ። ነገር ግን “ይህ ችግር የተፈጠረው በኮ/ል እስጢፋኖስ ጊዜ ነው” የሚል አሉባልታ መነዛቱ አልቀረም። ይሄ አሉባልታ በክስ መልክ እስከ መከላከያ ድረስ ሄዶ ለሚኒስትሩ ይነገራቸዋል። በአስቸኳይ በአገር መከላከያ ሚኒስትሩ ዘንድ ተጠርቼ ስለሁኔታው ተጠየቅሁ።

ለዘንድ ሚኒስትሩም “ጦር ት/ቤቱን የተረከብኩት ጳጉሜ ውስጥ ነው። ችግሩ የተፈጠረው ደግሞ ከግንቦት 73 ዓ.ም ጀምሮ ነው። አጥፊ የተባለው መኮንን በቀድሞ የት/ቤቱ አዛዥ ትዕዛዝ ታስሮ እየተጣራ ይገኛል” የሚል ምላሹን ሰጠሁ።

ሚኒስትሩ ካዳመጡኝ በኋላ፦

“እኔ የጠራሁህ አንተ ችግሩን እንደፈፀምከው በመስማቱ ነው። ይቅርታ” ብለው ያለናብቱኛል። የአሉባልታ ዕድሜው አጭር ነው የሚባለው ለዚህ አይደለ?

ዕጩ ሠልጣኞች ሌላ መፍትሔ ስላልተገኘ በዓሉን ብቻ ሳይሆን ቀጣዩን ሥልጠና ሽሮአቸውን እየበሉ ለመፈፀም ተገደዱ።

ወደዚህ ት/ቤት ስመጣ ችግሩ ይህ ብቻ አልነበረም። በትምህርት ቤት አሰጣጥና ጥራትም በኩል ጉልህ ድክመት ነበር። አማካሪዎቻችን ቀደም ሲል በዳበረ ልምድ በልፅገው የተዘጋጁ መፅሔቶችን የኢምፔሪያሊስት ስልት ስለሆኑ እያስፈልጉም በማለት ከየተቀመጡበት እያወጡ ማርቀቂያ በማድረግ ሊያጠፋዋቸው በመሞከር ላይ ነበሩ። እኔ ይሄ ተገቢ ያለመሆኑን በመግለፅ ዳግመኛ ልናገኛቸው የማንችላቸውን እነዚህ መፅሔቶች ማሰባሰብ ጀመርኩ። ካላገቡ መኮንኖች መኖሪያ አንድ ክፍል ተረክበን ከዕጩ መኮንንነት አንስቶ እስከ አዛዥነት እና መምሪያ መኮንንነት ያሉት የትምህርት ዘርፎች ላይ የሚያተኩሩትን መፅሔትና መፅሐፎችን እንዲቀመጡ አደረኩ።

የገነት ጦር ት/ቤት አዛዥ ጠበርከበት ጊዜ

ቀደም ሲል በሰሜን ጦር ግንባር በነበርኩበት ጊዜ ግዳጃችንን በብቃት ለመወጣት ያልቻልነው በወታደሩ ድክመት ብቻ ይመስለኝ

ዕድሜው 77 ለገደባቸው ለጸረዙ።

የገዢ ጦር ት/ቤት አዛዥ በነበረው ጊዜ

ነበር። ወደ ጦር ት/ቤቱ ከመጣሁ በኋላ ግን ይሄን አቋሜን ለመለወጥ ተገድቻለሁ። ድክመቱ የመስመራዊ መኮንኖችም ጭምር ነበር። በመኮንኖች የትምህርት ጥራትና ልምድ ማነስ ምክንያት የአያሌ አባሎቻችንን ህይወት በመስዋዕትነት እንደከፈልን ከተረዱት ወገኖች አንዱ ሆንኩ። ጦር ት/ቤቱ ቀድሞ የነበረበት ደረጃ ላይ ለመመለስ ጥረት አደረኩ። ከእኔ በፊት የነበሩት ሁለቱ የት/ቤቱ አዛዦች መሥራትና ማሻሻል ሊችሉ በሲቪል አማካሪዎች እንቅፋትነት እንዳላደረጉት ነግረውኛል።

በወቅቱ የነበሩ አማካሪዎች የሚመረቁ መኮንኖችን ደካማ በማድረግ በአማካሪነታቸው ተፈላጊ ሆነው የመቆየት ህልም ይዘው እንደሚንቀሳቀሱ ተረዳሁ። በዚህም ረዘም ላለ ጊዜ ለመቆየት በለሚፈልጉ ብቻ ለመኮንኖች በጣም አስፈላጊ የሆኑ የትምህርት አይነቶችን እንዳይማሩ ያደርጉ ነበር። አማካሪዎቻችን ቀደም ሲል ዳጎስ ያለ፣ በራሳቸው ቋንቋ የተፃፈ የሥልት ንድፍ ያለበት መጽሐፋቸውን አሳይተውኝ ነበር። እንደገለፃቸው ከሆነ ግሩም የሚመስል ነበር።

የጉት ጦር ት/ቤት 41ኛው አገልግሎት ለመስጠት ለሚገቡት ሰራተኞች ለሚሰጡት ስልጣን ለሚገባቸው

ዘግይቼ ሴራቸው ሲገባኝ ዋናውን አማካሪ ከነረዳቱ አስጠርቼ “ካላያችሁኝ ዳጎስ ያለ የሰልት ትምህርት መፅሐፍ ላይ በተሟላ መልኩ በእንግሊዘኛ ተርጉማችሁና አዘጋጅታችሁ ሰጡኝ። ያለበለዚያ ግን ጦር ትምህርት ቤቱ በጣም የዳበረ የማስተማሪያ መፅሐፍቶችና ዕቃዎች ስላሉት በዚያ ማስተማር እንጀምራለን” አልኳቸው።

እነሱም “እሱ የያዝከውኮ የኢምፔሪያሊስቶች ታክቲክ ነው” ይሉኛል።

“እሺ የእናንተን የተሟላ ትምህርት የያዘ ፅሁፍ ስጡኝ አልኳቸው። አልተስማሙም። “እንግዲያውስ ስልት የለውን ልጅ አእምሮ ወይም አስተሳሰብ የሚያሰፋና ብስለቱንም የሚያዳብርበት እንጂ ሶሻሊዝም፣ ኢምፔሪያሊዝም በሚል ክርዕዮተ አለም ጋር የሚያገናኘው የለም” አልኩ።

አማካሪዎቻችን ያልተስማሙ ቢሆንም ክርክሩ እዚህ ላይ ተቋቁሞ እኔ ወደተግባር ገባሁ። የአገር ጉዳይ ስለሆነብኝ ወደኋላ አላልኩም። የሚመጣውን ለመቀበል ወሰንኩ። በመጀመሪያ ትምህርቱን ለማያውቁ አስተማሪዎች ሥልጣና አዘጋጅሁ። ከጦር ት/ቤት በድሮ ትምህርት ከተመረቁት ውጭ ከመከላከያው ውሉ አበል እየከፈልኩ ከፍተኛ መኮንኖችን በማስመጣት ሥልጣናውን ጀመርኩ። አስተማሪ የነበሩት ተማሪ ሆነው የቀድሞውን የሥልጣና ስልት መቅለም ሲጀምሩ “ይሄንን ለምን ቀድማችሁ አላስተማራችሁንም?” ማለት ጀመሩ። ወደዲትም።

ይሁንና አማካሪዎቻችን “ኮ/ል እስጢፋኖስ እኛ የማናውቀውን ትምህርት ይሰጣል” ሊሉ ከለሱ።

የአገር መከላከያው ሚኒስትር ሚ/ጀ (ሊ/ጀ) ተስፋዬ ገብረኪዳንና የመከላከያ የፖለቲካ ኃላፊው ሚ/ጀ ገብረየስ ወ/ሃና ወደ ገነት ጦር ት/ቤት እንደሚመጡ አስማለሁ። ከምድር ጦር ትምህርት ክፍል ኮ/ል (ብ/ጀ) አዲስ አግላቸው ይሄንን በነገረኝ ማግስት እንደተባለው መጡ። ቢሮ እንድንገባ አድርገው ከአማካሪዎች ጋር ልግባባ ያልቻልኩበትን ምክንያት ጠየቁኝ።

“ያልተግባባነው በትምህርት አስጣጥ ላይ ነው” ስል ቀጠልኩ “ጦር ት/ቤቱ የዳበረ የማስተማሪያ መፅሐፍትና ልምድ አለው። ዛሬ ለአግረኛ ውጊያ ትምህርት አማካሪ የሚያስፈልገን አይመስለንም። ከተጠቀምንባቸው ብዙ ሊያስተምሩ የሚችሉ ሥራ ፈትተው የተቀመጡ ከፍተኛና መስመራዊ መኮንኖች አሉን። እሁን እየተሰጠ ያለው ትምህርት አንድን መኮንን ብቁ የሚያደርግ አይደለም።”

“አታስተምሩ አላልንም፤ ተስማሙና ሥሩ ነው ያልነው” አሉ ሚኒስትሩ።

ቀደም ሲል የጦር ት/ቤቱ አዛዥ የነበሩት ኮ/ል አዲስ አግላቸው ጣልቃ ገብተው “ይኸው እንደምታዩት ነው” አሉ። “ለመስማማትኮ እነሱ ያሉትን መፈፀም አለብን። በዚህ ምክንያት ነው ችግር የሚፈጠረው” ሲል መለሰ።

መከላከያ ሚኒስትሩ “ዘዴኛ ሁኑ ማለታችን ነው” አሉ

በዚህ መካከል የአገር መከላከያ የፖለቲካ ኃላፊው ሚ/ጀ ገብረየስ ወ/ሃና በቁጣ መልክ “ሶቪየቶችን አታስቀይሙብን። ሃያ አምስት ሚሊየን ሀዝብ ያለቀባቸው ልምድ ያላቸው ናቸው” አሉ።

“ኔታዩ” አልኩ እኔም “እኛ እንደነሱ የምናስጨርሰው ሃያ አምስት ሚሊየን ሀዝብ የለንም። በአነስተኛ ኃይል እየተዋጋን ውጤት ማምጣት ነው የምንፈልገው። ደሞም 25 ሚሊየን ማስጨረስ ድክመት ይመስለኛል” በማለት መልስ ሰጠሁ።

ሁኔታው ያላማራቸው የመከላከያ ሚኒስትሩ ሚ/ጀ ተስፋዩ ገ/ኪዳን “እዚሁ ላይ እናብቃና አካባቢውን እንጎብኝ” ሲሉ ጣልቃ ገቡ። ወዲያውም የጦር ት/ቤቱ መጎብኘት ጀመርን። በጉብኝቱም ወቅት እንዴት ትምህርት እንደሚሰጥ በማሳየት ያለውን ችግርና የሚያስከትለውን ድክመት ገለፅኩላቸው። እግረ መንገዱንም የቀድሞውን አነስተኛውን የሰልፍ ሜዳ ለመተካት ክፍት በሆነው ሜዳ ላይ ያስጀመርኩትን የሰልፍ ሜዳ አሳይቼ ምሣ በልተን ተለያየን።

በጀመርኩት ገፋሁበት። የምድር ጦር ትምህርት መኮንን ኮ/ል (ብ/ጄ) አዲስ አግላቸው እንደሚረዳኝ ቃል ስለገባልኝ ማስተማሩን ቀጠልኩበት። 43ኛው ዕጩ መኮንኖች ገብተው ትምህርቱን ቢጀምሩም አማካሪዎቻችን በድጋሚ ስለከሰሱ ለአስተማሪዎቹ ይሰጥ የነበረው ትምህርት ተቋረጠባቸው። ከአገር ጉዳይ ይልቅ አማካሪዎቻችን እንዳይቀየሯቸው ስለለጉ ብቻ እኔን ከቦታዬ ላይ ለመቀየር አስፈላጊ ሆኖ አገኙት። ኮ/ል (ብ/ጄ) እሸቱ መኮንን ቀይረውኝ ብዙ መኮንኖች ተመድበውላቸው መጡ። ጦር ት/ቤቱንም የቀድሞ ደረጃውን እንዳይለቅ ከአደራ ጋር አስረክቤ ወደተዛወርኩበት ወደ ምድር ጦር ዕቅድና ፕሮግራም መምሪያ ሄድኩ። ኮ/ል እሸቱ እኔ የጀመርኩት ትምህርት እንዳይቀጥል በቅድሚያ ስለተነገራቸው መቋረጡን አረጋግጥኩ። ያም ሆኖ ኮሎኔሉ ሌላው አደራ ያልኳቸውን እኔ ያስጀመርኩትን ሜዳ ላሰራው ካሰብኩት በበለጠ ሁኔታ አላምረው በማስጨረሳቸው እንደ ማካካሻ ቆጥራ እጅግ ደስ ተሰኝቻለሁ።

ምድር ጦር

ወደ ምድር ጦር ዕቅድና ፕሮግራም መምሪያ መዛወሪ አላስከፋኝም። እንደውም በአንፃሩ ደስ ተሰኝቻለሁ። ምክንያቱም በዕቅድና ፕሮግራም በመምሪያው የሚሰሩ ብዙ ሥራዎች ስለነበሩ ሥራ ፈትነት እዚህ አይታሰብም። ዕቅድና ፕሮግራም የሚወጣላቸው ዘርፎች ብዙ ናቸው። በትምህርት፣ በድርጅት፣ በሰው ኃይል ቁጥጥር፣ በምድር ጦር የአቋም መዋቅር ላይ ዕቅድና ፕሮግራም ይወጣላቸዋል። በበጀት አሰራር፣ በእርዳታና በግዢ ስለሚገቡ ጦር መሣሪያዎች እንዲሁም የተለያዩ ንብረቶችን በተመለከተ ዕቅድና ፕሮግራም አለ። በተጨማሪም በእርዳታም ሆነ በግዢ የሚገቡትን ንብረቶች ብዛት፣ ጥራትና አስፈላጊነትን እያጠና ለምድር ጦር ዋና አዛዥና ለሚመለከታቸው መምሪያዎች ያመለክታል። ንብረቶቹ የሚገቡበትን ጊዜ የመከታተልና የመቆጣጠር ኃላፊነትና ሌሎች ሥራዎችንም የመርዳት ግዴታ ያለበት መምሪያ ነው።

ይህ ክፍል በየሙያው የበለሉ መኮንኖችና ሲቪል ሠራተኖች ቢያስፈልጉትም ሥራው እየተከናወነ ያለው በሁለትና ሦስት አባሎች ብቻ ነበር። በምድር ጦር ካሉ መምሪያዎች ሁሉ በላይ ብዙ ሥራ ሊሠራበት የሚችል ሠፊ መሆን ሲገባው ኮስምኖ መስተዋሉ አልቀረም።

ችግራቸውን ሊያውቁ የሚችሉት በየጊዜው እየተመደቡ የሥራ ቀደምት ያለበት ቦታ የሚመደቡ የምድር ጦር አዛዦች ብቻ ናቸው። በአንድ ወቅት የምድር ጦር አቋም መዋቅር ድንገት በመለወጡ ብዙ የአሰራር ችግሮች ተፈጥረው አስተውያለሁ። ከጦሩ ጋር በነበርኩበት በዚያን ጊዜ ችግሩ ገጥሞ ስለተመለከትኩት አሁን መዋቅሩ እንዲታይ ሲጠየቅ እጅግ በጣም ደስ ብሎኝ ነበር።

የምድር ጦር ልዩ ልዩ ኪነታዊ ክፍሎች በሙሉ ፈርሰው ነበር። የእነዚህ ክፍሎች የሙያ ሥልጠና፣ የሰለጠነ የሰው ኃይል ምደባ፣ የሚበላሹትን የተለያዩ መሣሪያዎች ጥገና ሲታሰብ ዳግም ለማካሄድ ችግር ተፈጥሮ ነበር። ባለሙያዎችን ኃላፊነት ወስደው የሚያሰለጥኑ እና የሚመደቡ ክፍሎችም በመፍረሳቸው የባለሙያ እጥረት ነበር።

የቀድሞው የምድር ጦር መዋቅር 'እጅግ በጣም ጥሩ የነበረ ሲሆን የኢምፔሪያሊስት ነው እየተባ በአማካሪዎቻችን ግፊት በመለወጡ አቅል አጥቶ ብዙዎቹ አሰራሮች ተጎድተው እንደነበር አስታውሳለሁ። ጥገናን በተመለከተ የፊዲየ፣ የመድፍ፣ የታንክና የመሣሪያዎች እንዲሁም ሌሎች ጥገናዎች በተሸከርካሪ ጥገና ውስጥ ተመድበው ነበር። በዚህም የጥገና ወጪዎች በሙሉ ለተሸከርካሪ ጥገና እየዋለ ብዙ ፊዲየኖችና ከላይ የተጠቀሱት ልዩ ልዩ መሳሪያዎች በየዕኩ ተከምረው ይታዩ ነበር።

የማዕረግ ቀደምትነት ስለነበረን በእኔ ሰብሳቢነት፣ የምድር ጦር ድርጅት መምሪያ ኃላፊ በሆኑት ኮ/ል (ሚ/ጄ) አለማየሁ አየለና አስተዳደር መምሪያ ኃላፊ የሆኑት ኮ/ል (ብ/ጄ) ፈቃደ ክበበው ሆነን መዋቅሩን እንድናጠና ታዘዝን። የጥናታችን ውጤት የቀድሞውን የምድር ጦር መዋቅር እንዳንድ ነገሮች በማሻሻል ሰርተን በወቅቱ ለነበሩት የምድር ጦር አዛዥ አቀረብን። ሥራውን የጀመርነው ሁለት የመምሪያ መኮንኖች ራሳቸውን እቦታው ላይ እንደሌሉ ቆጥረው ለምክትሎቻቸው ሙሉ ውክልና ሰጥተው ነበር።

አዛዥ ጥናታችንን ካዩ በኋላ “ይሄ በሊቀመንበሩ የተወሰነ ስለሆነ የሰው ኃይል ጨምሮ እንዲ አቋሙ አይለወጥም” የሚል መልስ ሰጡን።

እኛም “አቋሙ ሲፀድቅ በሥራ እየተፈተነ፤ መሻሻል የሚገባው ይሻሻል ተባለ እንዲ ቆሟ ሆኖ ይሠራበት አልተባለም” በማለት ተከራክርን። ነገር ግን የአዛዥን ሃሳብ ማስቀየር አልቻልንም። ጥናታችን ተቀባይነት ሲያጣ አብረውን በእኔ ሰብሳቢነት ሲሰሩ የቆዩት የመምሪያ መኮንኖች ወደየ መምሪያዎቻቸው ተመለሱ።

እኔም አዲስ ዝውውር መጣልን። “ወቅቱ የቀይ ኮከብ ዘመቻ” የታቀደበት በመሆኑ በሹመትና ሽልማት ኮሚቴ ውስጥ በአባልነት ተመድቤ ወደ ኢርትራ እንዲሄድ ተመደብኩ። ታህሳስ 19 - 1974 ዓ.ም ከአለቆቹ ጋር ወደ አስመራ ተንቀሳቀስኩ።

ክፍል ስድስት የቀይ ኮከብ ዘመቻ

በዘመቻው የተደረጉ ቅድመ-ዝግጅቶች

የቀይ ኮከብ ዘመቻ የታቀደው ከከፍተኛ የፖለቲካና የሥልጣን ሽኩቻ ባበቃ ማግሥት ነበር። ሽኩቻውን በበላይነት ለመወጣት ልዩ ልዩ እርምጃዎች ተወስደዋል። በመንግስት በኩል “ማን በሞተበት ማን ሥልጣን ላይ ይወጣል?” የሚል የአልህ አቋም የተወሰደ ይመስላል። የሰሜኑ ጦር ከከረን፤ ከመለብሰና ከአፍላስት ግንባሮች አፈገፍጎ የተሰበሰበበት ወቅት በመሆኑ ችግሩን ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አልባት ለመስጠት በማቀድ የቀይ ኮከብ ዘመቻ እውን ሊሆን ተቃርቧል።

በጦሩና በፓርቲው መካከል መተማመን ጠፍቶ መንግሥት የመቆጣጠሪያ ዘዴውን ማጠባበቅ የጀመረበት ወቅትም ነበር። የወታደራዊ ደህንነት ተቋቁሞ በሠራዊቱ ውስጥ እንዲበተን ተደርጓል። ውጊያው የሚካሄደው ከፍተኛ ተራራዎችና አስቸጋሪ የመሬት አቀማመጥ ባለበት አካባቢ በመሆኑ አራት የተራራ ክፍለ ጦሮች ተቋቁመዋል። የተራራ ውጊያ ሊያደርጉ የሚያስችላቸውን ሥልጠና የወሰዱት እነዚህ ክፍለ ጦሮች በኮ/ል (ሚ/ጄ) መርዳላ ሌሊሳ የሚመራው 18ኛ ተራራ ክፍለ ጦር፤ በኮ/ል በቀለ ኃይሌ ሥር የሚገኘው 19ኛ ተራራ ክፍለ ጦር፤ በኮ/ል ውበሽት ማጥ 21ኛው እና በኮ/ል (ብ/ጄ) እሸቱ ገ/ማርያም የሚመራው 22ኛው ተራራ ክፍለ ጦሮች ናቸው።

እነዚህ ተራራ ክፍለ ጦሮች ከ1973 — 1974 ዓ.ም መጀመሪያ ድረስ ስልጠናቸውን አጠናቀዋል። ቀስ በቀስ የውጥያ ልምድ እንዲቀሰሙ ታስቦ ለግዳጅ ተሰማርተዋል። በተለይ 18ኛው ክፍለ ጦር በአነስተኛ የጠላት ጦር ላይ ድልን በመጎናፀፍና ወደ ከፍተኛውም የጠላት ጦር በመሸጋገር የማሸነፍ ሥነ-ልቦና በጦሩ አባሎች አእምሮ ውስጥ እንዲሰርፅ ተደርጓል። ይሄ ክፍለ ጦር ባዳበረው ከፍተኛ የውጊያ ልምድ ጥሩ ጥሩ ውጤቶችን ማስመዝገብ ችሏል። 19ኛ ተራራ ከ/ጦርም የተሻለ

ልምድን አግኝቶ ነበር። 21ኛው እና 22ኛው ክፍለ ጦሮች ግን ወደ ውጊያ የገቡት ብዙ ልምድ ሳያገኙ በቀጥታ ነበር። ሁሉም ጦር በፅኑ መሠረት እስከ ታህሳስ 20 -1974 ዓ.ም ድረስ ተጠቃሉ እስመራ ገባ።

እኔም በቀይ ኮከብ ዘመቻ ሥር የሹመትና የሽልማት ኮሚቴ ውስጥ መመደቤ ተነገረኝ። ከአለቃዬ ከምድር ጦር ዋና አዛዥ ጋር ሦስት ሌሎች መኮንኖች ተጨምረው የሹመትና የሽልማት ኮሚቴ አባሎች ሆነን ተመደብን። የሹመትና የሽልማት መምሪያ ኃላፊ ብ/ጂ (ሜ/ጂ) ኃይሉ ገብረሚካኤል፣ ካፒቱን በቀለ ኃይለና ሻለቃ (ብ/ጂ) ገብረመስቀል አዝብጤ እና እኔ ኮ/ል እስጢፋኖስ ገ/መስቀል በአጠቃላይ አራታችንም አንድ ላይ ታህሳስ 19 እስመራ ገባን። ለሹመትም ሆነ ለሽልማት የሚያበቁትን ምክንያቶች ስናዘጋጅ በብዙው ተከራክረናል። አንዳንዴም ባለመግባባት የተነሳ ለጥቂት ጊዜ ዕረፍት ወስደን ሻይ ቡና እያልን ሁኔታውን በጽሞና ለማብላት እንሞክር ነበር። በዚህ ሁኔታ ስምምነት ላይ ደርሰን በጽሑፍ በጥራት አዘጋጅተን ካጠናቀቅን በኋላ ለሊቀመንበሩ ቀረበና ጸደቀ። ሥራም ላይ እንዲውል ተደረገ።

ውጊያው እስከተጀመረበት ቀን ድረስ በከፍተኛ ውጥረት ያልተሟሉ ድርጅቶችን ማሟላት ላይ ተተኮረ። ከሰው ኃይል ጀምሮ እስከ አካላት ድረስ የማሟላቱ ሥራ ሠፊና አስቸጋሪ ሆኖ ነበር።

የቀይ ኮከብ ዘመቻ የሚመራው በርዕሰ ብሔሩ በፕሬዝዳንት መንግሥቱ ኃይለማሪያም ነው። ፕሬዝዳንቱ በካቢኔ ሚኒስትሮቻቸው በመደገፍ ዕዙን “የመከላከያ ምክር ቤት” በሚል አቋቋመ። በሚኒስትሮች የተቋቋመው ይሄ የመከላከያ ምክር ቤት ሚኒስትሩ ባልተገኘበት መሥሪያ ቤት በምክትል ሚኒስትር ደረጃ ውክላ ተደርጎ ወደ ሥራ ተገባ።

የቀይ ኮከብ ዘመቻ የህዝባዊ ስብሰባ ህፃዎች

የእስመራ ከተማ ከአገሪቱ በሙሉ በተሰበሰቡ ከፍተኛ ባለሥልጣኖች ተወጥሮ ልትፈነዳ ደርሷለች። እነዚህ ሚኒስትሮች ከፍተኛ የሲቪልና የጦር ባለሥልጣኖች እንዲሁም የኃይማኖትና የብሔር ብሔረሰብ ተጠሪዎች፣ የገበሬ፣ የወዛደር፣ የሴቶችና የወጣቶች ማህበራት መሪዎች፣ የነጋዴው ተወካዮች የተሳተፉበት ይህ ህዝባዊ የቀይ ኮከብ ዘመቻ በእስመራና ምዕዋ ከተማ ላይ ተካሄደ።

ስብሰባው የተመራው በፕሬዝዳንት መንግሥቱ ኃይለማሪያም ነበር። በወቅቱ የነበሩት ከፍተኛ ባለሥልጣኖችም ስብሰባውን አስመልክተው ንግግር አድርገዋል። ህዝባዊ ስብሰባው ላይ ሆነ በሬዲዮ የሚደመጠው ሁሉ ፋከራና ዛቻ ቅልቅል ማስፈራሪያ የተሞላበት ነበር። ይህም ዘመቻውን የሚረዳ ሳይሆን በተቃራኒው ተቃዋሚው በአቋሙ ጠንክሮ የሞት ሽረት ውጊያ እንዲያካሂድ የሚያስገድደው ሆነ። አንድም የተቃዋሚ ተዋጊ በሰላም ወደ መንግሥት ጉራ የሚቀላቀልበት እጁን እንኳን እንዳይሰጥ የሚያደርገው የማስፈራሪያ ንግግር ቀጠለ።

የማስፈራሪያ ንግግሩ የጀመረው ከፕሬዝዳንቱ ነበር። አንድ የአገር መሪ በአካል ተገኝቶ በሚመራው ስብሰባ ላይ መደረግ የነበረበት ንግግር ዛቻና ፋከራ የተቀላቀበት መሆን አልነበረበትም። አንድ መሪ ለሚያስተዳድረው ህዝብ አባት ነውና ስህተትና ጥፋት መኖሩ ቢታወቅ እንኳን እስደንባሪ አቀራረብ ሊኖር ባልተገባ ነበር። በበሰለና በረጋ መንፈስ አመጣጣችን መፍትሔ ፍለጋ መሆኑ መገለፅ ነበረበት። ክፍለ ሀገሪቱ ከጦርነት አረንቋ ወጥታ የምትለማበትን፣ ህዝቡም ሠላም የሚያገኙበትንና ሠርቶ የሚያድርበትን መፍትሄ በመሻት ዘመቻው ማስፈለጉን ለህዝቡ መግለፅ ያስፈልግ ነበር። ለተቃዋሚዎችም ምህረት ያደረገና ለልማቱ ሥራም ከጎኑ እንዲለሉ የሚያመለክት መልዕክት ማስተላለፍ ይገባ ነበር። በዚህ ዓይነት ንግግር ተራ ተዋጊውን ከመሪዎቹ መለየት ይቻላል ነበር። ህዝቡም አስፈላጊውን ትብብር እንዲያደርግና በአጉል ስብከት ተቃለው ጫካ የገቡትን መልሶ ከመንግስት ጋር እንዲያስታርቅ መጠየቅ ነበረበት። ይህ ሳይሆን ቀርቶ በተቃራኒው ተደረገ።

ተቃዋሚውን ከምድረ ገፅ የማጥፋት ዛቻና ስድብ በየስብሰባዎቹ ፈሊጥ ሆነው ቀጠሉ። እነዚህ የተዋረዱ ንግግሮች በወዲያኛው ጫፍ ሊፈጥሩ የሚችሉት የተቃዋሚዎች አንድነት አልተተኮረበትም። የተቃዋሚው መሪዎች የባለሥልጣኖቹን ንግግር በማስተጋባትና በማስፋፋት የአፀፋ ፕሮፖጋንዳቸው መጠቀሚያ አደረጉት።

“ገና እጁ ሳትገባ እንዲህ እየፎከረና እየሰደበህ የያዘህማ ቀን መላ እካልህን ቆራርጦ ለጅብ ነው የሚሰጥህ” በማለት የተቃዋሚው ኃይል ጠንክሮ እስከ መጨረሻው እንዲዋጋ አደረጉት። በህዝባዊ ስብሰባዎቹ ላይ የተደረገው ንግግር ለተቃዋሚው ጠንክሮ መዋጋት ከፍተኛ አስተዋፅኦ አድርጓል። ለዚህ ነው በውጊያው ላይ ከጥቂቶች በስተቀር እጁን ለመስጠት የሚፈልግ ያልነበረው።

ሀዘባዊ ስብሰባው የተደረገው አሥመራ ላይ ብቻ ሳይሆን ፖሊስ ከተማም ጭምር ነበር። ሀዘባዊ ስብሰባው ላይ ዕቅድ ተይዞለት የተናገረው ሁሉ ይሄንኑ ስድብና ማስፈራሪያ ሲያስተጋባ አንድ ሰው ብቻ ነበሩ ነገሩ እንዲሰላስሰ የሚጠይቅ ሀሳብ ያቀረቡት። እኚህ ሰው በወቅቱ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ሊቀ ጳጳስ የነበሩት አቡነ ገብርኤል ናቸው። እንዲህ ነበር ያሉት፡-

“ከተቃዋሚው በኩል የሚተኮሰው ጥይት ቤቴ ላይ አሳረፈም እንጂ በጣሪያዬ ላይ አያፋፍ ሲያልፍ አለማዋለሁ። ሆኖም እኛ የጋይማኖት አባቶች በሁለት ወንድማማቾች መካከል የሚደረገው ጦርነት ቆሞ እርቅ እንዲወርድ እንዲሁም ሠላም እንዲሰፍን እንጂ መተላለቁን አንደግፍም አሉ። ይሄን ንግግር ሲያደርጉ ሊቀመንበሩ የቅሬታ ፈገግታ አሳይተዋቸው እንዲቀመጡ አደረጉ።

እንዲህ ያለ የማስፈራራት፣ የዛቻና የሰድብ አቀራረባችን የመጀመሪያው ድክመታችን ነበር። አልፎ አልፎ እጃቸውን ከሰጡ ተቃዋሚዎች በተገኘው መረጃ እንደተረዳነው የቅስቀሳ አግባባችን ተቃዋሚውን ጠንክሮ እንዲዋጋ አስገድዶታል። ይሄ ተቀዋሚ-ሰህተታችን መሆኑን አምነን መቀበል ይኖርብናል። ሀዘቡን በመደለል ሳይሆን የአቅምን ያህል ሊፈፀም በሚችል ዕቅድ ላይ በትህትና በማነጋገር መፍትሔው ከሀዘቡ እንዲመጣ ማድረግ ይቻል ነበር። አለመታደል ሆኖ ግን ይህ ሳይሆን ቀረ።

NA ፍትህ ወልደትገሣይ የኤርትራ ኮሚሽን አስተዳዳሪ የነበሩ

እዚህ ላይ ማንሳት የሚገባን አንድ ምሳሌ አለ። ከቀይ ኮከብ ዘመቻ በፊት ነው። አስመራ ስታዲዮም ውስጥ ሁሉም የኤርትራ አውራጃ ተወካዮች በተገኙበት የክፍለ ሀገሩ የኢሠፓ ተጠሪ ሻለቃ ዳዊት ወ/ጊዮርጊስ እንዲገልፁ የታዘዙበትን የእናደርጋለን ተስፋ የሚገልፅ ዕሁፍ ለተሰበሰበው ሀዘብ ያለማሉ። በንግግሩ ውስጥ በአጭር ጊዜ ውስጥ ሊፈፀሙ የማይችሉ ብዙ ብዙ ተስፋዎች ነበሩበት። እናም በተሰጠው ተስፋ የፈነደቀው ሀዘብ እየጨፈረ ከስታዲየሙ ወጥቶ ይሄዳል።

ከቀይታ በኋላ ቢታይ የተስፋው ፍንጭ እንኳን የለም። ቀስ በቀስ ጥያቄዎች ከሀዘቡ መምጣት ይጀምራሉ። የክፍለ ሀገሩ አስተዳዳሪ ኮ/ል ፍትህ ወልደትገሣኤ ጥያቄው ሲቀርብላቸው ግራ ይጋባሉ። ሀዘቡ በጣም የሚቀርባቸው፣ የሚያከብራቸውና የሚወዳቸው አስተዳዳሪው ለተሰጠው ተስፋ የተመደበ በጀት አለመኖሩን ጠንቅቀው ያውቃሉና መጨነቃቸው አልቀረም። ነገር ግን ሀዘብ ከመንግሥት ጋር እንዳይቃቃር አስታራቂ ንግግሮችን እያደረጉ ማሰላለስ ይጀምራሉ። “የተሰጠው ተስፋ ቀስ በቀስ በሂደት የሚፈፀም እንጂ አሁኑኑ የሚባል አይደለም” እያሉ ሁሉንም እንደ ዕድሜው ቀርበው በማነጋገር ምላሽ ይሰጣሉ። ባላቸው የሥራ ልምድና መጠነኛ በጀትም በአቅማቸው ሊቃለሉ የሚችሉትን በመፈፀም የሀዘቡን እርሮ በማስታገስ ከፍተኛ አስተዋፅኦ አድርገዋል። ሀዘቡም ስለሚያምናቸውና ስለሚወዳቸው ምክራቸውን ይቀበል ነበር። ከእሳቸው በፊትም ሆነ በኋላ ለኤርትራ ክፍለ ሀገር የተመቸ አስተዳዳሪ አልተገኘም ቢባል ማጋነን አይሆንም። ሀዘቡም ሲናገር የሚደመጠው ይሄንኑ ነው። ኮ/ል ፍትህ ወልደትገሣኤ የሚደነቁ ነበሩ። በአስመራ ነዋሪ ብቻ ሳይሆን በጦሩ በጣም የተወደዱና የተከበሩ፣ መልካም አስተዳደርን በተግባር ያሳዩ መኮንን ነበሩ። እንግዲህ ለሕዝቡ የተሰጠው ተስፋ ባልተፈፀመበትና እነዚያን ችግሮቹ ባልተወገዱበት ወቅት፣ የቀይ ኮከብ ዘመቻ የአዝማቾች ምደባ ተደርጎ በማስፈራራትና በሰድብ ላይ የተመሠረተው ቅስቀሳ ጭራሽ ነገሩን ሁሉ ገደል ከተተወ።

ከ/ል ፍቅሩ ወልደትምሃይ የኤርትራ ከ/ሃገር አስተዳዳሪ የነበሩ

የቀደም ትኩረት ዘመቻ የአዛዦች ምደባ

የመከላከያ ክፍተኛ አመራር ሰጪዎች

1. ሜ/ጄ (ሌ/ጄ) ተስፋዬ ገብረኪዳን - የአገር መከላከያ ሚኒስትር
2. ብ/ጄ (ሜ/ጄ) ገብረየስ ወ/ሃና - የአገር የመከላከያ የፖለቲካ ኃላፊ
3. ሜ/ጄ ኃይለጊዮርጊስ ሀ/ማሪያም - የጦር ኃይሎች ኤታማገር ሹም
4. ብ/ጄ (ሜ/ጄ) ፋንታ በላይ - የአየር ኃይል አዛዥ
5. ኮሞደር (አድሚራል) ተስፋዬ ብርሃኑ - የባህር ኃይል አዛዥ
6. ብጄ (ሜ/ጄ) መስፍን ገብረቃል - የዘመቻ መኮንን ነበሩ።

ለዘመቻው የተመደቡ የዕዝ አዛዦች፡-

1. ውቃው ዕዝ - በአልጌና ግንባር
ሀ/ ብ/ጄ (ሜ/ጄ) አበራ አበበ - አዛዥ
ለ/ ኮ/ል (ሜ/ጄ) ሁሴን አህመድ - ም/አዛዥ
2. የናደው ዕዝ በናቅፋ ግንባር
ሀ/ ብ/ጄ ውበቱ ፀጋዬ - አዛዥ
ለ/ ኮ/ል (ብ/ጄ) ይርጋዓለም ተ/ኃይማኖት - ም/አዛዥ
3. መብረቅ ዕዝ በክርክበት ግንባር
ሀ/ ብ/ጄ (ሜ/ጄ) ቁምላቸው ደጀኔ - አዛዥ
ለ/ ኮ/ል (ብ/ጄ) ዮሐንስ ኃይለማሪያም - ም/አዛዥ
4. መከት ዕዝ የደጋ አውራጃዎች ጥበቃ
ሀ/ ኮ/ል (ሜ/ጄ) አብዱላሂ ኡመር - አዛዥ
ለ/ ኮ/ል (ብ/ጄ) ተስፋዬ እረሩ - ም/አዛዥ ነበሩ።

ለዕዞች የተመደቡት ክፍለ ጦሮች፡-

1. ለውቃው ዕዝ - ሰፊ ወረዳን ስለሚሸፍን 15ኛ ክፍለ ጦር፣ 19ኛ ተራራ ክ/ጦር፣ 23ኛ እግረኛ ክ/ጦርና 29ኛ ሜካናይዝድ ብርጌድ
2. ለናደው ዕዝ - አንበሳው 3ኛ ክ/ጦርና 17ኛ ክፍለ ጦር
3. ለመብረቅ ዕዝ - 21ኛው ተራራ ክ/ጦር (ምንም ዓይነት ልምድ የሌለው)
4. በክርክበት (በመብረቅ ዕዝ ስር ላይሆን ከሱዳን አቅጣጫ የሚመጣውን ጦር ለመከላከል፣ በጎላም ከመብረቅ ዕዝ ጋር

በአንድነት ወደ ናቅፋ ማጥቃትን የሚቀጥል) በኮ/ል ታደሰ ገብራ የሚመራው 24ኛ ክ/ጦር፣ በኮ/ል (ብ/ጄ) ካሣዬ ጨመዳ የሚመራ 16ኛ ሰንጥቅ ሜካናይዝድ ብርጌድን ያካተተ (በኦርትዶ ውስጥ ብዙ የቆዩና ጥሩ የውጊያ ልምድ ያላቸው ጦሮች)

5. ለመከት ዕዝ - 14ኛ ክፍለ ጦርና ልዩ ልዩ ብርጌዶች እንዲሁም የተወሰኑ መድፎችና ታንኮች ተመድበውለት የደጋውን አውራጃዎች፣ የምዕዋን አካባቢ ደህንነት እንዲጠበቅ። ሁሉም በተለያዩ አቅጣጫዎች ቢሄዱም ከመከት ዕዝ በስተቀር ግባቸው ናቅፋን መያዝ ነው።

የቀደም ትኩረት ዘመቻ ግዳጃችና ስራዊዳማቸው

ግዳጃ

ሀ. ናደው ዕዝ ከላይ የተጠቀሱትን ክፍለ ጦሮች ይዞ በሁለት አቅጣጫ በመሄድ ናቅፋን አጥቅቶ እንዲይዝ፤

ለ. ውቃው ዕዝ ከላይ የተጠቀሱትን ክፍለ ጦሮች ይዞ የናቅፋ አልጌናን መንገድ መክፈትና ናቅፋን በሚያጠቃው በናደው እዝ ላይ በአልጌና ኮረብታዎች ላይ ያለው የሻዕቢያ ጦር ቦታውን ለቆ በመምጣት የጎላ ማጥቃት እንዳያደርግበት ጀበል ደበበትን፤ ካታርንና የአደባባሽ ሸለቆን በማጥቃት የሻዕቢያ ጦር ከአልጌና ተራሮች ወደ ናቅፋ እርዳታ ለማድረግ እንዳይነቃነቅ ማድረግ። ሁኔታውም ከፈቀደ የሻዕቢያን ይዞታ በተከታታይ በማጥቃት አስለቅቆ የናደው ዕዝ ማጥቃት የናቅፋን መያዝ መርዳት።

ሐ. መብረቅ ዕዝ 21ኛ ተራራ ክፍለ ጦርና የተመደቡለት የእርዳታ ሰጪ መሣሪያዎች በመያዝ ከክርክበት ከሚገኘው አይላት ከሚባለው ቦታ በመነሳት ኩርን አጥቅቶ ከዚያም ወደ ዛሬ በመታጠፍ ሐሽታን ከዚያም ወደ ናቅፋ በመነቃነቅ የናቅፋን መያዝ መርዳት።

መ. በኮ/ል ታደሰ ገብራ የሚመራው 24ኛ ክፍለ ጦርና በሻለቃ (ብ/ጄ) ካሣዬ ጨመዳ የሚመራውን 16ኛ ሰንጥቅ ሚ/ብርጌድ ለመብረቅ እዝ የተመደቡ ሳይሆን የተሰጣቸው ግዳጃ ግን በየናው ግንባር በኩር በኩል ሳይሆን 24ኛ ክ/ጦር ሳታን፤ ሰንጥቅ ሚ/ብርጌድ ደግሞ

ላላን እንዲያጠቁኗ 21ኛ ክፍለ ጦር በጋላ እንዳይጠቃ ለመከላከል ነበር።

ከኩር መያዝ በጋላ ሰብቱም ኃይሎች ማለት 21ኛ ተራራ ክ/ጦር፤ 24ኛ ክፍለ ጦርና ለንጉዳ ሚ/ብርጌድ ወደ ዛሬ ታጥፈው ወደ ሐሽታና ናቅፋ በአንድነት በመብረት እዝ አዛዥነት ተገብተው የናቅፋን መያዝ መርዳት ነበር።

ሠ. የመከት ዕዝ የደጋውን አውራጃዎች ምጽዋንና የአስመራን ዙሪያ እንዲያስጠብቅ የአስመራ ምጽዋ መገንደም በሻዕቢያ ወታደሮች እንዳይዘጋና ሌሎችም የድርጅት መስመሮች ክፍት ሆነው እንዲቆዩ ግዳጅ ተሰጠው። መከት እዝም በዚሁ ትእዛዝ መሰረት ያልተፈጠረ ከትትል በማድረግ ግዳጁን ሲፈጽም ቆየ።

ረ. በተለየ በናቅፋ ግንባር ለተሰማራው ጦር ሁለት ክፍለ ጦሮች ብቻ ሲሆኑ ግዳጁን በተላሉ እንዲወጣ የተሰጠው ተጠባባቂ ጦር አልነበረም።

የግዳጁ አፈጻጸም

ማጥቃቱ በሁሉም ግንባር የካቲት 8 ቀን 1974 ዓ.ም ተጀመረ።

የናደው ዕዝ በህጂ ውበቱ ጸጋዩ እየተመራ በሁለት አትባጫ ማጥቃቱን ቀጠለ ይኸውም፡-

1. የአገዛዛው 3ኛ ክፍለ ጦር በኮ/ል ተሻገር ይማም በመመራት በቲክሲ አድርጎ ከፍተኛውን ተራራ ቀሰብ የጫኑት አህዮች እንዲን መውጣት አቅቷቸው አህዮቹን እየገፉ ወጥቶ ድንገተኛ ማጥቃት በማድረግ የናቅፋ አልገናን መገንደ ተቆጣጥሮ ወደ ናቅፋ ለማምራት መዘጋጀቱን አሳሰበ።
2. 17ኛ ክፍለ ጦርም በኮ/ል መኮንን ወልደና በምክትል አዛዥ በኮ/ል (ብጂ) ለጣህቤ ንጋቱ እየተመራ በተሰጠው ግዳጅ መሰረት አንድ ብርጌድ በግራ አንድ ብርጌድ በተጎ አንድ ብርጌድ መሐል ለመሐል እንዲያጠቁ በማድረግ ማጥቃቱ ቀጥሎ በትድሚያ የቲክሲን ተራራማ ቦታና የናቅፋን መዳረሻ በተላል ግጭት ኪያቱና ከተቆጣጠሩ በጋላ በመሐል የሚያጠቃው ብርጌድ የመራቱ አቀማመጥ ረባዳና ዙሪያው በተራራ የተከበበ በመሆኑ የሁለቱ ብርጌዶች ድጋፍ ታክሎበት ብርጌዱ የቲክሲን ማሰልጠኛ ጣቢያ በተላል የተከሰ ልውውጥ ያዘ። እነሰተኛ ቆሳቆሶና የማሰልጠኛውን

ንበረቶችን ከማረከም በጋላ ማጥቃቱን ወደ ናቅፋ በመቀጠል አንዳንድ ከፍተኛ ቦታዎችን ተቆጣጠረ። ይኸኔ የ17ኛ ክ/ጦርን ፈጣን ማጥቃት ለመግታት ይመስላል ሻዕቢያ ጥቂት ጦሩን በተጎ በኩል በማሰረግ የክፍለ ጦሩን ማዘዣ ለመያዝ ባደረገው እንቅስቃሴና መከራ ከክፍለ ጦሩ በተሰጠው ፈጣንና በላል አመራር ተከላሽቶ ክፍለ ጦሩ ወደ ፊት በመዘነዝዝ የናቅፋ ከፍተኛ ቦታዎችን በመያዝ ምርኮኛዎችንም አስመዘገበ። ከዚያም ወደ አልገና የሚወስደውን መገንደ የሚቆጣጠረውን ኮረብታና ሌሎችንም ቦታዎች በመያዝ የናቅፋን ከተማ እንቅስቃሴ በአይታ መቆጣጠር ጀመረ።

በዚህን ጊዜ ከወላይ አካል የናቅፋን ከተማ መያዝ ለማጠናቀቅ ከመገንታት የተነሳ ባንዲራ በሂሊክተር ይላካል እስከመጣል ተደርሶ ነበር። ለይዘም ይችል ነበር። በእርግጥም ደግሞ ከተማው ሊያዝ ይችል ነበር።

የመብረት ዕዝ በህጂ (ሚ/ጂ) ተምላቸው ደደኔ የሚመራው የመብረት ዕዝ ኩርን አጥቅቶ ከዚያም ወደ ተኝ ወደ ዛሬ ታጥሮ ሐሽታን ኪያዝ በጋላ የናቅፋን መያዝ ለመርዳት ወደ ናቅፋ መንገዳቸውን ሲሆን

በኮ/ል ውበሽት ማሞ የሚመራው 21ኛ ክ/ጦር እጅግ በጣም ሞታትና አሟራማ የሆነውን በጣም ረዥም ርቀት በአንድ ቀን በአገሩ ተገዛ ኩርን አጠቃ። ጦሩ በእርቅራ መሬት ከሻዕቢያና ከወያኔ ጋር ያለው የወጊያ ልምድም እነሐተኛ ከመሆኑ ጋር ተዳምሮ ቦታው በጭርሽ ብቻ ውሃ የሚገኝ በት ቦታ በመሆኑና በቂ ውሃም ባለማግኘቱ ውጤቱ የተሳካ አልሆነም። በዚህም ለማፈገፈገግ ተገደደ። ይህም ሁኔታ ለናቅፋውና ለአልገናው ግንባር ውድቀት ጭምር ምክንያት ሆነዋል። ምክንያቶቹን እንደሚከተለው እንገልጻለን፡-

የቀደ ኮከብ ዘመቻ ውድቀት ምክንያቶች

I. የመብረት ዕዝ ግዳጅ ውድቀት:-

በከርከበት ግንባር የተሰለፈው የመብረት ዕዝ የመሠብሰቢያ ወረዳው አይለት ነበር። ከአይለት እስከ ግቡ ከኩር ያለው ርቀት ከ30 ኪሎ ሜትር በላይ ነው። ይሄንን ርቀት ከሙሉ ትጥቅ ጋር በእግር ተጉዞ ማጥቃት እጅግ አዳጋች ነበር። በዚህ ላይ የአካባቢው ሙቀት እስከ 40 ዲግሪ ሴንቲግሬድ በሚደርስ ሁኔታ ስኬትን ለመጠበቅ የማይታሰብ ይሆናል።

የመብረት ዕዝ የጠላትን ሁኔታ ለማወቅ ቃኚ ሰላዮችን (ፓትሮል) በተደጋጋሚ ይልክ ነበር። ይሄ አሰራር ትክክልና ተገቢም ነው። ቃኚ ሰላዮቹ የተላኩበትን ቦታ ሲቃኙ በደረሰው ግጭት የተሰዋው ተሰውቶ፣ የዳነው ተመልሶ ሪፖርት ያደርጋል። ስለጠላት ኃይልና አቀማመጥ የሚገልፀው ሪፖርት ሥራ ላይ መዋል ሲገባው ችላ መባሉ ከላይ የተገለፀው የግብ ርቀትና ችግሩ ሊከሰት ችሏል። ዕዙ ከቃኚዎቹ ባገኘው ሪፖርትና በሚያሰባሰበው መረጃ መሠረት በየጊዜው ቀስ በቀስ ወደ ግቡ ማስጠጋት ነበረበት። ይህ ቢሆን ኖሮ ብዙ ሳይደክም ማጥቃት ሰንዝሮ ግዳጁ ከመሰናከል ይታደግ ነበር።

ከእነዚህ ጉድለቶች በተጨማሪ የመብረት ዕዝ አዛዥ ወደ ወታደራዊ ዘመቻ እና ዕቅድ መምሪያ ቴሌግራም አስተላልፈው ማጥቃት ከመሰንዘራቸው በፊት አንዳንድ ሁኔታዎች እንዲሟሉላቸው ጠይቀው ነበር “በውጊያ ትዕዛዙ መሠረት” ይላሉ አዛዦቹ። “በውጊያ ትዕዛዙ መሠረት ተጠባባቂ ጦራ እስካሁን ተቀይሮ አልመጣልኝም። ተጠባባቂ ጦራ ተቀይሮ እስኪመጣ ብቻ ሳይሆን ከማጥቃቱ አንድ ቀን በፊት በጠላት ይዞታ ላይ የአየር ድብደባ ይደረግልሃል በተባለው መሠረት ባለመፈፀሙ የማጥቃት ውጊያው በአንድ ቀን ይራዘምልኝ” ብለው ይጠይቃሉ።

ለአዛዦቹ ጥያቄ ከአስመራ ዘመቻ መምሪያው የተሰጠው ምላሽ ችግሩን የሚፈታ ሳይሆን ግዳጁ የማይቀር መሆኑን የሚያጠናክር ነበር። “የአየር መበላሸት ካላጋጠመ በስተቀር የማጥቃቱ ቀንና ሰዓት አይለወጥም” ይባላሉ። በዚህም በውጊያ ትዕዛዙ መሠረት አለመፈፀሙ ለግዳጁ መሠናከል የራሱ አስተዋፅኦ አለው።

የመብረት ዕዝ ለረጅም ርቀት ከሙሉ ትጥቅ ጋር በከፍተኛ ሙቀት እንዲያጠቃ እንደተገደደው ሁሉ ተጠባባቂ ጦሩም ተመሳሳይ ችግር አጋጥሞታል። የመብረት ዕዝ የተሰጡትን ከባድ መሣሪያዎች በአግባቡ ሳይጠቀሙባቸው የውጊያውን ቀንና ሰዓት በማክበር በማጥቃቱ ሻዕቢያና ወያኔ በወሰዱት የመልሶ ማጥቃት እርምጃ እንዲያፈገፍግ ሲገደድ ተጠባባቂ ጦሩ በዚህን ጊዜ ደርሶ ውጊያ ውስጥ ገብቶ ነበር። ይሁንና ተጠባባቂ ጦሩ በጊዜው ባለመቀየሩ ከተክረሪት እጅግ በጣም ረጅም ርቀት ተጉዞ የመጣ በመሆኑ ከድካም የተነሳ ውጊያው ላይ ውጤት ሊያመጣ አልቻለም። የጦሩ የውሃ አቅርቦት ደካማነትና ውሃውም የሚገኘው በፍርሽ በመሆኑ ምክንያት በውሃ ጥም በመፈታቱ ሌላው ምክንያት ነበር።

የጦሩን ማፈገፈግና ወደ ነበረበት ቦታ መመለስ የሰማው የወታደራዊ ዘመቻና ዕቅድ መምሪያ መፍትሔ ከማቅረብ ይልቅ ማጥቃቱን አስቁሞ ጥፋት አፈላላጊዎችን ልኳል። አጠቃላይ ውድቀት እንደደረሰ የወሰነው መምሪያው ጥፋት አፈላላጊ ከመላክ ይልቅ ከሰዓት በላይ በላታ አቅጣጫ ሊመጣ ይችላል ይሆናል ብሎ የመደበውን 24ኛ ክፍለ ጦርና ስንጥቅ ሜካናይዝድ ብርጌድ ወደ ከርከበት ግንባር ማዞር ነበረበት። በክ/ሌ ታደሰ ገብራ የሚመራው 24ኛ ክ/ጦርና በሌ/ኮ ካሣዩ ጨመዳ የሚመሩት እነዚህ ጦሮች ወደ ከርከበት ግንባር ዞረው ማጥቃት ቢሰነዝሩ ኖሮ የሻዕቢያና የወያኔ ጦሮች ወደ ናቅፋ ተንቀሳቅሰው እዚያ ያለውን የወንበዴ ኃይል እንዳይረዱ ማገድ ይቻላል ነበር።

የመብረት ዕዝ ሲያፈገፍግ ማጥቃቱ እንዲቆም በመደረጉ የወያኔና የሻዕቢያ አዛዦች ከርከበት ላይ ለፍሮ የነበረውን አብዛኛውን ጦራቸውን ወደ ናቅፋ ግንባር በማዞር በናደው ዕዝ ላይ ተረባረቡ። ስህተቱን ለማጣራት ከተላኩት መኮንኖች አንዱ ስለነበርኩ ጉዳዩን በትክክል የመረዳት ዕድል ገጥሞኛል። በከርከበት ግንባር ልምድ የሌለውን 21ኛ ተራራ ክ/ጦርን ከማሰለፍ ይልቅ የዘመቻና ዕቅድ መምሪያው ከጊላ ተጠባባቂ አድርጎ ያሰለፋቸውን ልምድ ያላቸውን 24ኛ ክፍለ ጦርና ስንጥቅ ሚ/ብርጌድን ቢያሰልፍ ኖሮ ውጤቱ የተለየ ይሆን ነበር። የተራራን ሥም ስለተያዘ ብቻ አንድ ጦር ጥሩ ልምድ ያለው ተዋጊ ነው ማለት አይደለም። በውስጡ ተንኮል ካልተጨመረበት በስተቀር 21ኛ ተራራ ክ/ጦር ቀደም ሲል ምንም ውጊያ ላይ ያልዋለ ኃይል እንደነበር በግልፅ ይታወቃል።

ከ21ኛ ክ/ጦር ይልቅ ኢርትራን እንደ ቤት ንብረታቸው ያውቁት በነበሩ በክ/ሌ ታደሰ ገብራ እና በሌ/ኮ (ብ/ደ) ካሣዩ ጨመዳ ይታዘዝ

የነበረው ጦር ጥሩ ውሳኔት ያስገኘ ነበር። በኤርትራ ውስጥ ብዙ ልምድ ያብተና በተዋጊነትም የተመሰከረለት ጦር ነው። እነዚህ ጦሮች ብዙ ድል ያስመዘገቡ ጦሮች ቢሆኑም ዘመቻና ዕቅድ መምሪያው አልተጠቀመበትም። 24ኛ ክ/ጦርና ስንጥት ሚ/ብርጌድ ወደ ሻዕቢያ ይዞታ ቢጠጉ ናር እንኳን ሻዕቢያና ወያኔ ከጊላቸው ጦር በላለ አትጣጧቸውን ለውጠው ወደ ናትፋ አይሄዱም ነበር። በጊላም ሁሉም በአካባቢው የተሰለፈው ጦር የማጥፋቱ አትጣጧውን ለውጦ ጥቃት ቢሰነርባቸው ናር ሊደመሰሉ ይችሉ ነበር።

የመብረት ዕዝ ግንባር ካለመሳካቱ በተጨማሪ የውቃው ዕዝ ተከታታይ ማጥቃት አለማድረጉ ተደምር ሌላ ጉዳት አስከትሏል። አንበሳው 3ኛ ክ/ጦር በተሰጠው ትዕዛዝ መሠረት ከመሬቱ አስቸጋሪነት የተነሳ ጥይትና ሌላም ቁሳቁሶችን የጫነባቸውን እንስሳት ሳይቀር እየገፋ በመውጣት የናትፋ አልጓናን መንገድ በሚያስገርም ፍጥነት ከተቆጣጠረ በጊላ ወደ ናትፋ ለመጎታገት በዝግጅት ላይ ነበር። በዚህን ጊዜ ከተቆጣጠረ ዘመቻ መምሪያው ናትፋ ላይ የሚተክሉት ሰንደቅ ዓላማ በሒሊኮፕተር ይላካል አስከ ማለት ደርሰው ነበር። የውቃው ዕዝ ከቆላማ ሚዳውን ወረዳ ተነስቶ በሚያስገርም ፍጥነት ጀበል ደንበቢትንና አካባቢውን ይይዛል። ከዚህ በጊላ ተከታታይ ማጥቃት ማድረግ ሲገባው ማጥቃቱን ያቆማል። ይሄን የተገነዘበው የሻዕቢያ ጦር ከአልጓና ግንባር በመካከላቸው ወረዳው ላይ ጥቂት ሰዎችን ትቶ ወደ ናትፋ መንገድ ተንላላትሶ አንበሳው 3ኛ ክ/ጦር ላይ በሁለት አትጣጧ ማጥቃት ይሰነዘርበታል። በዚህ ማጥቃትም የወገን ጦር ላይ ከፍተኛ ጉዳት ይደርሳል። የ3ኛ ክ/ጦር አዛዥ ኮ/ል ተሻገር ይማምና የብርጌድ አዛዦች እነ ሌ/ሶ ተሾመ ደስታ መስዋዕትነትን ከፍለዋል። ለዚህም ውድቀት ሌላው ምክንያት የመብረት ዕዝ ግንባር ያለመሳካትና የውቃው ዕዝ ተከታታይ ማጥቃት ያለማድረግ ነው።

የ17ኛ ክፍለ ጦር ግዳጅ አለመሳካት፡-

ግዳጅ ከመሰጠቱ በፊት ዝግጅቱ መጠናቀቱን ለማረጋገጥ ከዘመቻ ዕቅድ መምሪያ የተወከሉ ከፍተኛ መኮንኖች 17ኛ ክ/ጦር ወዳለበት ቦታ ሄደው ነበር። የክፍለ ጦሩ አዛዥ ኮ/ል መኮንን ወልደሩ ም/አዛዥ ኮ/ል (ብ/ጂ) ለብዛቢ ንጋቱ እንዲሁም የመምሪያ መኮንኖች አንዳንድ ተገቢ ጥያቄዎችን አትርበው ነበር። ከጥያቄዎቹ ሁሉ ዋነኛው እንዲህ የሚል ነበር፡-

“ከመሬቱ አስቸጋሪነት የተነሣ ጦሩ ድካም ቢታይበት በአዲስ ጉልበት ተረማምዶ በማለፍ የሚያገዝ አንድ ክ/ጦር ተጠባባቂ ኃይል

ያስፈልጋል። በመተጋገዝ ፍትሚውን ለማሳመር ከመቻሉም በላይ የጠላትንም አከርካሪ መስበር ይቻላል። ይህ ካልሆነ ግን አንዱን ናትፋ አስለትቱን ሌላ ናትፋ መፍጠር ይሆናል።”

ትክክለኛና ከልምድ የተገኘ ጥያቄ ነበር። የዘመቻ ተቆጣጣሪ መምሪያ ተወካዮች ግን መፍትሔ ሳይሰጡና ዕልባት ሳያደርጉ “ይህን ለኛ ተጠቅ” ብቻ ብለው ወደመጡበት ይመለሳሉ።

17ኛ ክፍለ ጦር የናትፋ ውጊያ ትዕዛዝ እንደደረሰው ግዳጁን በጥሩ ሁኔታ ለመወጣት በእሸዋ ገበታ (ሳንድቲብል) ሰሠራዊቱ ገለግ ያደርጋል። በዚህ ሁኔታ ዝግጅቱ ተጠናቆ ወደ ግዳጁ መገኘት ለመንቀሳቀስ ግን አንድ ችግር ይገጥመዋል። ችግሩ ለ3ኛው ክፍለ ጦር እንዲያውስ የተደረገው ተሽከርካሪ በወቅቱ አለመመለሱ ነው። በ24 ሰዓት ውስጥ እንደሚመለሱ የተነገሩት ተሽከርካሪዎቹ ደብዛቸው ስለጠፉ ሰራዊቱን በአገር ለማጓጓዝ ይገደዳል። ድርጅቱን ግን በብርጌድ ተሽከርካሪዎች እንዲመለሱ ያደርጋል። ይህም በአገረኛው ጦር ላይ መጠነኛ ድካም ፈጥሯል። ይሄንን የተሽከርካሪ ሳይመለስ የመቅረት ችግር የክፍለ ጦሩ አዛዥ አንስተው ለግብረ ኃይሉ አዛዥና ለካድሬአቸው ጥያቄ ያቀርባሉ።

“በመኪናቹ በሰዓት አለመመለስ ምክንያት የውጊያው ሰዓት ባይከፈር ማነው ተጠያቂው?” የክ/ጦሩ አዛዥ የኮ/ል መኮንን ወልደ ጥያቄ ነበር። ብ/ጂ ገብረጊዮርጊስ ብርሃኑ የናደው ዕዝ የፖለቲካ ሃላፊ ነበር እንግጣጭ መልስ የሰጣቸው። “ይቶዩ፤ ጡጦ ይቀርባልዎታል”

ትልቅ ብልግና ነበር። ኮ/ል መኮንን ወልደ በምስራትና በሰሜን ጦር ግንባር የአገር ፍትራቸውን ከቤተሰብ ፍትር አጠልጠው ለ35 ዓመት ያገለገሉ መኮንን ናቸው። ጦርነት ምን ማለት እንደሆነ የማያውቀው ብ/ጂኔራል የደርግ አባልና የዕዙ የፖለቲካ ሃላፊ በመሆኑ ብቻ አስር አመት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ከም/ አስር አለትነት እዚህ ደረጃ የደረሰ ሰው ነው። በከፍተኛ የውጊያ ወረዳ ውስጥ፤ ለአንድ በሙያው ለበሰለ ከፍተኛ መኮንን እንዲህ ያለ አሳፋሪ መልስ መስጠት ምን ያህል ሞራል እንደሚነካ ለማንም የጦር አባልና ኢትዮጵያዊ የተሰወረ አይደለም። በእንዲህ አይነት የተዋረደ ሁኔታ ውስጥ እንዴት ውጤት ይጠበቃል?

ይህም ሆኖ ዘመቻው ቀጥሎ የናትፋን ከተማ አጥቅቶ ለመያዝ ቁልቁል እያያት በሚዘጋጅበት ጊዜ በከርከበት ግንባር በተፈጠረው ግጭት ምክንያት የጠላት ማጥቃት ይሰነዘርበታል። የመብረት ዕዝ ግዳጅ ከሸር

በማረጋገጥ ሻዕቢያ በቅድሚያ 3ኛ ክ/ጦፍ ላይ ጉዳት አድርሶ ስለነበረ አሁን ጋይሱን አጠናክሮ 19ኛው ክ/ጦር ላይ ይዘምታል። ብዙ ምርጥና ጀግና ሠራዊት ያለበት ይሄ ክ/ጦር በሻዕቢያ ማጥቃት የተሰነዘረበት ከሦስት ቦታ በተሰባሰበ ጋይል ነበር። ከናቅፋ፣ ከአልጓና ከከርከበት የተሰበሰበው የጠላት ጦር ከባድ መሣሪያዎችን በማስተባበር ማጥቃት ጀመረ።

17ኛ ክ/ጦርን የረዳው በግንባሩ ተሰልፎ የነበረው የአየር ጋይል ነበር። ክ/ጦሩ ሌሎች ሊሳማዎችን እያየ እንዲመታ አየር ጋይል በማሳሰብ ብዙ ድጋፍ አድርጎታል። “እናንተ የማታዩትና የማትችሉት ጋይል ወደ እናንተ እየመጣ ነውና እኛ እሱን እንግታላችሁ። የቀረው ላይ በርቱ” በማለት አየር ጋይል በግልፅ እየተንቀሳቀሰ ያለውን ጠላት ያለማቋረጥ ደበደበላቸው። ጦሩም ሲከላከል ቆየ።

በዚህ መካከል ከናደው ዕዝ አንድ መልዕክት ሲተላለፍ ሬዲዮ ተጠልፎ ይሰማል። መልዕክቱ የጠላትን ጥይት መጨረስ የሚጠቁም ነበር። ጠላት በአልህ ጥይት አሰመጨረሱን ለማሳየት ማጥቃቱን ይቀጥላል። ማጥቃቱ እጅ በእጅ ወጊያ ቀጥሎ ከሌላ አቅጣጫ ጠላት ላይ በተደረገበት የከባድ መሣሪያና የመትረየስ ተኩስ እንቅስቃሴው ይገታል። በዚህ መካከል የክፍለ ጦሩ አዛዥ ኮ/ል መኮንን ወልዴ ወደ ተለዋጭ ማዘዣ ቦታዎች ሲንቀሳቀሱ አጠገባቸው የነበረው የአዛዦች ምልክት የሆነው የሬዲዮ አንቴና በመታየቱ እሱን ሊሳማ ያደረገ የጠላት ሞርተር አጠገባቸው ያርፋል። በዚህም ኮ/ል መኮንን ወልዴ ለ35 ዓመታት በቅን ላገለገሏት ለሚወዷት አገራቸው መስዋዕትነት ይከፍላሉ።

የክ/ጦሩ ም/አዛዥ ኮ/ል (ብ/ጂ) ሰብስቤ ንጋቱ ሁኔታውን እንዳወቁ የአዛዥነቱን ቦታ ወዲያው ይረከባሉ። ወደ ተለዋጭ ቦታ ያመራውን ጦር በማረጋጋትና መከላከያ ቦታ እንዲይዝ በማድረግ ወጊያውን ይቀጥላሉ። ጦሩ የተለቀቀውን ቦታ በድጋሚ እንዲይዝ ዕቅድ ያወጣሉ። የተለቀቀው ቦታ አስቸጋሪ በመሆኑ በአንድ ጊዜ ማጥቃት አይቻልም። በመሆኑም በምዕራፍ፣ ተራ በተራ እያጠቁ ጠባብና አስቸጋሪ በሆነ መንገድ እየተንቀሳቀሱ ይገፋሉ። ጦሩ የተለቀቀውን ቦታ በመያዝ ላይ እንዳለ ም/አዛዥ ኮ/ል (ብ/ጂ) ሰብስቤ ንጋቱ በጠና ይቆሰላሉ። በዚህም ለህክምና ወደ ጌላ ይገለላሉ።

በዚህ መካከል ከዚህ በፊት በ17ኛው ክ/ጦር ተነስቶ የነበረው ጥያቄ አስፈላጊ ሆኖ ይገኛል። በቅርብ ርቀት ተገኝቶ እንዲረዳ ተፈልጎ የነበረው ተጠባባቂ ጦር ሁኔታው ሲያስገድድ ከሩቅ ርቀት መጥቶ

ውጊያውን ይሳተፋል። ሁኔታዎች ከተበላሹ በኋላ ከከረን ግንባር ከ18ኛ ተራራ ክ/ጦር ሁለት ብርጌዶችን፣ ከከርከበት ግንባር ደግሞ 24ኛ ክ/ጦር መጥተው 17ኛ ክ/ጦር ጨርሶ ከመደምሰስ አላቀውታል። ሁለቱ አዛዦች አንዱ በመሰዋቱና ም/አዛዥም በመቁሰሉ ክ/ጦሩ ውስጥ ከፍተኛ የአመራር ክፍተት ተፈጥሮ ስለነበር የመደምሰስ ሥጋት ነበረበት።

የአንበሳው 3ኛ ክ/ጦር ግዳጅ ያለመሳካት።

ከዚህ ቀደም የአስመራ ከረንን መንገድ ለማስከፈት በተደረገ ውጊያ ወቅት ሆን ብሎ በተፈፀመ አድልኦ የተከሰተው ችግር አሁንም ታየ። ያኔ 506 ግብረ ጋይል የከረንን በቀላሉ መያዝ ሲችል የታሪክ ሽሚያ ውስጥ በመግባት 508 ግ/ዓይል ከተማው እንዲገባ ተደርጓል። አሁንም አንበሳው 3ኛ ክ/ጦርን የታሪክ ተጠቃሽ ለማድረግ ናቅፋን በቅድሚያ እንዲይዝ በመፈለጉ ችግሩ ተፈጥሯል። አንበሳው 3ኛ ክ/ጦር ሊሄድ ከሚገባው ርቀት በላይ ተጉዞ ናቅፋን እንዲይዝ በመፈለጉ አስቸጋሪ መሬቶች ውስጥ ገብቶ የድርጅት አቅርቦት የሚነባቸውን እንስሳት ሁሉ በመግፋት ከወጣና የመጀመሪያውን ግዳጅ በሚያስደንቅ ፍጥነትና ማጥቃት ከያዘ በኋላ በሌሎች ተከታታይ ማጥቃት ያለማድረጉ ይህ ነው የማይባል ጉዳት ደርሶበታል። አንበሳው 3ኛ እና 17ኛ ክፍለ ጦሮች ጋይላቸውን አጠናክረው በመረዳዳት ናቅፋን መያዝ ይችሉ ነበር። ከበላይ ዘመቻውን የሚመሩት ክርዕስ ብሔሩ እስከ ዘመቻ መኮንን ያሉት በአንበሳው 3ኛ ክ/ጦር ውስጥ ያገለገሉ ስለነበሩ ለታሪክ ሽሚያ ሲሉ ስህተቱን ፈፅሙ። በዚህም ያንን ጀግናና ኩሩ ጦር ይህ ነው የማይባል ጉዳት አድርሰውበታል። ታሪክ ክ/ጦሩንና ሌሎቹንም ጀግና ጦሮች ሲያስታውሳቸው ይኖራል።

ለቀይ ኮከብ ዘመቻ ውድቀት ምክንያት ከሆኑት ዋነኛ ጉዳዮች ውስጥ የተጠባባቂ ጦር አለመመደብ አንዱ ነው። አንድ የሚያጠቃ ጦር አንድ አነስተኛ ጦር እንኳን የራሱ ተጠባባቂ ጦር ሊኖረው ግድ ይላል። ግንባር ለተሰለፈው ከፍተኛ ጋይል ተጠባባቂ ጦር መኖር የማይታለፍ ጉዳይ ቢሆንም ክፍለ ጦሮች ሆኑ ናደው ዕዝ ጠይቀው ሊሟላላቸው አልቻለም። የተጠባባቂ ጦሩን ጉዳይ የዘመቻ ዕቅድ መምሪያው በቸልታ በማለፉና ባለማሟላቱ ለቀይ ኮከብ ዘመቻ ውድቀት አንዱና ዋናው ምክንያት ሆኗል።

በቀይ ኮከብ ዘመቻ ውድቀት የተሳሰሉ ቅጣት

የቀይ ኮከብ ዘመቻ ውድቀትን ተከትሎ የተላለፈው ቅጣት ያረፈው ተገቢው ቦታ ላይ ነው ብዬ አላምንም። ብዙ መገናከብ የሚገባቸው ነገሮች ከግምት ላይ ገቡ በአፋጣኝ የሞት ቅጣቱ ተወስኖ፤ በአጣላፊ ተከናወነ። ለቀይ ኮከብ ዘመቻ ውድቀት ምክንያት ነው የተባለው ጥፋት ሁሉ በ21ኛ ተራራ ክ/ጦር ግዳጅ መሰናክል ላይ ተደመደመ። ግዳጁ መሰናክሉ እንጂ ለግዳጁ መሰናክል ምክንያት የሆኑ ጉዳዮች የተመረመሩ አይመስለኝም።

የ21ኛ ተራራ ክ/ጦር የውጊያው ቀጠና እጅግ ሰፊ የነበረ በመሆኑ ግንኙነቱ ይከናወን የነበረው በሬዲዮ ነበር። በአካል መገኘት አዳጋች በመሆኑ የሬዲዮም ግንኙነት አማራጭ የሌለው ነው ማለት ይቻላል። በዚህም መሠረት የ21ኛ ተራራ ክ/ጦር አካል የሆነ የአንድ ብርጌድ አዛዥ ከማጥቂያ መስመሩ ላይነሳ “ጠላትን ደምሶሽ ግብን ይዣለሁ” የሚል መልዕክት ለክፍለ ጦሩ አዛዥ ለኮ/ል ውብሸት ማሞ ያስተላልፋል።

ይሄንን መልዕክት ተንተርሰው ሌሎች ብርጌዶች ማጥቃት ይሰነዝራሉ። እነዚህ ብርጌዶች ባልተሟላ ጋይል ከማጥቃታቸውም በተጨማሪ የውሃ እጥረት አጋጥሟቸው ስለተፈቱ ማጥቃቱ ሳይሳካ ይቀራል።

ይሄንን ጉዳይ ለማጣራት ከተላኩት መኮንኖች አንዱ በመሆን ስለተላከሁ ሁኔታውን በአግባቡ ተረድቼዋለሁ። የችግሩ ምንጭ መጀመሪያ ግቡን ላይዝ “ግብን ይዣለሁ” የሚል መልዕክት ያስተላለፈው የብርጌዱ አዛዥ ነበር። ይሁንና የቀዳሚ ዘመቻ መምሪያው ከአድልኦ የነፃ ባለመሆኑ ይሄንን የብርጌድ አዛዥ ማዕረጉ ተገፎ በአስር አመት እስር እንዲቀጣ ይበይንበታል። ነገር ግን የብርጌዱን አዛዥ መልዕክት ተቀብሎ ለገብረ ሃይሉ አዛዥ ያመለከተው የክፍለ ጦሩ አዛዥ ኮ/ል ውብሸት ማሞ በሞት እንዲቀጣ ይወሰናል። ምንም ሊያደርግ በማይችል በንፁህ መኮንን ላይ ሞት በመፈረዱ እጅግ አድርጌ አዝዛለሁ። ከመገደሉ ሁለት ቀን በፊት 21ኛ ተራራ ክፍለ ጦር ተቃውሞ እንዳያስነሳ

ካድሬዎች በኮ/ል ሸዋረጋ መሪነትና እዚያው ባሉት ተልከው የሐሰት ማስረጃ እያቀረቡ የማሳመን ፐሮፖጋንዳ ሰሩ። ጦሩ ተገቢ ርምጃ መሆኑን ከማመን ውጭ የሚያገናዝብበት የሰልት ዕውቀት አልነበረውምና ተቀበለው። እርምጃው በተወሰደበት ዕለት ጦሩ እጨብጭቦ ተቀበለው። ውሳኔው ተፈፃሚ ሲሆን እንድታዘብ ትዕዛዝ ተሰጥቶና እንደነበር አስታውሳለሁ። አጣሪ ኮሚቴው ውስጥ በመኖሪያ ኮሎኔሉ ጥፋት እንደሌለበት ስለማውቅ ትዕዛዙ እንዲቀየርልኝ ጠየቅኩ። “በምትኬ ሌላ ሰው ይሄድ” በሚልም አጥብቄ ተከራክርኩ።

“ጉዳዩ አንተንም እንዳይመለከትህ!” የሚል የማስፈራሪያ ማስጠንቀቂያ ከምክትል የቀዳሚ ዘመቻ መምሪያው አስተባባሪ ከሚ/ጂ ሃይለ ጊዮርጊስ ሀ/ማርያም ተሰጠኝ። ስለዚህ ጉዳዩ ዳር የደረሰ በመሆኑ ትዕዛዙን ተቃውሜ የማመጣው ነገር እንደሌለኝ በመረዳት እርምጃው ወደተወሰደበት ቦታ ሄድኩ።

ኮ/ል ውብሸት ማሞ ጥፋት እንደሌለበት እየታወቀ መቀጣት አልነበረበትም። ይቀጣ እንኳን ቢባል በሞት ሳይሆን አንድ ማዕረግ ወደታች ዝቅ ማለት ይበቃው ነበር። ነገር ግን ይህ ሳይሆን ቀርቶ የግፍ ሞት ቅጣቱ ተፈፃሚ ሆነ። ከዚህ በኋላ ብዙም ሳልቆይ ከቀይ ኮከብ ዘመቻ የሹመትና የሽልማት ኮሚቴ አባልነት ተቀይሮ ወደ ኮረን ግንባር ተመደብኩ። “የኮረን ግንባር አስተባባሪ” ተብዬ ተሾምኩ። ሁለት ሳይሆን አንድ ብርጌድ እንዳስተባብር ነው የታዘዝኩት። የብርጌዱ አዛዥ እያለ እንዳስተባብር ነበር ከቀዳሚ መምሪያው ትዕዛዝ የደረሰኝ። ትዕዛዙን ተቀብዬ ሄድኩ። እምቢ ብል የሚደርስብኝን አውቃለሁና።

ከረንፍ የመሰብሰብ ግንባር

የከረን ግንባር ለጥቂት ቀናት ያለጥበቃ ቆይታለች። በጊላም በሌሎች አሰሩ መካከል የሚታዘዝ እንደ ብርጌድ ተልኮ ክፍተቱን ለመሸፈን ይሞክራል። እኔ ከሹመትና ሽልማት አባልነቴ ተነስቼ ይሄንን እንደ ብርጌድ (ሌሎች ብርጌዶች የሉም) እንዳስተባብር ትዕዛዝ ይደርሰኛል። መጋቢት 1 ቀን 1974 ዓ.ም ጠዋት ተነግሮኝ በተዘጋጀልኝ ሂሊኮፕተር ከለዓት በጊላ ተንቀሳቀስኩ።

ብርጌዱ ባለው ጋይል የከረንን ከተማ በመጠበቅ ላይ ነበር። ጥበቃው የድርጅት ማመላለሻ መንገዶችን ከረንጂ ማፅዳትንም ያጠቃልላል። ከከረን አፍክበት፣ ከከረን አቆርዳት፣ ከከረን አስመራ እንዲሁም ከአስመራ ከረን የተዘረጉትን መንገዶች ከረንጂ ከማፅዳት በተጨማሪ በቀጥታ ከሚደርስ ጥቃትም ይከላከላል። ይሄንን ሁሉ ሥራ እያከናወነ የከረንን ዙሪያ መጠበቅ ለአንድ ብርጌድ እጅግ ሠፊና አዳጋች ነበር።

ሠፊና አዳጋች ከሆነው ቀጠና በተጨማሪ ምንም አይነት መረጃ ለማግኘት አለመቻላችን አደገኛ ሁኔታ ይታያል። ጀመር ለመረጃ የሚሆን ገንዘብ ስላልነበረ እና በጀት ስላልተመደበልን የሻዕቢያን እንቅስቃሴ ለማወቅ ከባድ ሆኖብን ነበር። ግን ለችግሩ መፍትሔ ማፈላለግ እንዳለብን እራሴን አሳመንኩ። የጊላ ጊላ ለችግሩ ሐሳብ ብልጭ አለልኝ። ሐሳቡም ከረን ላይ ያለውን የእርዳታ ማስተባበሪያና ማቋቋሚያ ኮሚሽን ተጠሪ መጠቀም ነበር። ከተጠሪው ጋር በመነጋገር የተወሰነ እርዳታ እንድናገኝ መግባባት ላይ ደረስኩ። እርዳታውን፣ ስንዴና ስኳሩን በተለያዩ አቅጣጫዎችና መንገዶች ላይ ለሚገኙ የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች በመስጠት በምትኩ መረጃ ማግኘት ጀመርን። በሚገኘው መረጃ መሠረትም ፈጣን እርምጃ በመውሰድ ምንም አይጋ ሳይደርስ እኔ እዚያ አስገላለጥኩት ጊዜ ድረስ ቆየን።

በመጨረሻ በኮ/ል (ሚ/ጀ) ረጋሳ ጂማ የሚመራ ሦስት ክፍለ ጦር በሰመጣ የጋይል እጥረት ሊቃለል ችሏል። ሦስቱ ከ/ጦርች እዚያው ከቆየው አንድ ብርጌድ ጋር ተዳምሮ መንጥር ዕዝ በመባል ከረን ከተማ ላይ ይቋቋማል። እኔም የመከት ዕዝ ም/አዛዥ ሆኜ መሾሜ (ሹመት

ልበለውና) ተነገረኝ። ከኔ ጋር የነበረው ብርጌድ አዲስ ከተቋቋመ መንጥር ዕዝ ሥር እንዲሆን በመታዘዙ ይህንን ፈፅሞኩ። ለረጅም ጊዜ ጓደኛዬ ለኮ/ል ረጋሣ ጂማ ስለ ከረን አካባቢ ወቅታዊ ሁኔታ ገለጻ አድርጎ እንዳንድ መረጃ ከሰጠሁ በጊላ አዲስ ወደተሾምኩበት ለመሄድ ብርጌዱን ተሰናበትኩ። በተላከልኝ ሂሊኮፕተር ብርጌዱን ተሰናብቼ ወደ አስመራ ተንቀሳቀስኩ።

ወቅቱ የናቅፋ ማጥቃትና ከተማዋን ለመያዝ የነበረው ምኞት የተሰናከለበት ነበር። ይሄ ዕቅድ ባለመሳካቱ የሻዕቢያን ጦር በመለብሰ ግንባር ለማጥቃት የሚያስችል አዲስ እቅድ ይነደፋል። መለብሰ ከከረን ከተማ ለሚን የሚገኝ ሰበርባራና ተራራማ አካባቢ ነው።

የመከላከያ ምክር ቤቱ የናቅፋው ዕቅድ ስላልተሳካለት የዕዝ ለውጥ እና የሠራዊት ዝውውር ያደርጋል። የውጊያ ቀጠናውን ለማስፋት ሠራዊቱን ከአንድ አቅጣጫ ወደሌላው አዘዋውሮ ጨረሰ። በዚህ መሠረት የውቃው ዕዝ አዛዥ የነበሩት ብ/ጀ (ሚ/ጀ) አበራ አበበ ወደ ወታደራዊ ዘመቻና ዕቅድ መምሪያ ተዘዋውረው የዘመቻ ጋላፊ ሆኑ። ኮ/ል (ሚ/ጀ) ሁሴን አህመድ ከውቃው ዕዝ ም/አዛዥነት የውቃው ዕዝ አዛዥ ሆኑ። ኮ/ል ግርማ ተሰማ ደግሞ የዕዙ ም/አዛዥ እንዲሆኑ ተወስኖ ቦታ ቦታቸውን ያዙ።

ዘመቻው እንደታቀደው ባለመሳካቱ የመከላከያ ምክር ቤቱ ዕዙን ለዘመቻ መምሪያው ም/ሃላፊ አስረክቦ ይዞታቸው የመጣውን የካቢኔ ሚኒስትሮችና የተለያዩ ረዳቶችን በመያዝ ጠቅልሎ አዲስ አበባ ይገባል።

የመለብሰን ዕቅድ የሚያሳካ አዲስ ዕዝ ተቋቋሟል። በብ/ጀ ረጋሣ ጂማ የሚመራው አዲሱ መንጥር ዕዝ በሌሎች ጦሮች እንዲጠናከር ተደረገ። የቀይ ባህርን ሰፊ ወሰን በሚገባ ይጠብቅ ከነበረው ከውቃው ዕዝ ላይ 15ኛ ክ/ጦር፣ 19ኛ ተራራ ክ/ጦርና 29 ሚካናይዝድ ብርጌድ ተቀንሰው ከአልጌና ግንባር ወደ መለብሰ ተዘዋውረው መንጥር ዕዝን ተቀላቀሉ። ውቃው ዕዝ በቀይ ባህር በመርሳ ተከላይና በመርሳ ጉልበብ አነስተኛ ወደቦች በኩል ይገቡ የነበሩትን የሻዕቢያ መሣሪያና ልዩ ልዩ ድርጅቶች እንዳያልፉ ዘግቶ ይዞ የነበረ ጦር ነው።

መንጥር ዕዝ በመለብሰ ግንባር ያለውን የሻዕቢያ ጦር በማጥቃት በዙ ቁልፍ ወታደራዊ መራቶችን አስለቅቆ ያዘ። ይሁንና ድሉን ለማስፋትና ወደፊት ለመቀጠል በሚዘጋጅበት ጊዜ የሻዕቢያ ጦር ከተለያዩ

የመከላከያ ይዞታዎቹ በመሰባሰብ መልሶ ማጥቃት ሰነዘረ። መንጥር ከያዛቸው ጥቂት ወታደራዊ መሬቶች በመልቀቅ ወደጊላ ለማፈገፈግ ተገደደ። በዚህም መንጥር ከማጥቃት ወደመከላከል ውጊያ ተመለሰ። “ያለትዕዛዝ መረዳዳት” የሚለው አሠራር ባለመለመዱ ብቻ ይህ የማጥቃት ዕቅድ ውጤት አልባ ሆኖ ቀረ።

የቀይ ባህርን ሰፊ ወሰን በሚገባ ይጠብቅ ከነበረው ከውቃው ዕዝ ላይ ጦር ተቀንሶ ለመንጥር ዕዝ መተላለፉን የሚያውቀው ሻዕቢያ እፎይ ብሎ ትኩረቱን በዚህ አካባቢ ላይ አደረገ። ሻዕቢያ በቀይ ባህር በኩል ያስገባቸው የነበረውን ድርጅቶችና የጦር መሣሪያዎች በሚገባ ጥበቃ ተከላክሎ የነበረው የውቃው ዕዝ በመሆኑ ጥርሱን ነክሶ ቆይቶበታል። ሻዕቢያ ሁኔታዎቹን በሰላዮቹ እያስጠና መረጃዎቹን ሲያሰባስብ ቆይቶ አመቺ አጋጣሚዎችን መጠበቅ ጀመረ። በሐምሌ 1975 ዓ.ም ኃይል የመሞከሪያ ውጊያ ያደረገው ሻዕቢያ በውቃው ዕዝ ጥንቃቄ የተሞላበት መከላከል ከሸፈ። ዳግመኛም በቀጣዩ አመት አጋማሽ ላይ ሻዕቢያ ሌላ የማጥቃት ሙከራ አደረገ። ይሄ የሻዕቢያ ማጥቃት በውቃው ዕዝ በጥሩ ሁኔታ መከላከል ከመመለሱም በላይ በመልሶ ማጥቃት ከፍተኛ ጉዳት አደረሰበት። ልዩ ልዩ የጦር መሣሪያዎች፣ ተሽከርካሪዎችና የመሳሰሉ ነገሮች ተማርከው አስደሳች ውጤት ተመዘገበ።

ሻዕቢያ ሽንፈቱ ስለቆረቆረው ያለ የሌለ ኃይሉን አሰባስቦ ዳግመኛ ማጥቃት ሰነዘረ። በሚያዝያ 1976 ዓ.ም የተካሄደው ይሄ ማጥቃት በመለብሶ ግንባር እንደተደረገው ሁሉ በከፍተኛ ዕልህና መሰባሰብ የተከናወነ ነበር። ብዙ ኃይል የተቀነሰበት የውቃው ዕዝ የሻዕቢያን ማጥቃት ለመቋቋም የኃይል ሚዛኑ እጅግ ያጋደለ ሆኖ ተገኘ። በመሆኑም በ2ኛው የአየር ምድብ እየታዘዘ ማጥቃቱን ለመከላከል ሞከረ። አልሆነም። ስለዚህ ውቃው ዕዝ ለበላይ አካል አሳውቆ ይሁን በውጊያው ተገድዶ በማፈገፈግ አፍአበት ካለው ጦር ጋር ተቀላቀለ።

ከዚህ በጊላ የተለመደው ጥፋት አፈላላጊ ኮሚቴ በውቃው ዕዝ ላይ ተላክበት። የውቃው ዕዝ አዛዥ ክ/ል (ሜ/ጄ) ሁሴን አህመድን ከሚያዘው ጦር ለይተው ወደ አዲስ አበባ እንዲመጣ ይደረጋል። ኮሎኔሉ በወታደራዊ ፖሊስ እስር ቤት ውስጥ ገብቶ እንዲታሰር ከተደረገ በጊላ ጥፋት አፈላላጊ ከፍተኛ መኩንኖች ሥራቸውን ይቀጥላሉ። ይሁንና ጥፋት በማፈላለጉ ሒደት በኮሎኔሉ ላይ የተገኘ ስህተት ባለመኖሩ ሪፖርቱ ለርዕሰ ብሔሩ ቀርቦ እንዲለቀቅ ተደርጓል። 6 ወር ያህል

የታሰረው ክ/ል ሁሴን አህመድ ወደ ሥራ መደቡ ተመልሶ እስከ ሜ/ጄኔራል ማዕረግ ደርሷል።

እንደሚታወቀው አንድ ጦር በሚጠቃበት ጊዜ የተለያዩ መረዳዳ መንገዶችን ተጠቅሞ የሚጠቃውን ጦር ከበለጠ ጥፋት የመታደግ ሥራ በእኛ መካከል አይታይም። ለምሳሌ ጠላት ማጥቃት በሚሰነዘርበት ግንባር ላይ ኃይሉን አሰባስቦ ጥቃት እንዳያደርስ በተለያዩ የጦር ግንባሮች ያሉ የወገን ጦር የማስመሰል ማጥቃት በየግንባሩ መክፈት ተገቢ ነበር። ካመቸም የማስመሰል ማጥቃቱን ወደ ደንበኛ ተከታታይ ማጥቃት አሸጋግሮ የጠላትን መረዳዳት ለማስቀረት የሚረዳ የማስተባበር ልምድ የለም። ይሄንን ባለማድረጋችን ብዙ አስጠቅቶናል ለማለት ይቻላል። በወገን በኩል ‘ሳልታዘዝ’ በሚል ፍራቻ የመረዳዳት እንቅስቃሴ ሲደረግ አይታይም። በሻዕቢያ በኩል ግን ፈጣን እንቅስቃሴ በማድረግ ሲረዳዳ ውጤት ሲያገኝ በተደጋጋሚ ታይቷል። ከዚህ የጠላት ጠንካራ ጉን እንኳን ልንማር አልቻልንም።

ከቀይ ባህር ሰፊ ወሰን አፈግፍን አፍአበት ካለው ጦር ጋር የተቀላቀለው የውቃው ዕዝ ላይ ያየሁት አንድ ስህተት ነበር። ይኸውም የዕዙ አዛዥና ም/አዛዥ በጦር ሜዳ ስላለው ሁኔታ በሬዲዮ እየተገናኙ አለመስራታቸው ነው። በዚህም አዛዥ ሲያፈገፍግ ለም/አዛዥ ባለመግለፁ ከፍተኛ ችግር ሊፈጠር ችሏል። የአዛዥን ማፈገፈግ ያለውቀው ም/አዛዥ ጥቂት ጦር ይዞ ለማጥቃት ሙከራ በማድረግ ላይ ነበር። ከወገን ጦር ጋር በልብስ የተመሳሰሉትን የሻዕቢያ ወታደሮች የተመለከተው ም/አዛዥ የወገን ጦር መስለጧት ሊያስተባብር ሊሞክር በተቃዋሚዎቹ እጅ ላይ ወድቆ ለመማረክ በቅቷል። ህጋዊ ባልሆኑ አማፅያን የአንድ ከፍተኛ መኮንን መማረክ ከፍተኛ አደጋ ነበረበት። በጆኔቫ ስምምነትና መመሪያ ስለማይታዘዙ የም/አዛዥ መማረክ አደገኛነት ነበረው። የሚገርመው ግን ም/አዛዥን የማረካቸው አማፅያን ውስጥ ቀደም ሊል በእኛ ሠራዊት ውስጥ ያገለገሉና ሻዕቢያን የተቀላቀሉ የሚያውቋቸው የሻዕቢያ ወታደሮች በመሆናቸው ጉዳት እንዳይደርስባቸው ተከላክለውላቸዋል። በዚህም ም/አዛዥ ለረጅም አመታት በመታሰር ህይወታቸውን አትርፈው ተለቀዋል።

በመከት ዕዝ ውስጥ በም/አዛዥነት ተመድቤ ባገለገልኩበት ጥቂት ጊዜ ውስጥ ከዕዙ አዛዥ ብ/ጄ (ሜ/ጄ) አብዱላሂ ዑመር ጋር በመግባባት ሠርተናል። በሠራዊቱ ውስጥ የቆየሁበትን የረጅም ጊዜ

ልምድ መሠረት በማድረግ አትሜ በፈቀደልኝ መሠረት አዛዦን ረድቻለሁ። በጊላም በ1975 ዓ.ም መገባደጃ ነሐሴ ላይ ወደ ወታደራዊ ኮሚሳሪያት ተዛውራ እንድሰራ ትዕዛዝ ደረሰኝ። በዝውውር ትዕዛዙ መሠረት ለማገልገል ወደ አዲስ አበባ መጣሁ። ይህም ከተዋጊው ጦር የለየኝ ዝውውር ነበር።

ክፍል ሰባት
ኮሚን ዶህና ሁኔ

የወታደራዊ ኮሚሳሪያት

የደርግ መንግስት በታሪክ አጋጣሚ ሥልጣን ላይ ከወጣ በጊላ ብዙ የተለያዩ አዋጆችን በማውጣት ሶሻሊስታዊ ርዕዮተ ዓለም የሚከተል መሆኑን አወጀ። ከነዚህ አዋጆች አንዱ የወታደራዊ ኮሚሳሪያት መቋቋም ነበር። ኮሚሳሪያቱን ጨምሮ የብሔራዊ ውትድርና አዋጅ በ1975 ዓ.ም ወጣ። ከአገር መካከያ መኮንኖችና ባለሌላ ማዕረጎች ተመደቡ። እንዲሁም ከአገር አስተዳደር ሚኒስቴር ሲቪል ሠራተኞች መጡ የኮሚሳሪያቱ ወታደራዊ ሠራተኞች መብት የሚጠበቀው በአገር መካከያ ሚኒስቴር ሲሆን አጠቃላይ የሥራ ክንውኑን የሚቆጣጠረው የአገር አስተዳደር በጊላም የአገር ውስጥ ጉዳይ ሚኒስቴር ነበር።

ወታደራዊ ኮሚሳሪያቱን እንዲያቋቁሙ ከታዘዙት መኮንኖች መካከል እኔ ስለነበርኩበት በነሐሴ ወር መጨረሻ 1975 ዓ.ም ወደ አዲስ አበባ ተዘዋውራ ኮሚሳሪያቱን እንዲመሩ ለተመረጡ ለሚ/ጆ ስዩም መኮንን አመለከትኩ።

ወታደራዊ ኮሚሳሪያቱ ውስጥ እንድንሰራ ለተመደብነው የሥራ ድልድል ወጣልን። ካሉት መኮንኖች ሁሉ በማዕረግ ቀደምትነት ያለኝ እኔ ስለነበርኩ “የዘመቻ የመረጃና የትምህርት መኮንን” ሆኜ ተመደብኩ። ከኢ.ሠ.ፓ. ማዕከላዊ ኮሚቴ አባላት ውስጥም የየክፍሉ ሀገሩን ወታደራዊ ኮሚሳሪያት እንዲመሩ በኃላፊነት ተመድበው ተላኩ። በዋናው ኮሚሳሪያት ጽ/ቤት ውስጥ የተመደብነው በትድሚያ ለጠቅላይ መምሪያውና ለየክ/ሀገሩ ኮሚሳሪያት የሚሆን መመሪያና ደንብ በማውጣት ከፀደቀ በጊላ እንዲላክ ተደረገ። በየክፍሉ ሀገሩም የተሟሉ የኮሚሳሪያት ጽ/ቤቶች ተሠሩ።

የወታደራዊ ኮሚሳሪያት ዋና ተግባር የብሔራዊ ውትድርና አገልግሎት ምልመላን በመላው አገሪቱ ማስፈፀም ነው። በየክፍሉ አገሩ አስተዳዳሪዎች ረዳተኝነት ከ18 - 30 ዓመት ዕድሜ ያላቸውን ወጣቶች መልምሎ ለብሔራዊ ውትድርና ማሰልጠኛ ማስረከብ ኮሚሳሪያቱን

ይመለከተዋል። በየክፍለሀገሩ የአካባቢን ፀጥታ የሚያስከብሩ ሕዝባዊ ሠራዊት መመልመልና ማሰልጠንም የሥራው አንዱ አካል ነው።

የብሔራዊ ውትድርና ምልመላና ሥልጠና የሚካሄደው ከበላይ ስሚመደብ ከታ ነበር። አንዳንድ አካባቢዎች ላይ የምልመላ ከታቸውን ለማሟላት ሲባል የሚፈፀሙ አንዳንድ ችግሮች ነበሩ። ከዕድሜ በታች ወይም በላይ የሆኑ ሰዎችን መመልመል በዋናነት የታየ ችግር ነበር። ጤንነታቸው ያልቀረጸም በግዴለሽነት ተመልሞለዋል። ቤተሰባቸው ሳያውቅ ከገበያ ታፍነው የሚወሰዱም ነበሩ። ዕድሜያቸው የሚፈቅድላቸውና ጤንነት ያላቸው ደግሞ በአንፃር በገንዘብ ኃይል ይቀሩ እንደነበር ብዙ ሐሜት ይሰማ ነበር። አዲስ አበባ ላይ ችግሩ ሲፈጠር በቀጥታ እየመረመርን መፍትሔ ስንሰጥ የየክፍለ ሀገሩን ተመሳሳይ አቤቱታ ለመቀበል አዳጋች ነበር። ምልመላው የሚከናወነው በቀጥታ በኮሚሳሪያቱ ሳይሆን በገጠር በገበሬ ማህበር ጽ/ቤትና በከተማ በቀበሌ ጽ/ቤት ነበር። የክፍለ ሀገሩም ሆነ ዋናው ኮሚሳሪያት ሊያደርግ የሚችለው ቅሬታ ሊደርሰው ማጣራት ብቻ ነው።

ሕዝባዊ ሠራዊትን መመልመል ላይ ብዙ ችግር አላጋጠመም። እዚያው ክፍለ ሀገር ውስጥ ተመልሞለው ስልጥነው አካባቢያቸውን እንዲጠብቁ ይደረጋል። የህዝባዊ ሠራዊት ሥልጠና በየክፍለ ሀገሩ ወታደራዊ ኮሚሳሪያት በተመደቡት ኃላፊዎች የቅርብ ክትትል ስለሚደረግበት በወቅቱ ከነበረው የመደበኛ ሠራዊት የችኮላ ስልጠና የተሻለ ይሆን እንደሆነ እንጂ ያነሰ አልነበረም። በዚህም በየክፍለ ሀገሩ አስተዳዳሪዎችና ከኢ.ሠ.ፓ ተጠሪዎች የምስጋና ደብዳቤ ለክ/ሀገሩ ወታደራዊ ኮሚሳሪያት ይደርሰው ነበር። በግልባጭም ለወታደራዊ ኮሚሳሪያት ጽ/ቤት ይመጣ ነበር።

በተለያዩ ችግሮች ውስጥም ቢሆን ስልጣኞቹ ሥልጠናቸውን አጠናቀው መመረቅ ጀመሩ። የምረቃው በዓል ላይ ከወታደራዊ ኮሚሳሪያት ተወካዮች መገኘት እንዳለባቸው መተዳደሪያ ደንቡ ያዛል። የምረቃው በዓል ላይ የመገኘት ኃላፊነቱ የኔ ስለነበር ጥቂት የሥራ ባልደረቦቹን አስከትሎ እሄድ ነበር። የተሰጠውን ወታደራዊ ትምህርት ለመመልከት እንድንችልና እንድንገመግም በዓሉ ላይ መገኘት ግድ ነበር። በዚህ መሠረት በብሔራዊ ውትድርና ሆነ በሕዝባዊ ሠራዊትነት የሰሰጠኑ ሲመረቁ አገኛለሁ።

አንድ የተለየ ነገር ያጋጠመኝ ኤሊባቡር ውስጥ ሕዝባዊ ሠራዊቶች በተመረቁበት በዓል ላይ በተገኘሁበት ወቅት ነበር። በዓሉ ላይ

ተገኝተን ያሉባቸውን ችግሮች ተረድተን ስንመለስ በደሴና አጋሮ መካከል አንድ አደጋ ይደርስብናል። ሾፌሩ ያለልምዱ እየፈጠነ ሲጓዝ አንድ ትንሽ ልጅ ይገባበትና እሱን ለማዳን ሲሞክር መኪናው ከግንድ ጋር ተጋጭቶ ተመልሶ ወደ መንገዱ በመግባት ከሦስት ጊዜ በላይ ይገለባበጣል። የሚገርመው ደግሞ መኪናውም ሆነ እኛ ያን ያህል አለመገዳታችን ነው። እኔና ሌሎች ሁለት መኮንኖች የመቀጥቀጥና የመፈንከት አደጋ ሲደርስብን አንድ አባልና ሾፌሩ ምንም ሳይሆኑ ድነዋል። በዚያው መኪና ቀስ እያልን ጅማ ደርሰን አደርን። በማግስቱም እኔና ሁለት መኮንኖች መንቀሳቀስ ስላልቻልን ሄሊኮፕተር ተልኮልን ሆስፒታል ለአስር ቀን ያህል ተኛን። ከአደጋው አደገኝነት የተነሳ ከዚህ የከፋ ጉዳት ሊያገኘንና ልንሞትም እንችል ነበር። ልጁ ግን ዳነ።

የወተድርና ህይወት ማጠቃለያ

የየክፍለ ሀገሩ ኮሚሳሪዎች ጽ/ቤቶች ከዋናው ሥራቸው በተጨማሪ የሚያከናውኑት አንድ ተግባር ነበራቸው። ይኸውም ከፍተኛ ትምህርት ለመቅሰም ከኢትዮጵያ ለሚወጡ ወጣት ተማሪዎች መመሪያውን ስለማሟላታቸው ማረጋገጫ መስጠት ነው። የትምህርት ሚኒስቴር እኩል ለሆነው ለሃዋር ኮሚሽን (Higher Commission) በተዘጋጀ ፎርም ላይ እየሞሉ ማረጋገጫውን ይልኩ ነበር።

ማረጋገጫው ማንኛውም ከ18 - 30 ዕድሜ ያለው ወጣት አገሩን ስብሔራዊ ወትድርና ለማገልገል መመዝገቡን የሚጠቅስ ነበር። እነዚህ ወጣቶች ከ14 ዓመታቸው ጀምረው ለብሔራዊ ወትድርናው እንዲመዘገቡ ታዘዘው ስለነበር ያልተመዘገቡት ማረጋገጫውን እያገኙም ነበር። የተመዘገቡት ግን የትምህርት ዕድሉን አግኝተው ወደውጭ እንዲሄዱ ይፈቀድላቸዋል። በዚህ መሠረት ከየቀበሌና በየክፍለ ሀገሩ ኮሚሳሪዎች የወጣቶቹ መመዝገብ ተረጋግጦና ተፈርሞ ለዋናው ኮሚሳሪዎች ይላካል። ዋናው ኮሚሳሪዎችም የመጣለትን መረጃ አጣርቶና አረጋግጦ በመፈረም ለሀዋር ኮሚሽን ይልካል። በቀበሌውና በየክፍለ ሀገሩ ኮሚሳሪዎች ላይ ቅሬታ ካሉ ይግባኙን የኮሚሳሪዎቹ ዋና አዛዥ አይተው ውሳኔ ይሰጣሉ።

ከቀበሌና ከክፍለ ሀገሩ ኮሚሳሪዎች ተፈርመው የሚመጡትን ማረጋገጫዎች እየፈረምኩ ለሀዋር ኮሚሽን እንድልክ በኮሚሳሪዎቹ ዋና አዛዥ በሜ/ጀ ሥዩም መኮንን ተወካዩ ነበር። ውክላዩ ከሌሎች ቀደምት መኮንን መሆኔን ከግምት የከተተ ነበር።

በ1980 ዓ.ም መጨረሻ ላይ አንድ የማላውቀው ሁኔታ ይፈጠራል። በብ/ጀ ታደሠ በየን ምትክ ለእኔ ተደርቦ ለመስራት የመጣው የወታደራዊ መረጃ ኃላፊ መኮንን ኮ/ል ብርሃን አለሙ ቢሮዬ ድረስ ይመጣል። ይሄ መኮንን “በስምንት ሰዓት ላይ ወንጀለኛ ምርመራ ትፈልጋለህ” ይሰኛል።

“ለምን?” አልኩት

“አላውቅም” አለኝ

“መልዕክቱን እየነገርክኝ እንዴት አታውቅም?”

“አላውቅም” አለኝ ለሁንም መልሱ። በእርግጥ ተንኮለኞቹ ራሳቸው እንዳይነግሩኝ ፈርተው ነው እሱ እንዲነግረኝ ያደረጉት።

ነገሩ ከበድ ያለ እንደሆነ ለመገመት አልተቸገርኩም። አስተዳደሩ ነገሩን የሚያውቅ በመሆኑ የጽ/ቤቱን ኃላፊ አስጠርቶ የእኔን ቲተር ይዞ እንዲሄድ ይነግረዋል። እኔ በተባለው ሰዓት ደርሼ ሳመለክት መቶ አለቃውም አብሮኝ ነበር። እንዲያቺበኝ የተላከ መስሎኝ የነበረ ቢሆንም ቲተሩን ተጠይቆ ሲያሳይ ነገሩ ገባኝ።

በደርግ ዘመን ወንጀለኛ መምሪያ ድረስ መጠራት ቀላል ጉዳይ አልነበረም። አስፈሪና አስደንጋጭ ነው። አጣሪዎቹ መጥተው ጥፋቱን እስካውቅ ድረስ ጭንቀት ለቀቀብኝ። በስተመጨረሻ በወንጀል መፈለግ የሞት ሞት እንደሆነ ስለማውቅ ረጅም ዘመን ባገለገልኩበት ቦታ እንደ ጓደኞቼ በተለዋሁ የሚል ምኞት መጣብኝ።

አጣሪዎቹ አንድ ወረቀት ይዘው መጡ። ወረቀቱን አውቀዋለሁ። ለሀዋር ኮሚሽን የምንልከው ፎርም ነበር። ወደኔ ጠጋ አድርገው እያሳዩኝ

“ይሄንን ፈርማ ያውቁታል? ሲሉ ጠየቁኝ።

ተቀብዬ ልመለከት ስል “ወረቀቱን አይንኩ፤ እንዲሁ እዩት” አሉኝ አጣርቼ ከተመለከትኩት በኋላ።

“ፈርማው በትክክል የእኔን ይመስላል። ቲተሩ ግን የእኔ አይደለም” አልኳቸው።

“የተፈረመለትን ልጅ ያውቁታል? ወይም እሱ ያውቁታል?”

“እንዳውም እንተዋወቅም” አልኩት። የሱም መልስ ነበር።

“አሻራ ይስጡ” አሉኝ። ወረቀቱን እንዳልነካ ያደረጉት በአሻራ ምርመራው ሊያጣሩ እንደሆነ ገባኝ። አሻራዬን ሰጠሁ። ገፁህ ወረቀትና እስክሪፕቶ ሰጥተው በዛ ያለ ቦታ ላይ እንድፈርም አደረጉኝ። ፈረምኩ።

ይህ ከሆነ ከሦስት ቀን በኋላ ከምርመራ መምሪያው ተደወለልኝ። ስህተት ካልተፈጠረ በስተቀር ገፁህ ልሆን እንደምችል አውቅ የነበረ ቢሆንም ሥጋቱ አልተወኝም። ስልኩን አንስቼ “ሀሉ” አልኩ።

“ሀሉ! ከወንጀል መምሪያ ነው የምንደውለው። ጉዳዩን አጣርተናል። ፊርማው እስመስለው በሚፈርሙ የተፈረመ ስለሆነ አይሰጉ። ነፃ ነዎት” አሉኝ።

ደስ አለኝ። ለእኔ ሳይነግሩና በቅድሚያ ሳይጠይቁኝ ጉዳዩን ወደ ወንጀልኛ ምርመራ የላኩ ከፍተኛ መኮንኖች ለእኔ የተመኙትን ለራሳቸው አላጡትም። በሚያሳፍር ሁኔታ ማዕረጋቸው ተገፍፎ ከሠራዊቱ እንዲሰናበቱ የሚያደርጋቸውን ከፍተኛ ወንጀል ሰርተው ተገኙ። ወንጀላቸውና የሚያስቀጣቸው ተነግሯቸው በይቅርታ ያለ ጊዜአቸው በጡረታ እንዲሰናበቱ ተደረገ። ውሳኔው የወቅቱ የአገር ጉዳይ ሚኒስቴር ነበር። ሁሉም በህይወት የሌሉ ሊሆን ለቤተሰቦቻቸው ስል ስማቸውን ከመግለፅ ተቆጥቤአለሁ።

የሰሜን ግንባር ስጦታዊ የሽንፈት መንስኤዎች

የኢርትራ ተቃዋሚዎች ኢርትራ ውስጥ ያለውን የመንግሥት ኃይል ሊቋቋሙት አልቻሉም። እስመራን ተቆጣጥረው መንግሥትነታቸውን በማወጅ የዓለም መንግሥታትን ትኩረት ለማግኘት የጣሩበት ውጊያም ከሸፍባቸዋል። ስለዚህ የትግል ስልታቸውን በመቀየር የመጀመሪያ ትኩረታቸውን ትግራይ ላይ አደረጉ። ከሕውሀት ጋር ሆነው በመጀመሪያ በተበታተነ መልኩ ትግራይ ላይ ያለውን አነስተኛ ጦር ከደመሰሱ በኋላ ፊታቸውን በማዞር በሁለት አቅጣጫ ኢርትራን አጥቅቶ ለመያዝ የሚያስችል ሐሳብ ነደፉ። በሐሳባቸውም ላይ የሀ.ው.ህ.ት ተወካዮች ጋር ንግግር በማድረግ ስምምነት ላይ ደረሱ።

የሚገርመው ይሄ የኢርትራ አማፅያን ዕቅድ ቀደም ሲል ከኛ ወገን በሦስተኛው አብዮታዊ ሠራዊት አዛዥ ሚ/ጀ ሙላቱ ነጋሽ ተነድፎ የነበረ መሆኑ ነው። አዛዥ ከኢርትራ የተወሰኑ ኃይሎች ወደ ትግራይ ተዘዋውረው በተቀናጀ ሁኔታ ክፍለ ሀገሪቱን ከሀ.ው.ህ.ት ነፃ ካወጣን በኋላ በተባበረ ክንድ ኢርትራን የማፅዳት ዘመቻ እናካሂድ የሚል ዕቅድ ነድፈው ነበር። በዚህ እቅዳቸው ላይ ከሁለተኛው አብዮታዊ ሠራዊት አዛዥ ከሚ/ጀ ደምሴ ቡልቶ ጋር በመነጋገር ከተስማሙ በኋላ ለበላይ አካል ያሳውቃሉ። ባልታወቀ ምክንያት ግን በመንግሥት በኩል ተቀባይነት አጣ። በዚህም ተግባራዊ ሳይሆን ቀረ።

እንግዲህ ይሄ ተቀባይነት ያጣ ዕቅድ የኢርትራ ተቃዋሚዎች እጅ ውስጥ ስተት ብሎ ገብቶ በገዛ ዳላችን የመደብደብ ያህል ተግባራዊ ሊደረግ ነው። ብዙ ጊዜ በከፍተኛ ደረጃ የሚታቀዱ ምስጢሮች በእንዴት ያለ ቀዳዳ እንደሾሉሉ ሳይታወቅ ተቃዋሚዎች እጅ ገብተው ይገኛሉ። ለዚህ የስላላ ሥራና ደባ መከላከልን የሚጠረጠሩ አባላችና አማካሪዎች ነበሩ። እየተጠረጠሩም ለምን ከቦታቸው ላይ እንደማይነሱ አይገባኝም። ምናልባት በጦርነቱ መራዘም ሥልጣን ላይ ለመቆየት ታስቦ ይሆን? የሁልጊዜም ጥያቄዬ ነው።

ተቃዋሚዎቹ በገዛ ዳዕኦች ልብ ልቡን አሳጡን። በስምምነታቸው መሠረት የኢርትራ ተቃዋሚዎች ወደ ትግራይ ተሸጋግረው ከሀውሀት ጋር በመሆን ሦስተኛ አብዮታዊ ሠራዊትን ገጠሙት። ሊረዳዳ በማይችሉበት ሁኔታ ተበታትኖ የሰፈረው ሦስተኛ አብዮታዊ ሠራዊት ከፍተኛ ጉዳት ደረሰበት። በቀላሉ ልንተካቸው የማንችላቸውን ጀኔራል መኮንኖች፣ ከፍተኛ መኮንኖች፣ መስመራዊ መኮንኖችና ልምድ ያላቸውን የሠራዊቱን አባላት አጣን።

ይሄ ጉዳት ከመድረሱ በፊት የተለያዩ ወታደራዊ መፍትሄዎችን መተግበር ይቻላል ነበር። አንዱ የሰሜን ዕዝ 2ኛው አብዮታዊ ሠራዊት አስኪደርሰላት አስመራንና አንዳንድ የኢርትራ ቁልፍ ከተሞች ላይ ተከማቸው እንደተከላከለው ሁሉ ሦስተኛው አብዮታዊ ሠራዊትም ጦሩን አሰባሰቦ በጥቂት ከተሞች ላይ ቢያሰፍርና ቢከላከል በዚያ መንገድ ጊዜ መግዛት ይቻላል ነበር። ምክንያቱም ትግራይ ያለውን ጦር ሳይደምስሱ ወደሌላ ክ/ሀገር አይንቀሳቀሱም ነበር። ሌላው መንግሥት ከኢርትራና ጫና ከሌለባቸው ቦታዎች እንዲሁም ጦር በመቅጠር ወደ ትግራይ ጦር አንቀሳቅሶ የውጊያውን የጋይል ሚዛን መቀየር ይቻላል ነበር። ከእነዚህ ከሁለቱ አንዱን እንደ መተግበር መንግሥት የወሰደው እርምጃ ለአጠቃላይ አገሪቱ ውድቀት ምክንያት ሆነ። ማዕከላዊ መንግሥት "ትግራይን ትተንላችሁ ወጥተናል። የምትሆኑትን እናያለን" አለ። ጦሩ ትግራይን ለቆ እንዲወጣም አዘዘ።

በዚህ የመንግሥት ውሳኔ ብዙ ምክንያቶችን መደርደር ይቻላል። ዋነኛው ግን የተለያዩ በሳል መኮንኖችን ከምክር ማግለል ነው። "አድሃሪ" እና ሌላም ተቀጥላ በመስጠት ልምድ ያላቸውን ጀኔራሎችና የከፍተኛ መኮንኖችን ሃሳብ ያለመቀበል አዝማሚያ በሠፊው ተስተውሎ ነበር። አንዳንዴም ስህተቱ ላይ በማትኮር የሚቆረቆሩትን ከአገልግሎት ማሰናበትም ነበር። በእኔ አስተያየትና ግምት የመንግሥት ትልቅ ስህተት ይሄ ነው ብዬ አምናለሁ። በትግራይ መለቀቅ ላይ የተወሰደው የስህተት እርምጃ ኢርትራ ያለው ሰራዊት ላይ ከፍተኛ ሥጋት አሳደረ። ሁለተኛው አብዮታዊ ሠራዊት ፊት ለፊት ከሚጋፈጠው ጠላት ይልቅ ከጊላ ያለው ደባ የበለጠ ሥጋት እንዲያድርበት አደረገው።

የሦስተኛ አብዮታዊ ሠራዊት አዛዥ ሚ/ጀ ሙላቱ ነጋሽ ሰግተውበትና አሳስቧቸው የነበረው ሁኔታ ሰሚ በማጣታቸው ብዙ ጊዜ ሳይወስድ እውን ሆነ። እንዲያውም ከወቅቱ አስተዳደሪ የደርግ አባል ጋር ባለ መስማማታቸው እንዲታሰሩ ተደረጉ። የትግራይ መለቀቅ ዳፋ ለራሱ ለመንግሥት፣ ኢርትራ ላለው ሠራዊትና ነዋሪ ደረሰው። ድርጅትና ቀለብ

የሚመለከቡት የትግራይ መንገድ በመዘጋቱ ብቸኛው አቅርቦት በአየር ብቻ እንዲሆን ግድ አለ። አዳጋችነቱን መገመት አያቅትም። ለመብራት፣ ለተሽከርካሪ፣ ለታንክ... ነዳጅ የሚቀርበው በአውሮፕላን ነው። በዚህ ላይ ለሠራዊቱም ሆነ ለነዋሪው ቀለብ የሚቀርበው እንዲሁ በአየር ብቻ ሆነ። ድርጊቱ በአገሪቱ ኢኮኖሚም ላይ ያለውን ጫና ማንም ሰው ሊረዳው ይችላል።

በዚህ ትግራይን የመልቀቅ ስህተት ሳቢያ ሠራዊቱ ሞራሉ ተነክቷል። የውጊያ መንፈሱ ተንኮታኩቶ ጠንካራና እልህ አስጨራሽ ውጊያ ሳያደርግ ማፈገፈግ ዋነኛ ልምዱ ሆነ። ይሄ ልምዱ አዲስ አበባን ያለውጊያ እስካስረከበበት ድረስ ቀጥሏል።

ከትግራይ መለቀቅ ጋር በተያያዘ ብዙ ስህተቶች ተከስተዋል። እነዚህ ስህተቶች በአጠቃላይ ለጦሩ ሽንፈትና ውድቀት ምክንያት ሆኗል ማለት ይቻላል። ነገሮች እየተባባሱ ሲሄዱ የተወሰዱ መፍትሔዎች ሌላ ወጥመድ እየሆኑ በጦርነቱ ላይ አሉታዊ ጉን አሳርፈዋል። ለምሳሌ ጦርነቱ በተፋፋመበት ወቅት የግዳጅ ወታደራዊ ምልመላ ተግባር ላይ እንዲውል ተደርጓል። ህዝቡ ያለፈቃዱ ልጁን ከጉያው እየተነጠቀ ሲወሰድ በእርሮ ከላትሶ ጋር ይሸኛል። ልጆቹ ሰልጠነው በየግንባሩ ከተመደቡ በጊላ ተኩስ በተከፈተ ቁጥር የወላጆቹን ላትሶ ያየው ወጣት ከተቀበለውና ከቆመለት አላማ ይልቅ ለወላጆቹ በደህና መመለስን ያስበልጣል። ከቻለ ተሸሽጎ መትረፍ ካልሆነም በቀላሉ እጁን ሰጥቶ ህይወቱን ማቆየት ምርጫው ይሆናል። ሌላው ተማርከው ለረጅም ጊዜ በእስር ከቆዩና በተቃዋሚዎች ቅስቀሳ ተደርጎላቸው ከተለቀቁ በጊላ ወደ ጦሩ በመመለሳቸው እንደገና እጃቸውን ያለውጊያ ለተቃዋሚው ሰጥተዋል። በዚህ ክፍተት የሠራዊት እጥረት እየገጠማቸው ብዙ ጀኔራል መኮንኖችና ከፍተኛ መስመራዊ መኮንኖች መስዋዕት ሲሆኑ ሌሎችም መኮንኖች የምርኮ ሰለባ ሆነዋል። ጥቂት ጀኔራሎችና ከፍተኛ መኮንኖችም በምርኮ ላይ እንዳሉ ህይወታቸው ያለፈ አሉ።

በዚህና በሌሎች ምክንያቶች ጦርነቱ የሰሜኑን የአገራችንን አካባቢ በማዳረስ ወደመሐል አገር መትመም ጀመረ። የወገን ጦር በደረሰበት ከበባና የጊላ ማጥቃት ከሰልታዊ ማፈገፈግ ወደ ያልተገደበ ማፈገፈግ ተሸጋገረ። በዚህም የጠላት ከባድ መሣሪያና መትረየስ ሲተኮስ ከማየትና ከመስማት የበለጠ የወገን ጦር የአፀፋ ተኩስ ሲሰጥ አልታየም። ከተቃዋሚዎቹ ቪዲዮ በማየት መረዳት እንደሚቻለው የጠላት ጦር ከመሯሯጥና ከበታ ቦታ ከመንቀሳቀስ ውጭ እንዲሁም በጦር ሜዳ ሬዲዮና ከመነጋገር በስተቀር የድንጋጤ መልክ

አይታይባቸውም ነበር። ይህም ፈጣን ማጥቃታቸውን ልምምድ የሚያደርጉ አስመስሉት ነበር።

በመጨረሻ ነገሮች ሁሉ እንዳይቃኑ ሆነው ማዘመም መጀመራቸው በገሃድ ታየ። ከብቸኛ አውራጃ ጥሩ መረጃ ባለመገኘቱ ሕዝቡም በቂ መሳሪያ የያዘ ባለመሆኑ ወይም እንዲታጠቅ ባለመደረጉና በአካባቢውም በቂ ጦር ባለመስፈሩ ወያኔ ከዓለም ከተማ አባይን በማቋረጥ የአባይን ድልድይ ተቆጣጥሮ ወደ ብቸኛ በመግባት፣ በደጀን በኩል ዓለም ከተማና ባህር ዳር እግደት የነበረውን ጦር ለመቋረጥ የሞከረው የተቃዋሚ ኃይል ድርጊቱ ስለታወቀበት ባህርዳር የነበረው ጦር የራሱን እርምጃ ወሰደ። ከኋላው ሊጠቃ መሆኑን በማረጋገጡ ከባህርዳር በቡራ ነቀምት መንገድ ወደ ወለጋ አፈገፈገ። አሁንም የተቃዋሚው ኃይል ሌላ አማራጭን መጠቀም ጀመረ። አስቸጋሪውን የአባይ ወንዝ በፊንጫ በኩል አቋርጦ ከሆሮ ጉድሩ አውራጃ ወደ አምቦ የሚወስደውን መንገድ ለመዝጋት ተንቀሳቀሰ። የወገን ጦር ይሄንን ተረድቶ ፈጣን ማፈግፈግ በማድረግ አምቦ ገብቶ ከተቃዋሚዎች ጋር ከባድ ውጊያ አደረገ። አሁንም ጦሩ ስላልተሳካለት ከባድ መሳሪያዎችን በየመንገዱ እየተወ ወደ አዲስ አበባና ወደ ሌሎች ከተሞች ገባ። እጁ ላይ የነበሩትን ቀላል መሣሪያዎችም በሰላም አስረከበ።

እዚህ ላይ አንዳንድ ተስፋ ሰጪ ሁኔታዎች መልክ እያጡ ወደ ተበላሽ አዝማሚያ ተለውጠዋል። ለምሳሌ ጎንደር ክፍለ ሃገር ውስጥ የነበረው ኢህአፓ ወደ ሌላ ጥሩና ትክክል የሀብረ-ብሔር ፓርቲ ተለውጦ ነበር። ይሄ “የኢትዮጵያ ህዝቦች ዴሞክራሲያዊ ንቅናቄ” (ኢ.ሕ.ዴ.ን) ፓርቲ እንደገና ወደ ጎሣ ፓርቲ ተለውጦ “ብ.አ.ዲ.ን” (ብሔረ አማራ ዴሞክራሲያዊ ንቅናቄ) ተባለ። እዚህ ፓርቲ ውስጥ በምርኮ የተቀላቀሉ ዴሞክራሲያዊ ንቅናቄ) ተባለ። እዚህ ፓርቲ ውስጥ በምርኮ የተቀላቀሉ የቀድሞ ጦር አባሎች በአንድ ወቅት ጠቅላይ ሚኒስትር ከነበሩት ከአቶ ታምራት ላይኔ ጋር ሆነው ቀላል ተልዕኮ ተቀብለው ወደ መሐል አገር ገሠገሡ። ሕ.ወ.ሐ.ት እና ሻዕቢያ ከባድ ውጊያ ሊገጥማቸው በሚችልበት አቅጣጫ ሲንቀሳቀሱ ለብሕዴን አባላት ግን ብዙ ታንክና ከባድ መሣሪያ ባለመያዛቸው ተቃውሞ ሲገጥማቸው እንኳ ድልን ሊጎናፀፉ በሚችሉበት አቅጣጫ ላኳቸው።

ተጨማሪ የሽንፈት ምክንያቶች

በከፍተኛ ደረጃ የሚታቀዱ ውጥኖች ተግባር ላይ ከመዋላቸው አስቀድሞ ለተቃዋሚዎች መድረሳቸውና የሚስጥር ሰነዶች መባከናቸው አንዱና ዋነኛ የሽንፈት ምክንያት መሆኑን ጠቅሰናል። ከዚህ በተጨማሪ ነባር ጄኔራሎችና ልምድ ያላቸው መኮንኖች “አድሃሪ” በሚል መገለላቸውና ምክራቸው አስመደመጡ ሌላው የሽንፈት ምክንያት ነበር። ሌሎችም አሉ።

ለምሳሌ ሥልጣን ለማራዘም ሲባል የሦስትዮሽ ዕዝ እንዲቋቋም መደረጉ። ቀደም ሲል በጦሩ አዛዥ ብቻ ይከናወን የነበረው ሥራ የጦሩ የፖለቲካ ኃላፊና፣ የወታደራዊ ደህንነት ታክለውበት የሦስትዮሽ ዕዝ ተግባራዊ ሆነ። የፖለቲካውና የደህንነቱ ኃላፊዎች አንደበተ ርቱዕ ሊሆኑ ይችላሉ። በአንፃሩ ደግሞ በወታደራዊ አመራር ላይ ያላቸው ልምድና ዕውቀት አናሳ ነው። ይሁንና እነዚህ መኮንኖች ወይም ባለሌላ ማዕረጎች ለረጅም ጊዜ በሠራዊቱ ውስጥ ያገለገለውና የበሰለ ልምድ ያለው አዛዥ መኮንን የወሰነውን ከበላይ ባለሥልጣኖች በተሰጣቸው የቀጥታ ግንኙነት በመጠቀም ያሸሩታል። በዚህም አዛዦች በሙሉ ልብ እንዳይሰሩ ከመደረጉም በላይ ፈሪዎች እንዲሆኑ ምክንያት ሆኗል። የሦስትዮሽ ዕዝ አሰራር የሶሻሊዝም ርዕዮተ አለም አሠራር ቢሆንም ከኢትዮጵያ ውጭ በየትም አገር የደህንነትና የፖለቲካው ኃላፊዎች የአዛዥን ውሳኔ የሚሸሩ አልነበሩም። በኛ አገር የአዛዥ ረዳት መሆን ሲገባቸው የሥልጣን ተጋራዎችና ተጋሪዎች ሆኑ።

የሚገርመው ግን በደህንነትና በፖለቲካ ኃላፊዎቹ ተፅዕኖ የአዛዥ ውሳኔ ቢቀየርም ማጥቃት ወይም መከላከል ሳይላካ ቢቀር ርምጃ የሚወሰደው አዛዥ ላይ ብቻ ይሆናል። በአንዳህ ያለ ያልተገባ ሁኔታ ብዙ ልናጣቸው የማይገቡንን ጀግና ከፍተኛ አዛዦች አጥተናል። አንዳንዶቹም ርምጃው የሚያስከትለውን የቤተሰብ መመስቃቀል ለማምለጥ ሲሉ በራሳቸው ላይ የቴዎድሮስን ፈለግ የተከተለ ውሳኔ ሰጥተዋል። ማዕረጋቸው ተገፎ፣ በወንጀለኝነት የሚከናወነው የጥፋተኝነት እርምጃ ቤተሰባቸውን ከጡረታ አበል ክፍያ ስለሚያግድ ነው እርምጃውን በራሳቸው ላይ ለመውሰድ የሚገደዱት።

አዛዦች እርምጃ ያሟወሰደባቸው ውሳኔያቸውን በሚያስቀይሩባቸው የፖለቲካና የደህንነት ጋላፊዎች ሳቢያ ብቻ አይደለም። ከ1970ዎቹ ወዲህ ለዕጩ መኮንኖች የሚለጠው መሠረታዊ የሆነው የመሪዎች ትምህርት ብቁ የሚያደርጋቸው አልነበረምና ሥራ ላይ ሲመደቡ ብቁ ሆነው አይገኙም። በዚህም ሠራዊቱ ከሥልጠና ጉድለት የተነሣ ግዳጅ ሳይሳካለት ቀርቶ ቢያፈገፍግ ጥንቃቄ የተሞላበት ማጣራት ሳይደረግ እርምጃው የሚወሰደው በአዛዦች ላይ ይሆናል። ጦሩ በቂ ሥልጠና ካለማግኘት ባሻገር በቂ ልምምድ ሳያካብት ከጭንቀት የተነሳ በተቻለ አኳኒን ወደ ውጊያ ይሰማራል። አሁንም የእንድ ተዋጊ ጦር የፖለቲካ ሠራተኞች ሃላፊነት ማጥቃት ወይም መከላከል ወይም ማፈግፈግ እንዲደረግ ትዕዛዝ በሚሰጥበት ጊዜ ተቃውሞ ወይም ቅሬታ እንዳይፈጠርና ለምን የሚለውንም ጥያቄ እንዳያስከትል፤ ከአዛዦች ጋር በመመካከር ፖለቲካ በማጥቃት፤ በመከላከልና በማፈግፈግ ጊዜ ለምን እንደሚደረግ ትምህርት ስለማይሰጡና ከተማሩት ወይም ካነበቡት ብቻ የማርክስዚዎን ሴኒንዝምን ቲዎሪ ብቻ አውርተው ስለሚሄዱ ለሚደርሰው ውድቀት ተጠያቂው አዛዦች ይሆናል።

ሌላው የሽንፈታችን ዋነኛ ምክንያት ጦሩ ከተወሰነ ዓመት አገልግሎት በኋላ ከቤተሰቡ ጋር ሲገናኝ የሚችልበት አሠራር አለመኖሩ የሚያስከትለው ተስፋ መቁረጥ ነው። ጦሩ ለረጅም ጊዜ እስከ 30 ዓመት ድረስ እንድ ቦታ ሳይቀየር በመቆየቱ ከአካባቢው ተወላጆች ጋር በጋብቻ ይዛመዳል። ይሄም ለጦሩ ምስጢር መባከን ዋነኛ ምክንያት ሆኗል። የጦሩ በእንድ አካባቢ ተወስኖ ለረጅም ጊዜ መቆየቱ ሌላ ተፅዕኖም አለው። ሠራዊቱ ስለቤተሰቡ አውነተኛም ሆነ ያልሆነ ነገር በመለማት መንፈሱ እየተጨነቀ የተሰማራበትን ግዳጅ በእንድ ልብ አያከናውንም።

የሠራዊቱ በእንድ አካባቢ ለረጅም ጊዜ መቆየት ሌላም ተፅዕኖ ነበረው። ጦሩ በግልፅ እንደሚናገረው መሰልቸት ይታይበት ነበር። የየዕለት ቀለቡን፤ ጥይትና ሌሎች መገልገያዎችን የሚይዝበትን ኮሮጃውን (ማሲኖዳውን) “ዘልአለም የማያድግ ልጅ አዝዩ” በሚል በሁኔታዎች መሰላቸቱን ይገልፅ ነበር። በዚህም የውጊያ ፍላጎት እንደሌለው በመግለጽ እርሮ ቢያሰማም የተወሰደ ምንም አይነት የማስተካከያ እርምጃ አለመኖሩ ለአጠቃላይ ሽንፈታችን የራሱ የማይናቅ አስተዋፅኦ አለው።

የሚሊሺያ ሠራዊት አካባቢም የዘመናዊ ውትድርና ዕውቀት ባለመስረፅ አንዳንድ እርምጃዎቹ ለአጠቃላይ ሽንፈቱ የራሱ ምክንያትነት ነበረው። ለምሳሌ በአጭር ጊዜ ስልጠና በየሻለቃው አንዳንድ አዛዦች ብቻ

ይመደብለታል። ያ ብቸኛ አዛዥ ሲቆስል ወይም ሲሞት ምንም እንኳን በማጥቃት ብዙ ቦታዎችን የተቆጣጠረም ቢሆን ውጊያውን ትቶ የአዛዦችን አስከሬን ላለማስማረክ ወደኋላ ይመለሳል። በዚህም የታቀደው ዘመቻ ዳር ከደረሰ በኋላ ወደነበረበት ሁኔታ ይመለሳል።

የአመራር ችሎታም ሆነ የትምህርት ደረጃ የማይፈቀድላቸው ባለሌላ ማዕረጎች በጀብዱ የሚያገኙት ማዕረግ ሌላ እንቅፋት ሆኖ ነበር። በድንገትና በአጋጣሚ በሚፈፀሙ የጀግንነት መያዎች ሆነ በሌሎች ከወታደራዊ መያ ውጭ የሆኑ ምክንያቶችን በጀግንነት ሚዳሊያና በገንዘብ ድጎማ ማለፍ ሲገባ ይህ ባለመደረጉ አመራሩን ምንም በማያውቁ አመራሮች መመላት ተጀመረ። መሸም እንኳን ቢያስፈልግ አመራር ለመስጠት የሚያስችል ትምህርት ጉን ለጉን መስጠት ይገባ ነበር። ይህ አለመደረጉ ለጠላት ክፍተት ፈጥሮ ለአጠቃላይ ሽንፈቱ ምክንያት ሆኗል ማለት ይቻላል።

የበላይ አካል ባወጣው እቅድ መሠረት አለመመራቱ ሌላው ችግር ሆኖ ተስተውሏል። ከውጊያ በፊትም ሆነ ውጊያ ከተጀመረ በኋላ ሲፈፀሙ የሚገባቸው ዕቅዶች በቅደም ተከተላቸው መሠረት ሲፈፀሙ አይታዩም። አንዳንዴም ውጤት እየተገኘ እያለ ውጊያው እንዲቆም የሚደረግበት ጊዜ ነበር።

ቀደም ሲል በግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለሥላሴ ዘመነ መንግስት የኢትዮጵያ ጦር ጣሪያው 40000 ነበር። ይሄ ቁጥር ከአገሪቱ ስፋትና ካሏት ጉረቤት አገሮች ብዛት አንፃር አምንት የሚባል ነበር። ይሁንና ጦሩ በቂ ስልጠና የወሰደ፤ ጥራት ያለው በመሆኑ የውጭም ሆነ የውስጥ ጠላቶችን ተቋቁሞ አገሪቱን ሳያስደፍር ቆይቷል። በአንፃሩ ደግሞ ባለፈው መንግስት የሠራዊቱ ጣሪያ 300000 (ሦስት መቶ ሺህ) የደረሰ ቢሆንም ጥራቱና ብቃቱ የሚያወላዳ አልነበረም። ውጤቱም ደካማ ነበር። በዚህ ላይ ከፍተኛ መሪዎቻችን በቁጥሩ በመመካት በብዛት ተሠልፎ መዋጋት ድል እንደሚያቀዳጅ የሚያምኑ ሆኑ። አነስተኛ በሆነ የተቃዋሚ ኃይል የሚሰነዘር ማጥቃት ወይም መከላከል የሚተኮሰው ጥይት ሁሉ ማረፊያ ስለማያጣ ጉዳቱ ከፍተኛ ይሆን ነበር። በዚህም የጦሩን ሞራልና የውጊያ ብቃት የሚያዳክም ውጤት መስተዋል ከመጀመሩም በላይ ከሱ በበለጠ ኃይል የተጠቃ እየመሰለው የውጊያ መንፈሱ መዳከሙም ለአጠቃላይ ሽንፈት የራሱ አስተዋፅኦ ነበረው። ይህ የአማካሪዎቻችን ስልት ነው።

ከተጠቀሱትና ካልተጠቀሱት ድክመቶች ባሻገር የመሪዎቻችን ዘልአለም ማሸነፍን ብቻ መጠበቅ ሌላው እንቅፋት ሆኗል። ማሸነፍ እንዳለ ሁሉ መሸነፍም እንደሚኖር ባለመረዳት ኩርፌያና እርምጃ መውሰድ ይቀናቸው ነበር። ከማኩረፍ ይልቅ የተሸነፍንበትን ምክንያት በማጥናት ውጤት የሚገኝበትን መንገድ ለማፈላለግ አለመጣራቸው ለአጠቃላይ ሽንፈታችን የራሱ የሆነ ሚና ተጫውቷል።

በአጠቃላይ ሠራዊቱ ሁሉም አገሪቷን፣ አንድ አገር፣ አንድ ህዝብ፣ አንድ ሰንደቅ ዓላማ አድርጎ ለማቆየት በነበረው ግንዛቤና ግዳጅ የተቻለው ሁሉ ተሞክሯል። ሆኖም በሙከራዎቹ ውስጥ በተፈፀሙ ስህተቶች የሥልጣን ሽግግር ለተቃዋሚ ኃይሎች ሊሆን ችሏል። ወታደሩ በተቃዋሚ ኃይሎች ስብከት በመዘናጋቱ፣ መንግሥት በተለያዩ ምክንያት የህዝብ ድጋፍ በማጣቱ ለነበሩት ተቃዋሚ ኃይሎች ስልጣኑን ለማስረከብ ተገድሏል። ያኔ በግልፅ ሳይሆን በስሜትና በስውር ለተቃዋሚው ድጋፍን ይሰጥ የነበረው ህዝብ ሠራዊቱን ከማጥላላት ባሻገር የሥልጣን ለውጡን በሙሉ ልብ ተቀበለው።

በአገልግሎቱ መጨረሻ ላይ ድንጋጤ የፈጠረብኝ ገጠመኝ

ወታደራዊ ኮሚሣርያት በነበርኩበት ወቅት በሊቀመንበር መንግሥቱ ኃ/ማሪያም የሚመራ አንድ ከፍተኛ ወታደራዊ ስብሰባ ተካሂዶ ነበር። ወቅቱም በ1980ዓ.ም መጀመሪያ ላይ ነበር።

ይህ ስብሰባ የአገር መከላከያ ሚኒስትሩ የጦር ኃይሎች ኤታማገር ሹሙንና የፖለቲካ ሠራተኞቻቸውን የዕዝና የግብረ ኃይል አዛዦችን ከፖለቲካና ወታደራዊ ደህንነት አባሎቻቸው ጋር እንዲሁም የአገር ውስጥ ጉዳይ ሚኒስትሩን የገንዘብ ሚኒስትር ተጠሪ ያካተተ ነበር። እኔ ከተዋጊው ጦር ወደ ወታደራዊ ኮሚሣርያት ተቀይሮ ስለነበረ በዚህ ስብሰባ ላይ መገኘት አልነበረብኝም። በየክፍሉ ሀገሩ የሚነሱትን የተለያዩ ችግሮች ለመፍታት ወይም ለመከላከል ሕዝባዊ ሠራዊትን ለማቋቋም የሚቻልበትን መንገድ አለቃዩ ሚ/ጆ ሥዩም መኮንን አጥንቶ እንዲያቀርብ ከሊቀመንበሩ ታዞ ስለነበር እኔን አዞኝ በእኔ ስብሰባነት በቻርት አስደግፈን አጥንተን ካቀረብንለት በኋላ እሱም ሊጨመሩ ይገባቸዋል ያላቸውን ጨምረን አዘጋጅተን ቆየን። አለቃዩ ሚ/ጆ ሥዩም መኮንን ከላይ በተጠቀሰው ስብሰባ ላይ ተገኝቶ እንዲያስረዳ በመጠራቱ እኔም በስብሰባው ላይ ተገኝቼ እንድረዳው ይዞኝ ሄዶ ነበር።

እናም ወደ ስብሰባው አዳራሽ ስንገባ ከእኔ በቀር ሁሉም የኢሠፓ ማዕከላዊ ኮሚቴና የኢሠፓ አባሎች ነበሩ። ሁሉም በኢሠፓ አባልነት ደረጃቸው መሠረት ተቀመጡ። እኔ ግን ተራውም አባል ስላልነበርኩ እንደ መጽሐፍ ቅዱሳችን አባባል ወደኋላ ተቀመጥ እንዳልባል በራሴ ጊዜ ከኋላ መቀመጥን መርጫ ተቀመጥኩ።

ሁላችንም መቀመጫችንን እንደያዘን የፕሮቶኮል ሹሙ መጣና «ጋዶች የዛሬው ስብሰባ መንግስታዊ ስብሰባ እንጂ የፓርቲ ስብሰባ ስለአልሆነ በማዕረግ ቅደም ተከተላችሁ መሠረት ተቀመጡ» ብሎ መልዕክቱን አስተላለፈ። በዚህን ጊዜ እኔ ከብዙዎቹ በማዕረግ ስለምቀድም ወደፊት ተጠግቼ ተቀመጥኩ።

ሁላችንም ቦታ ቦታችንን እንደያዘን ሊቀመንበር መንግሥቱ ኃ/ማርያም መጡ። በመነሳትም ተቀበልናቸው።

ሥፍራቸውንም እንደያዙ «እንደምን አደራችሁ» አሉን፤ ለዚህ መልስ የጋቅቱ መፈክር እናሸንፋለን የሚል ነበርና «እናሸንፋለን» በማለት መልስ ሰጠን። እግዚአብሔር ይመስገንን ረሳን። (የኋላ ኋላ እንዲያ ተሸንፈን ብትንትናችን ሊያወጣው፤ አሁን ደግሞ በየአምልኮት ሥፍራዎች ሁሉ ለዚህ ያበቃንን እግዚአብሔርን እየለመንና እያመሰገንን ነው)።

ከሰላምታው ልውውጥ በኋላ ሊቀመንበር፤ «ጎበዝ ከእንግዲህ ወደድንም ጠላንም የእኛ እግዚአብሔራችን ፓርቲያችን ነው» በማለት የስብሰባውን ውይይት ከፈቱ።

እኔ በዚህን ጊዜ እጅግ በጣም ደነገጥኩ። እግዚአብሔር እዚያው በዚያው መልዕክተኞችን ልክ ብትንትናችንን የሚያወጣው መስሎኝ ነበር። እግዚአብሔር ምንም እንኳን ትዕግስቱ ሰፊ ቢሆንም ዘግይቶም ግና አልቀረልንም። ለኃጥአን የወረደ ለጻድቃንም ይተርፋል እንዲሉ፤ ጦሱ ለሚያምኑበትም ተርፏል።

ለማንኛውም ውይይቱ በሦስት ጀነራል መኮንኖች ሃሳብ በማቅረብና ውሳኔን በሚጠይቅ ጥያቄዎች ተጀመረ።

የመጀመሪያው ጠያቂ ሚ/ጆ ኃይሉ ገ/ሚካኤል የኢሠፓ ማዕከላዊ ኮሚቴና የምድር ጦር ዋና አዛዥ ነበሩ። ጥያቄያቸውም ተገቢና በጣም አስፈላጊ አስተዳደራዊ ጥያቄ ነበር። ይኸውም «የገንዘብ ሚኒስትር በየወሩ በዛ ያሉ ወታደሮች እየሞተባችሁ ስለሆነ በማለት ከእኛ መረጃ

ሳያገኝ የተወሰነ ፐርሰንት ስንደታችን ላይ እየቆረጠብን ስለሆነ በየግንባሩ የጦሩን ጥያቄና ፍላጎት ለማሟላት አልቻልንም። ከዚህም የተነሳ የጦሩ የውጊያ መንፈስና ብቃት ሊቀንስ ይችላል። በማለት የሥጋት ጥያቄና ሌሎችም ጠቃሚ ወታደራዊ ጥያቄዎች ሲያቀርቡ፤ ሊቀመንበሩ አንቱ ይሏቸው የነበሩትን ሜጄ ጋይሉ ገ/ሚካኤልን «ጄ/ጋይሉ ስብሰባ የጠራነው እንደዚህ ያለውን ጥያቄ እንድታቀርብልን አይደለም» አሉና ለጥያቄው መልስ ሳይሰጡ እንዲቀመጡ አደረጋቸው።

ሁለተኛው ጠያቂ የአንድ ግ/ጋይል ወይም የኮር አዛዥ የሆኑ ብ/ጄ አስፋ ሞሲሳ ነበሩ። ጥያቄያቸው «ጦሩ ለአዛዦች ሰላምታ መስጠት አቁሟል፤ መለዩውንም ከጀርባው ሱሪው ውስጥ ሽጉጥ ነው የሚሄደው» በማለት የሥነሥርዓት መበላሸትን ጠቁመውና መታረም ያለበት መሆኑን ሃሳብና ጥያቄ አቅርበው ተቀመጡ።

ሊቀመንበሩ «ጥያቄው ትክክል ነው። ሥነሥርዓት መከበርና ድርጊቱም መታረም አለበት» ሲሉ ሃሳቡን በማድነቅ መልስ ሰጡ።

ሊቀመንበሩ ቀደም ሲል በስልጣን ላይ ለመቆየት ሲሉ ያበላሹት ብዙ ነገር እንዳለ መቼም ልባቸው አያጣውም። በእሳቸውና በአማካሪዎቻቸው ትዕዛዝ፤ ልምድና ችሎታ ካላቸው ከፍተኛ መኮንኖች እኩል ልምድና ችሎታ የሌላቸውን ባለሌላ ማዕረጎችንና መስመራዊ መኮንኖች አዛዥ ናዛዥ ሆነው ነበር። በፖለቲካና በደህንነት አባልነት የእኩል ስልጣንን ሰጥቶ አብሮ በመመደብ አዛዥ የወሰነውን በተሰጣቸው የቀጥታ ግንኙነት እንዲሻር ሲያደርጉ በዝምታ እየታለፈ መሆኑን ሊቀመንበሩ እያወቁ በዚህም ምክንያት ሥነሥርዓት እንደተበላሸ ረስተው ጥያቄውን አድንቀው መቀበላቸው አስገራሚ ነበር።

ሦስተኛ ጠያቂና ሃሳብ አቅራቢ ሜጄ ፋንታ በላይ የአሠፓ ማዕከላዊ ኮሚቴ አባልና የወቅቱ የአየር ጋይል አዛዥ በኋላም የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነበሩ። እሳቸውም የሁለተኛውን ጥያቄ አቅራቢ ሃሳብ በመቃወም «ከፍተኛ መኮንኖች በሰከነ መንፈስ ሥራቸውን ከመሥራት ይልቅ በሁኔታዎች አለመስተካከል በስጋት የተነሳ መስራት አልቻሉም። ለዚህም ከፍተኛውና ዋናው ምክንያት በችሎታና በልምድ የዳበሩት አዛዦች የሚወስኑት ውሳኔ በተመደቡላቸው ካድሬዎችና የደህንነት አባሎች ከአለቆቻቸው ጋር ባላቸው ቀጥታ ግንኙነት እየተሻራባቸው በመሆኑ ነው። አዛዦች በሥነሥርዓት ጉድለት የቀጡት በተመደቡላቸው ካድሬዎችና በደህንነት አባሎች ከበላዮቻቸው ጋር ባላቸው ቀጥታ ግንኙነት ከተሻረባቸው ለሥነሥርዓት መከበር ጉድለት

ምን ዓይነት ተፃምር መጠበቅ አለብን? ብለው ከተናገሩ በኋላ ሌሎችንም ጠቃሚ ወታደራዊ ጉዳዮችን ጠቆሙ። በተጨማሪም «ከፍተኛ መኮንኖች የሚሰጡት ጠቃሚ ሃሳብ 'ምክር' ለሥነሥርዓት መከበርና ለሚሰጡት ውሳኔ መጥፎ ትርጉም የሚሰጠው ከሆነና ካልተፈለጉም ለምን ለችግር ይዳረጋሉ? መብታቸው እየተጠበቀ በጡረታ ቢገለሉ የተሻለ ይመስለኛል» በማለት «አመሰግናለሁ» ብለው በመቋጨት ተቀመጡ።

ሜጄ ፋንታ በላይ በሚናገሩበት እና ሃሳቡና ጥያቄው በሚቀርብበት ጊዜ ሊቀመንበሩ መንግስቱ ጋ/ማርያም እውነትን ለመስማት ባለመፈለግ ፊታቸውን በማኮሳተር በተሽከርካሪ ወንበራቸው ሰውነታቸውን ወደተለያዩ አቅጣጫዎች እያንቀሳቀሱ ለመስማት ያለመፈለጋቸውን ያሳዩ ነበር።

በዚያን ቀን ብዙ ጠቃሚ ወይይቶች ተደርገው እንደነበር አስታውሳለሁ። ምን ያደርጋል ሊቀመንበሩ ከአለቆቻችን የማሸነፍን ነገር እንጂ የመሸነፍን ወሬ መስማት አይፈልጉም። ሁልጊዜ ማሸነፍ ቢቻል ኖሮ ጥሩ ነበር። ሆኖም ማሸነፍ እንዳለ ሁሉ መሸነፍንም እንደሚያጋጥም አውቆ በጥንቃቄ አጥንቶና አቅዶ ለድል የሚያበቃውን መንገድ ማመቻቸት ነው። በሠራዊቱ ውስጥ በረዥም ጊዜ ቆይታዬ በተለይም ከ1966 በኋላ በዘመቻና ዕቅድ መምሪያ ውስጥ ልምድ በሌላቸው እንጂ ባላቸው ታቅዶ ሲሠራ አላየሁም። የዕዝ አዛዦችን ሃሳብ ባለመቀበል ምክንያት ሽንፈታችንን የተፋጠነ አድርጎት ነበር። ውጊያ እንደ ጅዝ ወይም ዳማ ጨዋታ ነው፤ አንዱ የተቃራኒውን ሃሳብ ሳያውቅ አሸነፍኩ ብሎ ሌላው የተለየ መንገድ ወይም ዘዴ አስበና አዘጋጅቶ ከሆነ ሊያሸንፍ ይችላል።

ስልጣን ላይ የሚወጡ መሪዎች ሁሉ 'ፕሮፌሰር'፤ 'መሐንዲስ'፤ 'የሕክምና ባለሙያ'፤ 'ኢኮኖሚስት' በግብርናውም በወታደራዊ አመራሩም ከሁሉም የላቀ ችሎታ ያላቸው ይመስላቸዋል። በዚህም ምክንያት በከፍተኛ አመራር ላይ ያሉ መኮንኖችን ድክመት ለማሳየት ይመስለኛል ሊቀመንበሩ መንግስቱ ጋ/ማርያም እንደ 1969 ዓ.ምቱ የኦጋዴን ድል በቀይ ኮከብም ዘመቻ በእሳቸው አመራር ድልን በመቀናጀት ዝናን ለመጎናጸፍ ሲሉ በልምድ ያልዳበረውን በስም ግን ትልቅ የሆነውን ጦርና ከምንጊዜም የበለጠ በጣም የተሟላ ድርጅት ይዘው መጥተው አስመራና ምጽዋ ላይ ባደረጉት ዛቻ እና ስድብ የተሞላበት ንግግር ለተቃዋሚዎች የመልሶ ቅስቀሳ ስለረዳቸው እስከመጨረሻው አልህ አስጨራሽ ውጊያ በማድረጋቸው እንደታሰበው ድልን መቀናጀት አልቻሉም። እንደ

ምኞታቸው ባለመሳካቱም የሸንፈትን ጽዋ ቀምሰው ኃላፊነቱን ለአገር መከላከያ ሚኒስትሩና ለጦር ኃይሎች ኤታማዢ ሹም ሰጥተው ድምጻቸውን በማጥፋት ይዘዋቸው የመጡትን ሚኒስትሮችና ከፍተኛ ባለስልጣኖች ይዘው ወደ መናገሻ ከተማቸው ተመልሰዋል።

በዘመቻና ዕቅድ መምሪያው በተቻከሰ ዕቅድና ስህተት ሁሉም ጦር በትክክል ስፍራውን ለመያዙ ሳይረጋገጥና በዕቅዱም መሠረት የተዋጊ አውሮፕላኖች ዕርዳታ ለዕዙ ሳይደረግ በመብረቅ ዕዝ ላይ ለደረሰው ሸንፈት ጥፋተኛው አንተ ነህ በመባል አንድ ንፁህና ጎበዝ ከፍተኛ መኮንን በትክክል ባልታየ ዳኝነት ሕይወቱን አጥቷል።

ሊቀመንበር መንግሥቱ ኃ/ማርያምን በግል ትዕዛዛቸው ካደረጓቸው ታሪክ ከማይረሳቸው ልዩ ልዩ ጥፋቶቻቸው በስተቀር ከውጭ ወራሪዎችና በአገር ውስጥም የነበረባቸውን ፍልሚያ ተቋቁመው ልማትን በተመለከተና ባይላካም ኤርትራ እንዳትገነጠል ያደረጉት የነበረውን ጥረትና ትግል ግን አልከድም።

ሰንብት

በወታደራዊ ኮሚሳሪያቱ ውስጥ በቆየሁበት የመጨረሻ አመታት ላይ ብዙ ቅሬታ የሚፈጥሩ ሁኔታዎች አጋጥመውኛል። ከዚህም በላይ በወቅቱ እየተከሰተ የነበረው የሥነ-ሥርዓት መበላሸት ሊስተካከል የሚችል እንዳልነበረ እየገባኝ በመምጣቱ እኔ ራሴ ጡረታ ለመውጣት ጥያቄ አቀረብኩ። በዕድሜዬም ሆነ በአገልግሎት ዘመኔ የሠራዊት ደንብ በሚፈቅደው መሠረት በማገልገሌ እንደውም ከዚያ በላይ በመቆየቱ ለረዥም ጊዜ ተደጋጋሚ ጥያቄ አቅርቤ ሳይፈፀም ቀርቶ በመጨረሻ ላይ የጡረታ ጥያቄዬ ተቀባይነት አገኘ።

ተፈቅዶልኝ ጡረታ ከወጣሁ በኋላ በተለያዩ ድርጅቶች ውስጥ በጠቅላላው ለ14 አመት አገለገልኩ። ለ4 ዓመት በሥራ አስኪያጅነት ካገለገልኩባቸው ከአቶ አሰገድ መንግሥቱና አቶ በጋይሉ ብዙነህ ድርጅት የለቀቅሁት በራሴ ፈቃድ ነበር። በኋላም በኒኦን አዲስ ኃ.የተ.የገል ድርጅት ውስጥ ለ10 ዓመት በሥራ አስኪያጅነት አገልግሎ አሁንም በገዛ ፈቃዴ እራሴን ከሥራ አግልያለሁ። በመንግሥት የተፈቀደልኝን ብር 669.40 (ስድስት መቶ ስልሳ ዘጠኝ ብር ከአርባ ሣንቲም) /አሁን በቅርቡ በተደረገ ጭማሪ ደግሞ 769 ብር/ የጡረታ አበሌን ይገዢ የኢትዮጵያን ሠላምና ዕድገት እየተመኘሁ ከቤተሰቤ ጋር በሰላም በመኖር ላይ ነኝ።

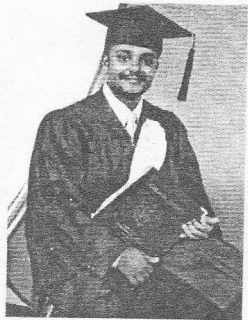
የመጀመሪያ ልዩነትን ትላብ እጠብቃለሁ

ሁለተኛው ልዩነትን ሽረረው እጠብቃለሁ

የመጀመሪያ ልጃችን ቅዱስ እስጢፋኖስ

ሁለተኛው ልጃችን ሺፈራው እስጢፋኖስ

ሦስተኛዋ ልጃችን ሔርማላ እስጢፋኖስ

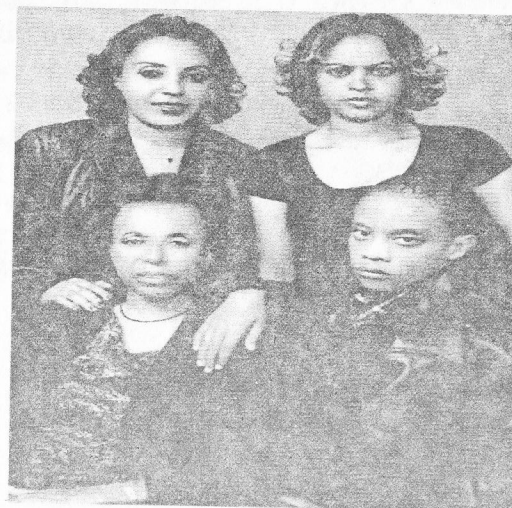

እኔ እና ቤተሰቦቼ
ከግራ ወደ ቀኝ ቅዱስ፣ ባለቤቴ ወ/ሮ ሠናይት ሽፈራው፣ እኔ፣
ሔርማላ እና ሽፈራው እስጢፋኖስ

ታናሽ ወንድሜ ጌታቸው ገ/መስቀል እና ቤተሰቦቹ

ከቀኝ ወደ ግራ አቶ ጌታቸው ገ/መስቀል፣ ወ/ሮ ዘነበች ባየነ፣
ሲስተር ትዕግሥት ጌታቸው፣ አቶ ሳሙኤልና ቤቴልሐም ጌታቸው።

ታናሽ እሁቴ ወ/ሮ አልማዝ አምባዬ እና ልጆቿ

በዚህ ጊዜ ትልቁ ጃጂ ቅዱስ እስጢፋኖስ ከንግድ ሥራ ኮለጅ ተመርቆ ሥራ ላይ ይገኛል። ሁለተኛው ሽፈራው እስጢፋኖስም እንዲሁ ከአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ ተመርቶ በሥራ ላይ ተሰማርቷል። ዘግይታ የመጣችው ሔርማላ ደግሞ በደቡብ ዩኒቨርሲቲ በ2002 ዓ.ም በአሌክሳንደሪያ ተመርታ አሁንም በሥራ ላይ ትገኛለች። እኔ የዋልኩባቸው ጦር ሚዳዎችና ውጊያዎች ላይ እንደ ባደኞቹ አንድ ቀን እቀራለሁ እንጂ ለዚህ ሁሉ ፀጋ እበቃለሁ ብዬ አላስጠም ነበር። እግዚአብሔር ባርኮችና ፀጋውን አውርዶልኝ ከደስታ ጋር በቤተሰቦቼ መካከል እገኛለሁ። ለዚህ የተሟላ ህይወቴ ከእግዚአብሔር ቀጥሎ ባለቤቴ ከፍተኛ አስተዋፅኦ አላት። እኔ ግዳጅ በነበርኩባቸው ጊዜያት ሁሉ ቤተሰቤን ቀጥ አድርጋ ይዛ እኔን በፀሎት ስትታደግ ቆይታለች። የእኔ ጥረትና ልፋት ሳይሆን የሷ ጠንካራና ታታሪነት ይሄን ህይወት እንደሰጠኝ ዘወትር የማስበው ነው። ለዚህም ነው የእናቴን ምትክ እምላክ ሰጥቶኛል የምለው።

ላደረገልኝ ሁሉ እግዚአብሔር ይመስገን!!

ተ.ቁ	ማዕረግ	ስም ከነአባት
-----	------	----------

ክፍል ስብራ ስንድ ስባሊዎች

የአየር ወለድ ጦር ሲመሰረት የነበሩ መኮንኖችና ባለሌላ ማእረጉች

የሁሉንም የስም ዝርዝር ባገኝና ብጽፍ ደስ ባለኝ። የሁሉንም ስም ማስታወስ በማልችልበት እድሜ ላይ በመሆኔና የጽሑፍም ማስረጃ ባለማግኘቴ የአየር ወለድ ጦር ሲመሰረት እርሾ የነበሩትን መስራች አባሎች ብቻ ከዚህ እንደሚከተለው አቀርባለሁ።

አብዛኛዎቹ አባሎች የተመረጡት ከምድር ጦር ክፍለ ጦሮች ሲሆን ከክብር ዘበኛ የተመረጡት አነስተኛ ነበሩ።

ሻምበል ጎበና ዳሊሙ በመጀመሪያ ተመርጠው ቀደም ብለው አሜሪካ አገር ዘለው ስለነበር የአየር ወለድን ድርጅት ለማሟላት እንዲችሉ አዲስ አበባ ቀርተው መቋቋሙን ረድተዋል። በመጀመሪያ ዕትም ስህተት ስለተገኘበት የሁሉንም ማዕረግ አየር ወለድን ሲቀላቀሉ የነበራቸውን ማዕረግ ብቻ ተደርጓል።

ተ.ቁ	ማዕረግ	ስም ከነአባት
1	ሻለቃ	ገሰሰ ረታ (በጋላ ብ/ጀ በፈቃደኝነት)
2	ሻለቃ	መኩንን መላት
3	የመ/አ	ማሞ ደነቀ
4	የመ/አ	ደምሴ ቡልቶ
5	የመ/አ	አበራት ብሩ
6	የመ/አ	አስጢፋኖስ ገ/መስቀል
7	የመ/አ	ከበደ ታደሰ
8	የመ/አ	አበራ አበበ
9	የመ/አ	ሰይፉ ወልዴ
10	ም/የጀአ	አባተ መርሻ የደርግ አባል
11	የጸአ	አሸቱ ይርዳው
12	የጸአ	ከበደ መታፈሪያ
13	የጸአ	በዛብህ ወንድማገህ
14	የጸአ	ታዲያስ ወ/ሚካኤል
15	የጸአ	ተፈራ ነጋሽ
16	ምጸአ	አስፋው ማርዬ (ሊ/ከ)
17	ምጸአ	ስምኦን ሰውነቱ
18	ምጸአ	ጌታቸው ቀንአ
19	ምጸአ	ገበሬ ወልድ ሁንዱራ
20	ተ/ወ	ኩሣሁን ሀብተ ሚካኤል
21	ተ/ወ	ግደይ ሐጉስ
22	ተ/ወ	ለችሣ ኢተአ
23	ተ/ወ	ተክላይ ወ/ሚካኤል
24	ተ/ወ	ከበደ ገ/ማርያም
25	ተ/ወ	ዳባ ገበሬ
26	ተ/ወ	አድማሱ በቀለ
27	ተ/ወ	ማሞ ተክሌ
28	ተ/ወ	ገበሬ ዓለሙ
29	ተ/ወ	ለማ ኩምሳ
30	ተ/ወ	ፀጋዬ ማሞ
31	ተ/ወ	ጋይሱ መለታ
32	ተ/ወ	አሸቱ ታደሰ
33	ተ/ወ	ክንዴ በላይ
34	ተ/ወ	ገበሬ ዮሐንስ አበበ
35	ተ/ወ	በቀለ ዳዲ
36	ተ/ወ	ወልዴ ማለው
37	ተ/ወ	ገበሬ አብ በዋን
38	ተ/ወ	በዋን አረዶ
39	ተ/ወ	ግርማ ወልዴ

40	ተ/ወ	መርጋ ብሩ
41	ተ/ወ	ጋይሰ ገበርኤል አስፋው
42	ተ/ወ	አለማየሁ ጋይሰመስቀል
43	ተ/ወ	ጋይሌ ቢዩ
44	ተ/ወ	ስለሺ ታፈሰ
45	ተ/ወ	መላኩ ገበየሁ
46	ተ/ወ	ቱጂ ሚደቅሳ
47	ተ/ወ	ሾበሩ ጉታ
48	ተ/ወ	በቀለ ባንተውረድ
49	ተ/ወ	ለማ ጀማኪ
50	ተ/ወ	ለገሰ ጉደታ
51	ተ/ወ	አለሙ ዘለቀ
52	ተ/ወ	ጋይሰማርያም ቦጋለ
53	ተ/ወ	ከፍያለው ወ/መስቀል
54	ተ/ወ	አሸቱ መኩንን
55	ተ/ወ	ፅጌ ጋይሰ
56	ተ/ወ	ፀጋዬ ወ/ማርያም
57	ተ/ወ	ጋይሱ ሜታ
58	ተ/ወ	መክሻ አውላቸው
59	ተ/ወ	ጌታቸው ገ/ስላሴ
60	ተ/ወ	የማነ ወ/ዮሐንስ
61	ተ/ወ	ለማ ወ/ጊዮርጊስ
62	ተ/ወ	ገበሬሚካኤል መሊሳ
63	ተ/ወ	ዘውዱ ወ/ተክሌ
64	ተ/ወ	ታዬ አሻጋሪ
65	ተ/ወ	አበራ ሀብተየስ
66	ተ/ወ	ተስፋዬ አለሙ
67	ተ/ወ	ተቀባ ሰይፉ
68	ተ/ወ	ግርማ ጥላሁን
69	ተ/ወ	ስዩም ገ/ክርስቶስ
70	ተ/ወ	መለሰ መብራቱ
71	ተ/ወ	ሀብታሙ ጌታሁን
72	ተ/ወ	አለማየሁ ኩሣሁን
73	ተ/ወ	ፋንታ ወ/ሥላሴ
74	ተ/ወ	ደገፋ ቱሉ
75	ተ/ወ	አባተ በላጠ
76	ተ/ወ	አባተ አጅጉ
77	ተ/ወ	ተክለ ማርያም አዛርያ
78	ተ/ወ	ምህረቱ ጋይሌ
79	ተ/ወ	ተስፋዬ ደሳለኝ
80	ተ/ወ	አበበ ተክሉ

81	ተ/ወ	በየን ገ/ጸድቅ
82	ተ/ወ	በተለ ዳዲ
83	ተ/ወ	ግርማ ኃይለ ማርያም
84	ተ/ወ	መለስ መብራቱ
85	ተ/ወ	ሞገስ ሞላ
86	ተ/ወ	አስፋ በርሔ
87	ተ/ወ	አለማየሁ ገሰስ
88	ተ/ወ	አየለ ማሞ
89	ተ/ወ	ተሾመ ተስፋዬ
90	ተ/ወ	አበበ ገበየሁ
91	ተ/ወ	ቀጣው በሰህ ውረድ
92	ተ/ወ	ፀጋዬ አሸቴ
93	ተ/ወ	ጌታቸው መኩንን
94	ተ/ወ	መሉጌታ ሐሰን (ሐምዛ)
95	ተ/ወ	ሥራህበዙ ቡሊ
96	ተ/ወ	ፀጋዬ ቂጢማ
97	ተ/ወ	ጌታቸው ኃይለሚካኤል
98	ተ/ወ	አስፋው ተሰማ
99	ተ/ወ	በየን ቀፀላ
100	ተ/ወ	ኃይሉ ስብሐተ
101	ተ/ወ	አምሳሉ ጣሰው
102	ተ/ወ	ደጄኔ አሰጉ
103	ተ/ወ	ታደሰ አለሙ
104	ተ/ወ	ጫኔ ደመር
105	ተ/ወ	ወርቁ ማሞ
106	ተ/ወ	አለሙ ተገኝ
107	ተ/ወ	ፍራንክ ቦሎኒ
108	ተ/ወ	አፈወርቅ ኃይሉ
109	ተ/ወ	ዳኘው ኩሄ
110	ተ/ወ	ባዘዘው ማለዴ
111	ተ/ወ	መንግስቱ አለነ
112	ተ/ወ	ኩሄ ተሰማ
113	ተ/ወ	አምሳሉ ተረፈ
114	ተ/ወ	ቤራቱ ጀምበሬ
115	ተ/ወ	ገበረጊዮርጊስ ጉታ
116	ተ/ወ	በተለ ደጉ የደርግ አባል
117	ተ/ወ	አለሙ ወልዴ
118	ተ/ወ	ሰንታየሁ መኩሪያ
119	ተ/ወ	ጣፋ ሮቢ
120	ተ/ወ	ሊንጮ ገመቹ
121	ተ/ወ	አምደማርያም ተስፋጽዮን

122	ተ/ወ	ወረደ ገ/ሰላሴ (ሸባዛው አብተው)
123	ተ/ወ	መልኩ አያለው
124	ተ/ወ	ጥላሁን አለሙ
125	ተ/ወ	አብርሃ ተደላ
126	ተ/ወ	ንጉሤ ብሩ
127	ተ/ወ	ኃይሉ ዳባባ
128	ተ/ወ	ከበደ ጉልቲ (መርጋ)
129	ተ/ወ	በላይ ግደይ
130	ተ/ወ	ሃይማኖት ታደሰ
131	ተ/ወ	ደሳለኝ አለማየሁ
132	ተ/ወ	ጌታቸው ተክለወልድ
133	ተ/ወ	አሸቱ አየለ
134	ተ/ወ	አልፍኑህ ሞገስ
135	ተ/ወ	ደሳለኝ ይተብቱ
136	ተ/ወ	አበበ ተክለ
137	ተ/ወ	ከበደ አስፋው
138	ተ/ወ	መአሾ ሰረቀብርሃን
139	ተ/ወ	ተሻለ ወ/ማርያም
140	ተ/ወ	ከበደ ኃይሉ
141	ተ/ወ	በተለ ወዳጆ
142	ተ/ወ	ታደገ ተክለማርያም
143	ተ/ወ	ቸርነት ጉደታ
144	ተ/ወ	ግርማ አበበ
145	ተ/ወ	ምትኩ አየለ
146	ተ/ወ	ገበረእግዚአብሔር ዘሩ
147	ተ/ወ	ንጉሤ አሸቴ
148	ም/አ	ዘውዴ ገ/ጸድቅ
149	ም/አ	ቦጋለ አበጋዝ
150	ም/አ	ተሻለ ሸፈራው
151	ተ/ወ	ገበረጊዮርጊስ አባይ
152	ም/አ	ሶሪ ሆራ
153	ተ/ወ	ባሻ መኩንን
154	ም/አ	ገበረ ጊዮርጊስ አሰራተ
155	ም/አ	ጥሩኑህ ሰማ
156	ም/አ	ገበረ ጸድቅ ገርሌ
157	ተ/ወ	ጉርሜላ ደባለ
158	ተ/ወ	ዘውዱ ሀብተሚካኤል
159	ም/አ	ክፍለ ተ/ማርያም
160	ተ/ወ	አንድሪስ አህመድ
161	ተ/ወ	ጀማኑህ ሐሰን

162	ተ/ወ	ኢህአፒዮርጊስ ታፈሰ
163	ተ/ወ	ጌታቸው ወ/ሐዋርያት
164	ተ/ወ	ደሰሰን ኃ/ማርያም
165	ተ/ወ	አድማሱ ተፈራ
166	ተ/ወ	ታደሰ ገሰሰ
167	ተ/ወ	በላይ አምባው
168	ተ/ወ	አለሙ ገ/ማካኤል
169	ተ/ወ	አየለ ለማ
170	ተ/ወ	በንቲ ገለታ
171	ተ/ወ	ገበየሁ አረጋ
172	ተ/ወ	ዘውዱ ክበደ
173	ተ/ወ	ካሳሁን ገበሬ
174	ተ/ወ	ታደሰ ቀኖ
175	ተ/ወ	አጅጉ ጭበላ
176	ተ/ወ	ቴዎድሮስ ተሰማ
177	ተ/ወ	አሸቱ መበራቱ
178	ተ/ወ	አፍሬም ወንድማገን
179	ተ/ወ	ደልማ ዘርአይ
180	ተ/ወ	ጥላ ካሃ
181	ተ/ወ	ባዩ አላምረው
182	ተ/ወ	ፍሰሐ ኃይሌ
183	ተ/ወ	የማኅበረሃን አስፋው
184	ተ/ወ	ሸፈራው ገሰሰ
185	ተ/ወ	ግርማ አፍን
186	ተ/ወ	ካሳሁን ሮሬሣ
187	ተ/ወ	ዘረሁን ቀንፃ
188	ተ/ወ	ተስፋይ ተሰማ
189	ተ/ወ	አረጋ ደምሴ
190	የመ/አ	ጎበና ዳኢሙ (ሻምበል)

እስራኤል አገር ለአየር ወለድ ስልጠና ሄደው እዚያው በመቅረት ለአየር ወለድ የአዘዘደነት፤ የፓራሽት ጥቅለላና ጥገና ትምህርት ተምረው የመጡ፡-

ለአዘዘደነትና ለአሰልጣኝነት የተመረጡት፡-

1. መ/አሰ እስጢፋኖስ ገ/መስቀል(ኮ/ል) የቡድን መሪ (ለሁለቱም ቡድኖች)
2. መ/አሰ አበራ አበበ (ማ/ደ) ረዳት
3. መ/አሰ ሰይፉ ወልዴ (ኮ/ል) ረዳት
4. ምፒአ ፀጋዬ ቂጣታ አሰልጣኝና አዘዘደ

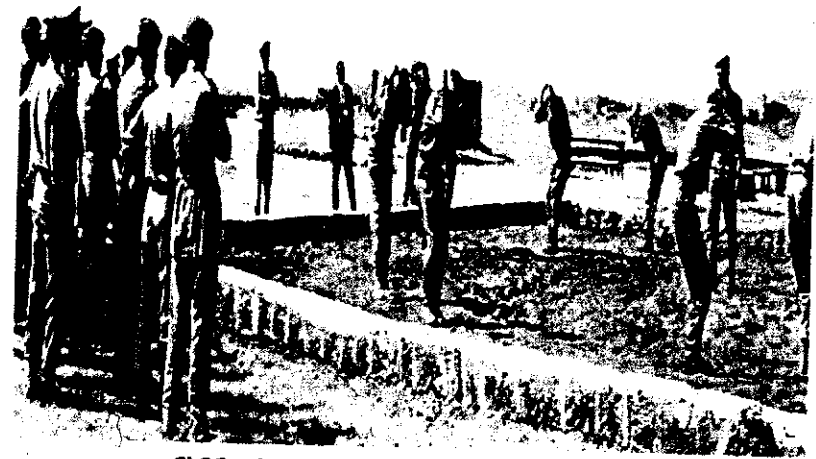
5. ምፒአ ዘውዴ ገ/መጻዴቅ (ኮ/ል) አሰልጣኝና አዘዘደ
6. ወ/ር ገበሬጊዮርጊስ አባይ አሰልጣኝና አዘዘደ
7. ምፒአ ጥፋኑ ሰማ አሰልጣኝና አዘዘደ
8. ፒአ ገበሬጻዲቅ ነርኤ (ሻምበል) አሰልጣኝና አዘዘደ
9. ወ/ር አየለ ለማ አሰልጣኝና አዘዘደ
10. ወ/ር ካሳሁን ገበሬ አሰልጣኝና አዘዘደ
11. ወ/ር ባዩ አላምረው አሰልጣኝና አዘዘደ
12. ወ/ር ተስፋይ ተሰማ(ሻምበል) አሰልጣኝና አዘዘደ
13. ወ/ርአረጋ ደምሴ (ባሻ) አሰልጣኝና አዘዘደ

ፓራሽት ጥቅለላና ጥገና

1. መ/አ አባተ መርሻ (ኮ/ል የደርግ አባል) ረዳት
2. የፒአ ተፈራ ነጋሽ (ሻምበል)
3. ወ/ር ክንዴ በላይ (መ/አ)
4. ወ/ር ፀጋዬ ማሞ (ባሻ)
5. ወ/ር አበበ ተክሉ (የፃኢሊቃ) ናቸው፡፡

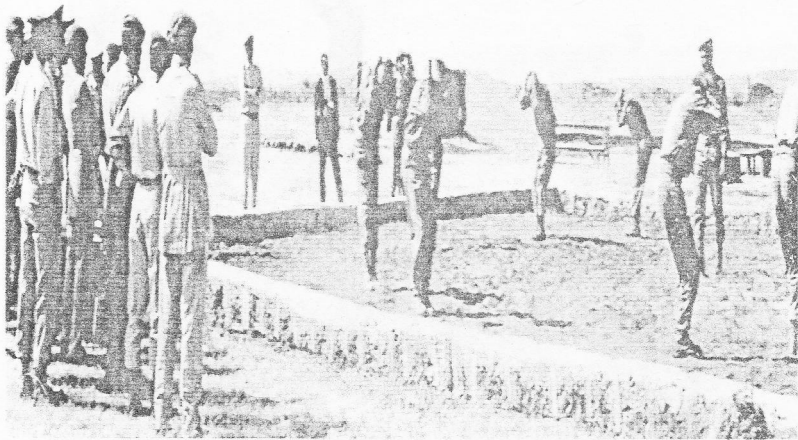
እንደ የአየር ወለድን አባል ከሚበር አውሮፕላን ላይ ከመዝለሉ በፊት ለመዝለል ብቁ የሚያደርጉት መለማመጃዎች

የመጀመሪያው መለማመጃ

የአየር ወለድ የመጀመሪያው የመሪት ላይ ልምምድ

የመጀመሪያው መስማመጃ

የአየር ወለድ የመጀመሪያው የመሬት ላይ ልምምድ

ይህ መለማመጃ በመሬት ላይ አምስት ሜትር በአምስት ሜትር ሆኖ በጣውላ ወይም በብሉኬት የተከበበና አሸዋ ፈላበት አንድ ዘላይ ከአውሮፕላን ወርዶ መሬት በሚነስበት ጊዜ እግሩ እንዳይሰበር ሰውነቱም እንዳይጎዳ ነፋስ በሚወስደው አቅጣጫ እግሩን ከጉልበቱ ሽብረክ እድርጎ አስተካክሎና ገጥሞ በሁለቱም ጫማዎቹ አኩል በማረፍ በባቱ! በጭት! በዳሌው! በሽንጡና በትከሻው ወደ ቀኝና ወደግራው! ወደፊቱና ወደኋላው እንዴት ተገለባብሞ እንደሚነሳ ወደ ሌሎቹ መለማመጃዎች ከመሄዱ በፊት የመጀመሪያውን ልምምድ የሚያደርግበት ነው።

የተለያዩ ከፍታ ያላቸው ደረጃ መስል ራምፓች መለማመጃ

እነዚህ መለማመጃዎች ደግሞ ከሃምሳ ሣ.ሜ. አስከ አንድ ሜትር ከሃምሳ ሣ.ሜ. ከፍታ ያላቸው ሦስት መለማመጃዎች ሲሆኑ አንድ ዘላይ በአንድ ቁጥር በተጠቀሰው መለማመጃ ላይ ተለምምዶ ብቁ ከሆነ በኋላ በፍጥነት እየርጠ በመዝለል ከአውሮፕላን ሲወርድ፡

- ሀ. መሬት ላይ የሚገኘውን የግጭት ስሜት ለማወቅ እንዲረዳው
- ለ. መሬት ላይ የሚነፍስ ሃይለኛ ነፋስ ካለ እንዴት ወስዶ ከመሬት ጋር እንደሚያጋጨውና
- ሐ. ነፋሱ በሚወስደው አቅጣጫ እንዴት ተገለባብሞ በፍጥነት እንደሚነሳ የሚለማመድበት መለማመጃ ነው።

የአየር ወለድ የመሬት ግጭት ስሜት የሚገኝበትና በነፋስ አቅጣጫ የመዝለበት ልምድ ግድረሆ ራምፕ

ከአውሮፕላን አውጣጥ መለማመጃ

ይህ መለማመጃ ከማይሰራ የአውሮፕላን አካል ወይም በሩና አካሉ በአውሮፕላን ቅርጽና መጠን ዓይነት ተስተካክሎ የተሠራ መለማመጃ ሲሆን አንድ ዘላይ በሚበረው አውሮፕላን በራፍ ላይ እንዴት እንደሚቆም በሩን በሁለት እጆቹ እንዴት እንደሚይዝ፤ ወደመሬት ሳይሆን ቀና ብሎ እንዴት ፊት ለፊት እንደሚመለከትና በሚዘልበትም ጊዜ አንድ ሺህ፤ ሁለት ሺህ፤ ሦስት ሺህ ብሎ መቁጠር ያለበትና ፓራሹቱ ለመከፈቱ የሚያረጋግጥበትን ልምምድ የሚወስድበት ነው።

ሦስት ሺህ ድረስ የሚቆጥረውም ፓራሹቱ በሦስት ሠከንድ ውስጥ መክፈት ስለአለበት ነው። ቀና ብሎ ከተመለከተ በኋላ ፓራሹቱ ካልተከፈተ ወይም የፓራሹቱን ገመድ ካቋረጠውና ፍጥነት ከጨመረ ወይም ሽምልምል ብሎ መሉ ለመሉ ሳይከፈት በቀረ፤ ጊዜ ሳይወስድ ከደረቱ ላይ ያለውን ርጣባቂ ፓራሹት ለመክፈት እንዲረዳው የሚለማመድበት ነው።

በተጨማሪ አውሮፕላኑ ለመነሳት በፍጥነት በሚያከብኩበትና በሚነሳበት ጊዜ የፍርሃት ስሜትን ለመቀነስ እንደየ አገሩ የተለያዩ አባባል አለ። በእኛ ሃገርም “ሄይ! ሆጽ” በተደጋጋሚ ይባልና ሲነሳ ደግሞ አዘዋዋ “ትዘላላችሁ!” ሲል መልሱ “አዎ!” ሲሆን አሁንም አዘዋዋ በከፍተኛ ድምጽ “እንዴት?” ብሎ ሲጠይቅ “እንደነበር” በማለት ይመልሳሉ። አየር ወለድ ስሚበር አውሮፕላን ላይ የሚዘል ስለሆነ የከፍላችን ምልክት በተወርዋሪነቱ በታወቀው ነብር ስም ተሰይሞ ስለነበር ነው። የከፍሉም ምልክት የተወርዋሪ ነብር የሆነው።

ከሚበር አውሮፕላን በራፍ ላይ እንዴት እንደሚቆም እና ከአውሮፕላኑ ላይ ለተወሰደው ለተጋለጠ ገዝ ሳይረግ

የአየር ወለድ የመሬት ግጭት ስሜት የሚያገኙበትና በንፋስ አቅጣጫ የመገለገበጥ ልምምድ ማድረጊያ ራምፕ

በታወቀው ነብር ስም ተሰይሞ ስለነበር ነው። የክፍሉም ነብር የሆነው።

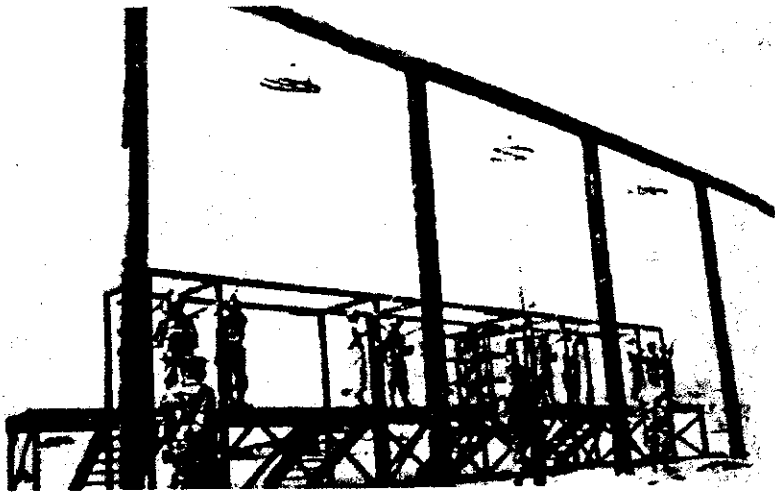
ከሚበር አውሮፕላን በራፍ ላይ እንዴት እንደሚቆሙ እና ከአውሮፕላኑ ላይ ለቀው ሲወርዱ ለቀ/ጋ/ሥ ገለፃ ላይ

የመወዛወዣ መለማመጃ (ስዊንግ)

ይህ መለማመጃ በሁለት የተከፈለ ሲሆን:-

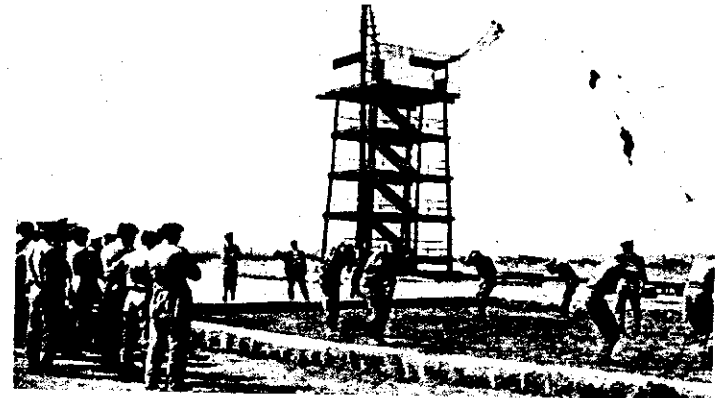
ሀ. አንደኛው ከመሬት አንድ ሜትር ተኩል ከፍ ብሎ በአውሮፕላን በራፍና ወለል መልክ ከጣውላና ከቋሚ የማዕዘን እንጨቶች የተሠራ ነው።

ለ. ለሁለተኛው ደግሞ ከአምስት እስከ ስድስት ሜትር ተራርቀው በተተኩሉ ቋሚ የብረት ምስላዎች ላይ በዛ ያሉ ተለማማጆች በአንድ ጊዜ ለመሸከም የሚችል አግዳሚ ወፍራም ብረት ተበይዶ በፓራሹት መልክ ምሳሌ በተሠራ ክብ ብረቶችና ጥብጣብ እንዲሁም ፓራሹቱ በሚለብስበት ጊዜ ዘላዩ የሚታሠርበት ጥብጣቦች በአንድነት ተዘጋጅተውና በዚሁ ተራ ቁጥር በ"ሀ" ከተጠቀሰው ሁለት ሜትር አርቆ የተሠራ ነው። ይህም መለማመጃ ተወዛዋኝ (ስዊንግ) መለማመጃ ይባላል። አንድ ዘላዩ ከአውሮፕላን ውስጥ ዘሎ ሲወጣና ፓራሹቱ ሲከፈት የሚያጋጥመውን የመመንጨቅ ስሜት የሚለማመድበት አንድ ሺህ፤ ሁለት ሺህ፤ ሦስት ሺህ ብሎ በመቁጠርና ቀና ብሎ በማየት ፓራሹቱን በደህና ከተከፈተ ወደሚፈልገው አቅጣጫ ለመምራት የሚያስችለውን ልምምድ የሚያደርግበትና አሰልጣኝ ፓራሹት አልተከፈተም ብሎ ሲነገረው በተግባር ተጠባባቂ ፓራሹቱን እንዴት እንደሚከፍት የሚለማመድበት መለማመጃ ነው።

አንድ ዘላዩ ከአውሮፕላን ዘሎ ከወጣ በኋላ ፓራሹትን እንዴት እንደሚመራ የሚለማመድበት የስዊንግ መለማመጃ

የ34 ጫማ (ታወር) መለማመጃ

34 ጫማ ማማ ከአውሮፕላን ለመዝለል ድፍረትን የሚለማመዱበት መለማመጃ ይህም መለማመጃ በሁለት ተከፍሎ የተሠራ ነው።

ሀ. አንደኛው ከከፍታው የተነሳ እንደቤት በደረጃ የሚወጣ፤ በአውሮፕላን መሰል ቅርጽና በር ተሰርቶለት በአራት ከባድ ሽክም በሚችሉ በአራት ወፍራም እንጨቶች ወይም ብረቶች ላይ በሁለት አቅጣጫ ሊዘለልበት በሚያስችል መልክ 34 ጫማ ወደ ላይ ከፍ ብሎ የተሠራ ነው።

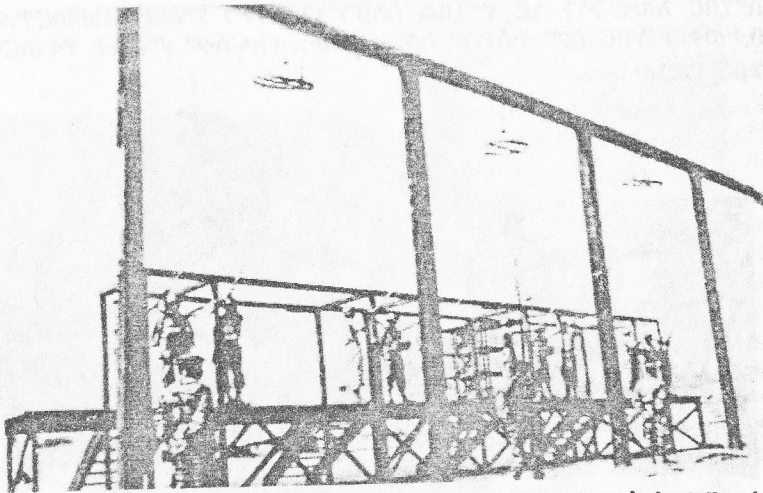

አንድ ዘላዩ ከዘለለ በኋላ ፓራሹቱ እንዴት ተራ በተራ የተጠቀሰበትና የታሰረበት ክር እየተባባሰ እንደሚከፈልበት ገለጻ ላደርግ

የመወዛወዣ መለማመጃ (ስዊንግ)

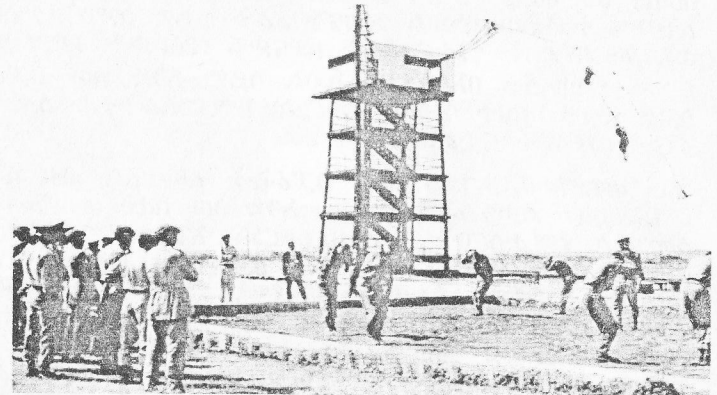
ይህ መለማመጃ በሁለት የተከፈለ ሲሆን፡-

- ሀ. አንደኛው ከመሬት አንድ ሜትር ተኩል ከፍ ብሎ በአውሮፕላን በራፍና ወለል መልክ ከጣውላና ከቋሚ የማዕዘን እንጨቶች የተሠራ ነው።
- ለ. ለሁለተኛው ደግሞ ከአምስት እስከ ስድስት ሜትር ተራርቀው በተተከሉ ቋሚ የብረት ምስሶዎች ላይ በዛ ያሉ ተለማማጆች በአንድ ጊዜ ለመሸከም የሚችል አግዳሚ ወፍራም ብረት ተበይዶ በፓራሹት መልክ ምሣሌ በተሠሩ ክብ ብረቶችና ጥብባብ እንዲሁም ፓራሹቱ በሚለብስበት ጊዜ ዘላቁ የሚታሠርበት ጥብባቦች በአንድነት ተዘጋጅተውና በዚሁ ተራ ቁጥር በ"ሀ" ከተጠቀሰው ሁለት ሜትር እርቆ የተሠራ ነው። ይህም መለማመጃ ተወዛዋኝ (ስዊንግ) መለማመጃ ይባላል። አንድ ዘላይ ከአውሮፕላን ውስጥ ዘሎ ሲወጣና ፓራሹቱ ሲከፈት የሚያጋጥመውን የመመንጨቅ ስሜት የሚለማመድበት አንድ ሺህ፤ ሁለት ሺህ፤ ሦስት ሺህ ብሎ በመቁጠርና ቀና ብሎ በማየት ፓራሹቱን በደህና ከተከፈተ ወደሚፈልገው አቅጣጫ ለመምራት የሚያስችለውን ልምምድ የሚያደርግበትና አሰልጣኝ ፓራሹት አልተከፈተም ብሎ ሲነገረው በተግባር ተጠባባቂ ፓራሹቱን እንዴት እንደሚከፍት የሚለማመድበት መለማመጃ ነው።

አንድ ዘላይ ከአውሮፕላን ዘሎ ከወጣ በኋላ ፓራሹትን እንዴት እንደሚመራ የሚለማመድበት የስዊንግ መለማመጃ

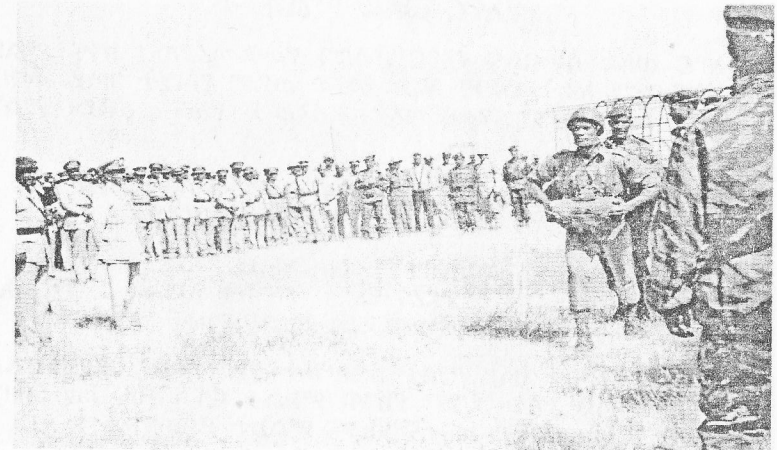
የ34 ጫማ (ታወር) መለማመጃ

34 ጫማ ማማ ከአውሮፕላን ለመዝለል ድፍረትን የሚለማመዱበት መለማመጃ

ይህም መለማመጃ በሁለት ተከፍሎ የተሠራ ነው።

- ሀ. አንደኛው ከከፍታው የተነሳ እንደቢት በደረጃ የሚወጣ፤ በአውሮፕላን መሰል ቅርጽና በር ተሰርቶለት በአራት ከባድ ሽክም በሚችሉ በአራት ወፍራም እንጨቶች ወይም ብረቶች ላይ በሁለት አቅጣጫ ሊዘለልበት በሚያስችል መልክ 34 ጫማ ወደ ላይ ከፍ ብሎ የተሠራ ነው።

አንድ ዘላይ ከዘለለ በኋላ ፓራሹቱ እንዴት ተራ በተራ የተጠቀሰበትና የታሰረበት ክር እየተሰጠሰ እንደሚከፈት ገላየ ሳደር?

ለ. ሁለተኛው ደግሞ ከማግኘቱ አንድ ሜትር ርቀት ላይ በአንድ ወይም በሁለት ወደ 40.45 ሜትር የሚሆኑ ረገጾችንም የብረት ምስራቆች በሁለት አቅጣጫ ተተክለው በኩባል የተገናኙ አራት ወይም ስምንት ምስራቆች ወደ ጎን በየሦስት ሜትር ስፋት ከዋናው ምስራቆች ሃምሳ ሜትር ርቀው ይተክላሉ። በአያንዳንዱ ኩባል ላይም አንድ ሰው በፓራሹት ሲዘል የሚታሰርበት ጥብጣብ (ሐርኒስ) ከሚያሸራተው ዕቃ (ፑሊ) ጋር ተዘጋጅቶ ተሰርቷል።

ሐ. ይህ መለማመጃ አንድን ዘላይ በፓራሹት ለመዝለል ብቁ ለመሆኑ የሚፈታኝነት ፈታኝ መሣሪያ ነው። አንድ ሰው ከዚህ መለማመጃ ላይ ለመዝለል የሚታሰርበት ጥብጣብ (ሐርኒስ) እንዲሁም ወፍራሙ ሽቦ (ኩባል) ሁለት የጭነት መኪናዎች ቢጓተቱበት በቀላሉ የሚበጠስ አይደለም። ሆኖም አሰልጣኞች በቅድሚያ ከዚህ መለማመጃ ላይ በመዝለል አሳይተው እንዲሁም ጓደኞቻቸው ሲዘሉ አይተው ከቁጥር የማይገቡ አንዳንድ ዘላዮች ተገፍትረው ከወጡም በኋላ ምንም እንደማይሆን እያወቁ አንኳን ደግመው ማማው ላይ ለመውጣት ፈቃደኛ የማይሆኑና ከሠራዊቱ የሚሰናበቱ ነበሩ። የሚያስገርመውና የሚያስቀው ደግሞ ከነዚህ ውስጥ አንዳንዶች ከማማው ላይ ለመዝለል ፈርተው ለልምምድ የተሰጣቸውን ገመድ በመያዝ ራሳቸውን ለመስቀልና ለመሞት ሲሮጡ በይሉኝታ ወይም በማፈር ራሳቸውን እንዲያጠፉ በማሰብ ተከታትለን ይዘን ያዳንናቸው አሉ። ምንም ለማይሆንበት የማማው ዘላይ የተጠራጠሩ ለመሞት ድፍረቱን ከየት እንዳመጡት ማየት አስቂኝ አሳዛኝም ድራማ ነበር።

የአየር ወለድ ምልክቶች

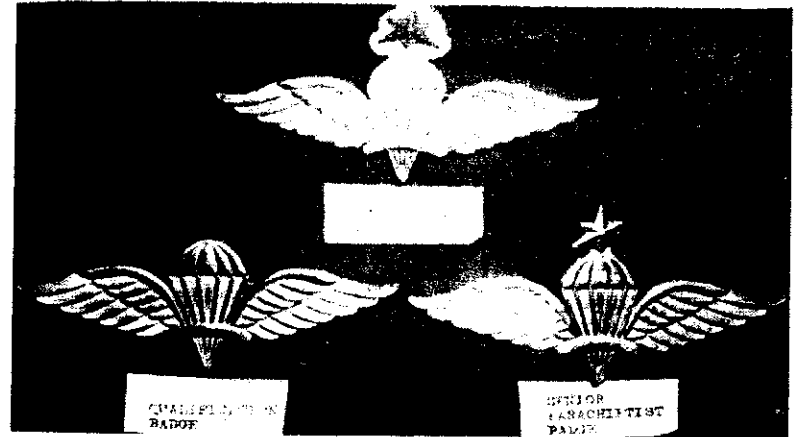
ሀ. አየር ወለድ ለመባልና የአየር ወለድን የመጀመሪያውን ክንፍ ምልክት ለማድረግ አራት የቀንና አንድ የማታ ወይም የሌሊት ዘላይ መዝለል አለበት። ከዚያም የመጀመሪያ ደረጃውን የአየር ወለድ ምልክት ያደርጋል።

ለ. ከአምስት ዘላይ እስከ ሰላሣ አምስት ዘላይ ማለት ሰላሣ ሁለት የቀን እና ሦስት የማታ ዘላይ ያደረገ በመጀመሪያው ክንፍ ይቆያል

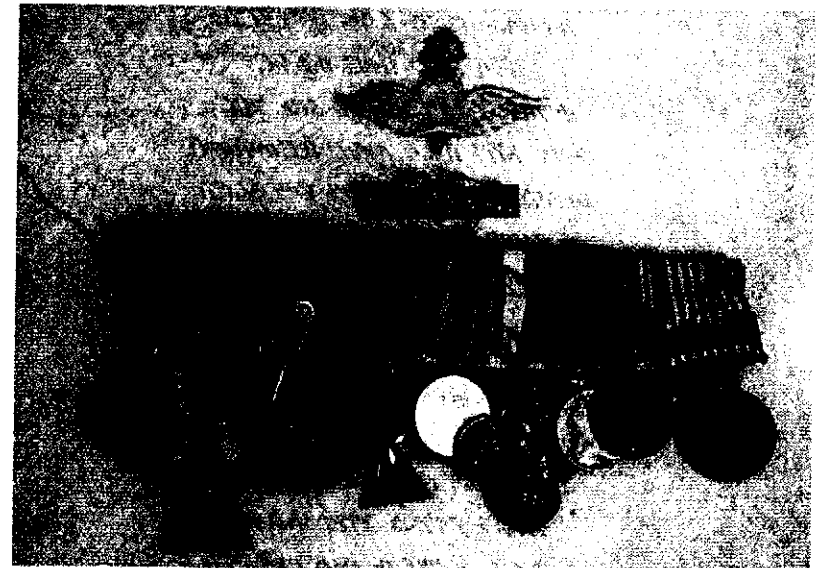
ሐ. ከሰላሣ አምስት እስከ ስልሳ አምስት ዘላይ ማለት ስልሳ የቀን እና አምስት የሌሊት ዘላይ ያደረገ የክንፍ ምልክቱ ላይ ኮከብ ብቻ ከአናቱ ላይ የተጨመረበት ሁለተኛውን ደረጃ የክንፍ ምልክት ያደርጋል።

መ. ከስልሳ አምስት በላይ ማለት ከስልሳ አምስት የቀንና ከአምስት የሌሊት ዘላይ በላይ ያለው ደግሞ የክንፍ ምልክቱ ባለ ኮከብና ኮቡ በዝንባ የተከበበ የመጨረሻው ከፍተኛ የክንፍ ምልክት ይሰጠዋል።

እኔ ከ156 የፓራሹት ዘላይ በኋላ በ1966 ዓ.ም አየር ወለድን ለቀቅኩ።

የአየር ወለድ ምልክቶች ከታች ከገራ ወደ ተኝ የ5ዘላይ የመጀመሪያ ደረጃ የክንፍ ምልክት ፣ ከ35 ዘላይ በላይ ባለ ኮከብ ምልክት እና ከ46 ዘላይ በላይ በዝንባ የተከበበ ኮከብ ምልክት

ግላይና ኒሽን ሽልማቶች

የአየር ወለድ ጦር ለክብር፣ ለጀግንነቱ፣ ለሀገሩና ለወገኑ
አለችታነቱን የሚገልፅበት መዝሙር

የበረሃው ዘንዶ የአየሩ ነብር
ካልታሰበ አቅጣጫ ጠላት የሚሰብር።
ደረቱን በሣንጃ አገጭ በሰደፍ
በጨበጣ ውጊያ ጠላት የሚያረግፍ።

አዝማች

መለዮው ክብ ሆኖ ቀይ ነው ቀለሙ
ይመስላል ለሐገር በሚፈሰው ደሙ
መለዮው ክብ ሆኖ ቀይ ነው ቀለሙ
ይመስላል ለሐገር በሚፈሰው ደሙ።

ከአውሮፕላን ዘላ በጥላ ፈረሰ
ከተባለው ግዳጅ ፈጥኖ የሚደርስ።

በቆላ በደጋ በቁር በሐሩር
ተግባሩ የትም ነው በራሪው ነብር።
እንደ አሸን ቢፈላ ጠላት ቢርመሰመስ
መሰናክል አልፎ ምሽግን የሚያፈርስ።
ዲናሚት ቢቀበር ቢታጠር በሽቦ
ሰርጎ መግባት ያውቃል እንደ እባብ ተሰቦ።

አዝማች

ቢሞትም ለሐገር ነው ቢድንም ለክብር
ደሙን ለተጠማ ሥጋውን ለአፈር።
በጦር ሜዳ ወድቆ አጥንቱን ከስክሶ
አገሩን ያኖራል ነፃነት አልገቡ።
ተራራ አያግደው ጫካ ውቅያኖስ
በጠላት ምድር ላይ ድንገት የሚደርስ።

በምሥራቅ በሰሜን ውጊያው የታወቀው
የኢትዮጵያ አለችታ የአየር ወለድ ጦር ነው።

አዝማች

በስፖርት የዳብረ አካለ ጠንካራ
የአየር ወለድ ጦር ነው ሙያው የሚያካራ።
እርምጃው ወደፊት ግንባሩ አስፈሪ
የእዚህ ጦር ባለቤት ኢትዮጵያችን ኩሪ።

አዝማች

መለዮው ክብ ሆኖ ቀይ ነው ቀለሙ
ይመስላል ለሐገር በሚፈሰው ደሙ
መለዮው ክብ ሆኖ ቀይ ነው ቀለሙ
ይመስላል ለሐገር በሚፈሰው ደሙ።

(ከአየር ወለድ)

• እርማት

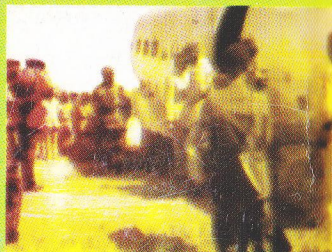
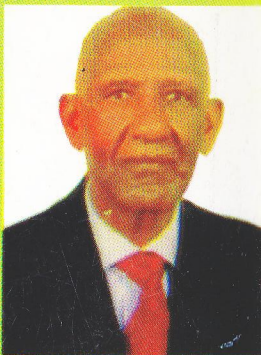
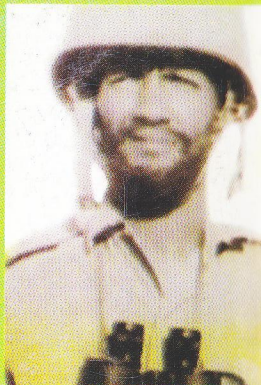
ቀደም ሲል በአንድ ጳጳስ የተመራ አስታራቂ ቡድን ተልኮ ሳይሳካ ቀርቶ ነበር በኋላ ግን ፕሬዚዳንት ግርማ ወ/ጊዮርጊስ ያሉበት አስታራቂ ቡድን ተሰይሞ ነበር የዚህ አስታራቂ ቡድን መሪ ዶ/ር ኢዮብ ይባላሉ እኔ እዚያው ኤርትራ ነበርኩ ተሳስቼ ዶ/ር ጎይቶም ብያለሁ ስለዚህ በዶ/ር ጎይቶም ፋንታ ዶ/ር ኢዮብ ተብሎ ይታረም።

ኮ/ል አስጢፋኖስ ገ/መስቀል

ሁላችንም እንደየማሰራገቢያ ቀደም ተከተላችን
 እንደተቀመጥን ሲቀመንበር መንግሥቱ ኃይለማርያም
 ደመወድ በመነሳትም ተቀበሰናቸው ሥፍራቸውንም
 እንደያዙ “እንደምን አደራችሁ” የሱናሰ ሰዚህም መሰሰ
 የወቅቱ መፈክር እናሸንፋለን የሚሰ ነበርና
 “እናሸንፋለን”! የሚሰ ነበርና እናሸንፋለን በማለት
 መሰሰ ሰዚህ (በኃላም እንዲህ ተሸንፈን ብትንተናችንን
 ሲያወጣው፤ ስሁን ግን በየአምስቱት ቦታዎች ሁሉ
 እግዚአብሔርን እየሰመንንና እያመሰግንን ነው።

ከሰላምታው ሰውውጥ በኃላም ሲቀመንበረ
 የውደደቱን ስብሰባ ሲከፍቱ “ገበዝ ከእንግዲህ
 ወደድንም ጠላንም የእኛ እግዚአብሔራችን ፓርቲያችን
 ነው” በማለት ነበር ስብሰባውን የከፈቱት።

ከመጽሐፍ የተወሰደ

ዋጋው

\$ 26.99